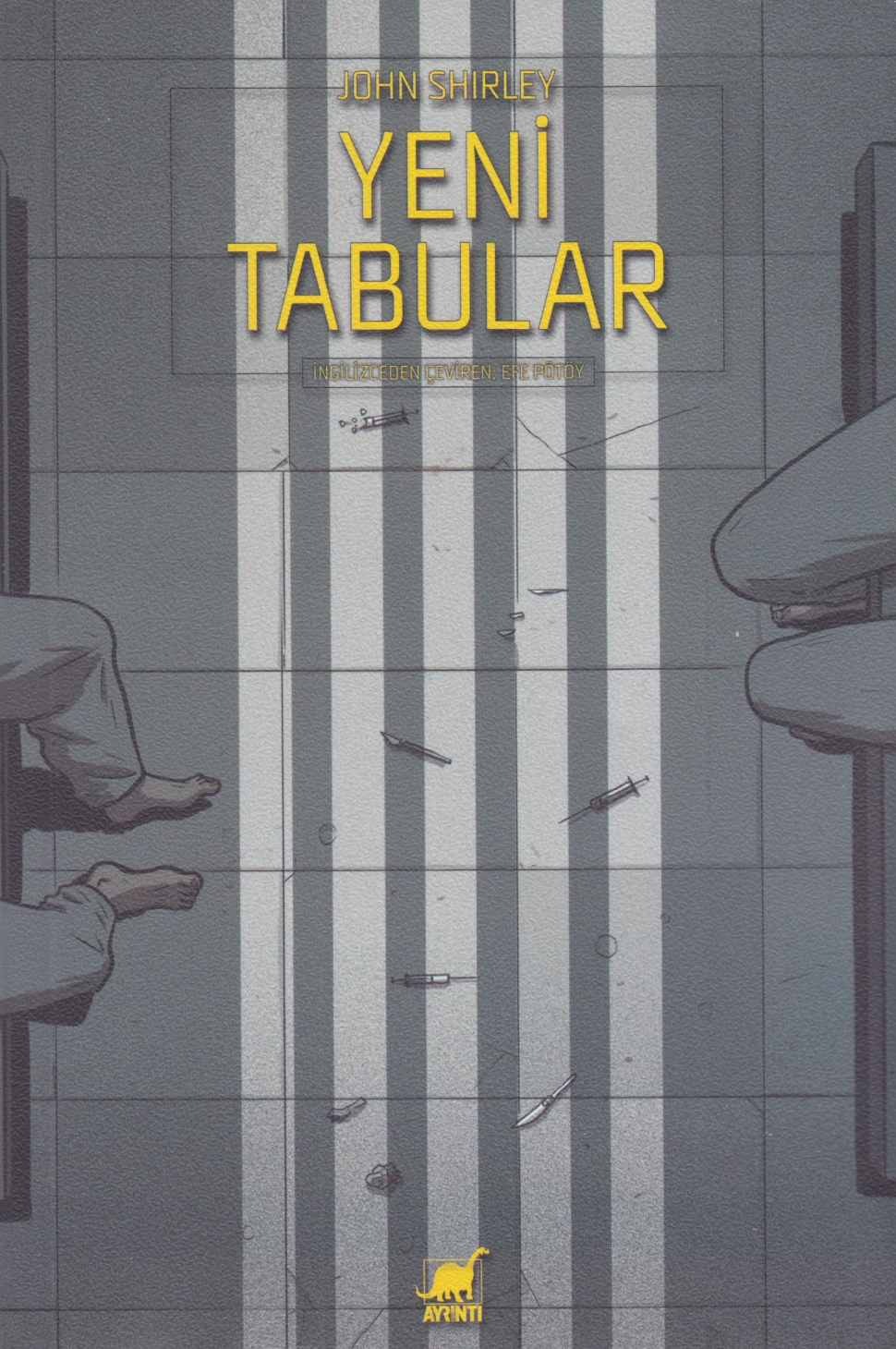

JOHN SHIRLEY
YENİ TABULAR
İNGİLİZCEDEN ÇEVİREN: EFE PÖTÜY
AYRINTI

JOHN SHIRLEY

John Shirley yazar, senarist ve şarkı yazarıdır. *New York Times Book Review*, Clive Barker, Peter Straub, William Gibson, *Washington Post* ve *Publishers Weekly*'den övgüler almış, otuzdan fazla bilim kurgu, korku, şehir fantezisi ve karanlık suç romanının yazarıdır.

Hikâye seçkisi *Black Butterflies* ile Bram Stoker Ödülü'nü kazanmıştır. *The Crow*'un yazarlarından biridir ve *Deep Space Nine* gibi televizyon dizilerinde yazarlık yapmıştır. Bir tane kurmaca olmayan kitabı vardır: *Gurdjieff: An Introduction to His Life and Ideas* (Penguin Tarcher). Cyberpunk üçlemesi *A Song Called Youth* keskin jeopolitik tahminleri ve ilerici bakış açısıyla tanınır. En yeni romanı *Everything Is Broken* "Tea Party" tarzı düşünce yapısının yakın gelecekte nasıl toplumsal felaketler yol açabileceğini gösteren bir suç romanıdır.

Shirley, Blue Öyster Cult ve kendisinin dahil olduğu gruplar için on sekiz şarkının yazımına katkıda bulunmuştur. Black October Records, Shirley'in 1978'den 2012'ye kadarki kayıtlarının toplandığı *Broken Mirror Glass* isimli bir çift CD'yi yayımlamıştır.

Eşiyle beraber San Francisco Körfez Bölgesi'nde yaşamaktadır.

Ayrıntı: 1199
Bilimkurgu Dizisi: 3

Yeni Tabular
John Shirley

Kitabın Özgün Adı
New Taboos

İngilizceden Çeviren
Efe Pötöy

Yayıma Hazırlayan
Selin Aktuyun

Son Okuma
Öykü Badur

Bu kitabın Türkçe yayım hakları
Ayrıntı Yayınları'na aittir.

© John Shirley © 2013

Bu kitabın Türkçe yayım hakları Anatolialit Agency aracılığıyla alınmıştır.

Kapak İllüstrasyonu
Berat Pekmezci

Kapak Tasarımı
Gökçe Alper

Dizgi
Kâni Kumanovalı

Baskı ve Cilt
Kayhan Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
Merkez Efendi Mah. Fazılpaşa Cad. No: 8/2 Topkapı/İstanbul
Tel.: (0212) 612 31 85 - 576 00 66
Sertifika No.: 12156

Birinci Basım: *Haziran 2018*

Baskı Adedi *2000*

ISBN 978-605-314-294-2
Sertifika No: 10704

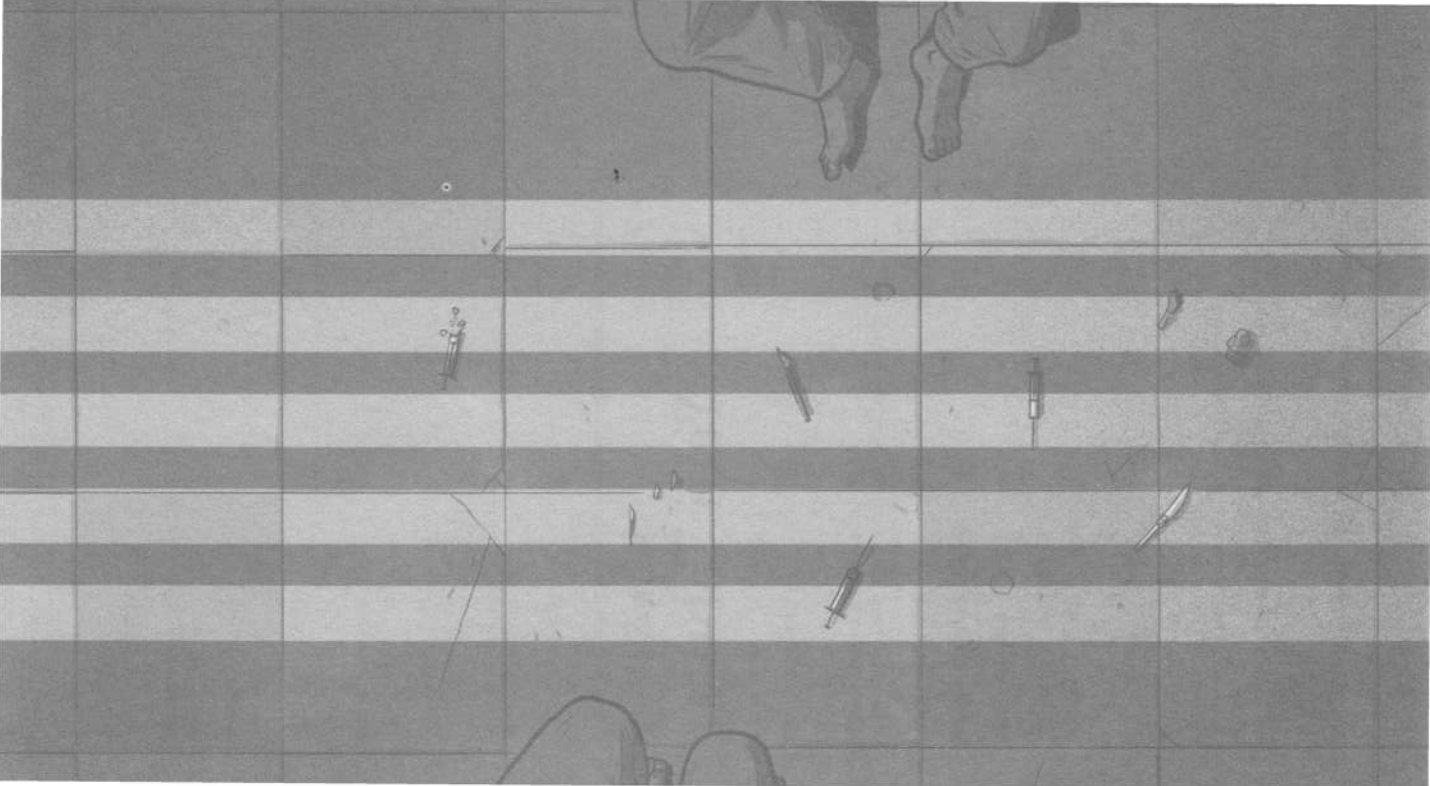
AYRINTI YAYINLARI
Basım Dağıtım San. ve Tic. A.Ş.
Hobyar Mah. Cemal Nadir Sok. No: 3 Cağaloğlu – İstanbul
Tel.: (0212) 512 15 00 Fax: (0212) 512 15 11
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr

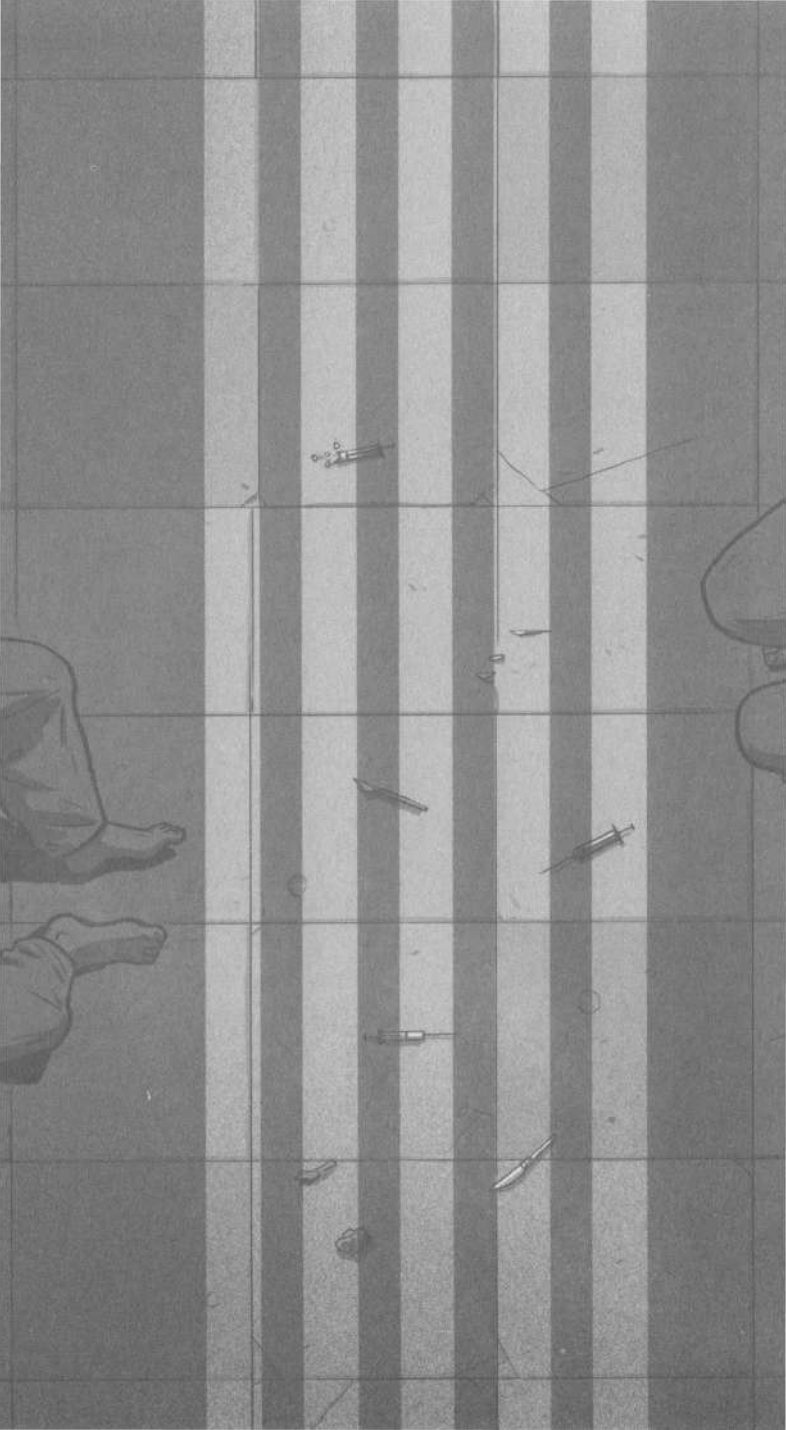
twitter.com/ayrintiyayinevi facebook.com/ayrintiyayinevi instagram.com/ayrintiyayinlari

John Shirley

Yeni Tabular

Eşim, Micky için, tüm sevgimle...

İçindekiler

Tutsaklık Hâli 11
1. Ocak 13
2. Temmuz 25
3. Eylül 47
4. Ekim 52
Yeni Tabular Ve Diğer Yetkisiz Öneriler 71
Kırk Yıllık Cehennem Neden Gerekli? 81
"Profesyonel'in Pro'su"
Terry Bisson'ın John Shirley ile Yaptığı Söyleşi 93

Tutsaklık Hâli*

"Bir faturayı veya cezayı ödeyemeyen hafif suçlular genellikle kendilerini nezarethanede bulurlar. Ve ağır suçlardan hüküm giyip hapis cezasını tamamlayanlar, hapis oldukları süre boyunca para kazanamadıkları için, borçlu oldukları fatura ve cezaları ödeyemeyince genellikle nezarethaneye *geri gönderilirler. Avukata başvurma hakkı pek gündeme gelmez."*

– *The New York Times*, 13 Temmuz 2012
"Borçlular Hapishanesinin Dönüşü"

* A State of Imprisonment. Yazar burada "state" kelimesinin "devlet" ve "hâl" anlamlarından faydalanarak aynı anda hem "Tutsaklık Devleti" hem de "Tutsaklık Hâli" anlamına gelen bir başlık seçmiş.

1. Ocak

"HÂLÂ HATIRLARIM takip cihazını oraya yerleştirdiklerinde ne kadar da canım yanmıştı. 'Hiç acımayacak' diyorlar. *Hadi oradan!* Hem de nasıl acıdı! Ama en azından *onlar* lokal anestezi yaptılar..."

"Lokal anesteziye ihtiyacın yok, zaten her tarafın uyuşmuş durumda" dedi Whore Tense, ev yapımı neşteri Rudy'nin kalçasının üstünde hazırlarken.

"Bok uyuşmuş durumda! Biraz sarhoşum ve hafif afyonluyum –ah! Ananı sikeyim, Whore, acıyor!"

Rudy ranzada yüzüstü yatıyordu; Whore Tense, Rudy'nin kalça yanağındaki yağ dokusunu kesmeye yeni başlamıştı. "Bebek gibi ağlama" dedi kadın. "Aslında neredeyse ulaştım... Kas dokusuna girmeme gerek kalmayacak... Bazen iyice derine yerleştiriyorlar... Eskiden derinin hemen altına yerleştirirlerdi, çıkarması kolay olurdu... Bana ilk yerleştirdikleri ön kolumdaydı, ne de

çirkin bir tümsek yapardı insanın kolunda... Yara izi hâlâ durur..."

Rudy, Whore Tense'in, dikkatini acıdan başka yere çekmek için konuştuğunu fark etti. Kadın nazik tiplerdendi.

Rudy'nin hücresindeydiler. Kameraların ve devriyelerin görüşünü engellemek için kırmızı polar battaniyelerden biri pencerenin önünde asılıydı. Bu yöntem bir süre işe yarardı, monitörleri kontrol edenler içeride seks yaptıklarını düşünecekti –ki genelde belli saatlerde buna göz yumulurdu.

Kadın takip cihazını çıkarmak için mahkûmda kazı yaparken, Rudy yere damlayan kanın sesini duyabiliyordu. "O kanı tutmak gibi bir derdin yok sanırım" diye mırıldandı Rudy yastığın içine.

"Bir kısmı kaçar hep. Temizlik için ödeme yaptın, ben de temizleyeceğimi söyledim, için rahat olsun"

"Ah! S*keyim!"

"Sessiz ol. Sık dişini. Neredeyse..."

Acı biraz dindi. Aletlerin tıkırtısı duyuldu –muhtemelen çalıntı cımbızların. Bir kez daha saplandı sancı... Ve kesildi, sadece sızısı kaldı.

"Çıkardım" dedi Whore Tense nefes nefese, tiz bir sesle.

"Şimdi eğlenceli kısmına geldik. Dikiş..."

"Hayır, deri kıskacım ve mühürleyici spreyim var"

Yara kapatma malzemelerini ecza deposundan yürütmüştü. Whore Tense'in hapishanedeki işi pod'un* revirindeki klinik hekiminin asistanlığını yapmaktı. Eskiden lisanslı hemşireymiş. Hemşireyken –*erkek* olarak dolaştığı zamanlarda– adı Jose Mendoza'ymış. Cinsiyet değiştirdiğinde dışarıda Hortense diye anılırmış; Statewide'da ise –kelimelerin arasında hafif bir duraksamayla– Who-

* "Pod" kelimesi burada büyük bir hapishane kompleksinin kapalı bir bölmesi anlamında kullanılmıştır. (y.h.n.)

re Tense [Gergin Kaltak] olarak ve o da bu espriye ayak uydurmuş.

Hortense olarak hormon kürleri, göğüs implantları, cinsiyet değişimi ameliyatı için çektiği krediler yüzünden borca girmiş. Asla olamadığı ameliyat için. Burada hormon alamıyordu; Statewide'da trans hakları yoktur. Burası Arizona, Kaliforniya değil. O yüzden Whore Tense, tıraş olmak ve vücudunun yumuşaklığından biraz kaybetmek zorunda kaldı. Ama biraz makyaj malzemesi bulabildi –mecbur kaldığında da kendisi yaptı– ve görünümünü kotardı.

Rudy, kıskacı ve mühürleyici spreyi hissetti ve işe yarayacaklarını umuyordu. Ama pek de güvenmiyordu.

Kadın bir yandan adamla konuşurken bir yandan da ıslak mendillerle kalçasındaki kanı siliyordu. "Steve bir saate burada olacağını söyledi. Benim İspanyolca dersine gitmem lazım... Şu Doggy dedikleri çocuk orada olacak, kasten tam karşıma oturuyor, biliyorum benden hoşlanıyor..."

Whore Tense'i ikinci kuşak punk-rock'çılar yetiştirmişti; babası Hispanik'ti ama dili hiç öğretmemişti. İspanyolca'yı, köklerine dair şeyleri hapiste öğreniyordu. Söylentiye göre eğitim ünitesi İspanyolca derslerini yakında kaldıracaktı, çünkü *lockiffer*'lar* mahkûmların bu dersleri Meksika'ya kaçmalarına yardımcı olması için kullandıklarını fark ettiler. Ama kim sınıra yaklaşabildi ki? Arizona eyaleti koca bir özelleştirilmiş hapishaneydi, yani bu kısımla sınır arasında daha fazla hapishaneden –hapishane yolları, hapishane binaları, hapishane çitleri– başka bir şey yoktu. Başka birinin bütün bunları aşabildiğini bilme imkânı da yoktu. Haberler sansürlüydü ve Statewide, pod 775 dışındaki bina labirentiyle ilgili bilgi vermemek için kırk takla atıyordu. Kaçma teşebbüsünde

* Yazar burada İngilizce lock (kilit) ve officer (memur) kelimelerini birleştirerek, "kilitmemurları" diyebileceğimiz yeni bir kelime türetmiştir. (y.h.n.)

yakalananlar, Firari Islah Birimi, FIB'ye gönderiliyor ya da bir daha hiç dönmüyorlardı ve Lockiffer'lar "telden atlarken vuruldular" diyordu. Ya da, "solucana yem oldular".

Meksika. Steve, on beş kilometre kadar yol yürüyüp robot trene atlayabilirlerse, oraya varabileceklerini iddia ediyordu. Fakat, Rudy'ye, Steve fena hâlde saçmalıyormuş gibi geliyordu. Tabii saçmalamıyorsa başka...

"Al..."

Whore Tense, Rudy'ye plastik bir bardak uzattı; çekinerek dirseklerinin üstünde doğruldu, Vicodin karışımından bir yudum aldı. "Ihh"

"Daha içme, aklını bulandırır. Bilincinin açığa yakın olması lazım"

Rudy uzanıp yattı, başını kollarının üstüne koyup, gündüz düşü değil de, yarısı fantezi olan bir rüyaya daldı. Meksika... Bir Taverna... Kara gözlü bir kadın... Steve kulağının içinde tıslıyordu.

Rudy gözlerini açtı. "Erkencisin moruk"

"Bir saatten fazladır burada yatıyorsun"

"Öyle mi? Vay! Yamulmuşum"

"Ayıl. Gitmemiz lazım"

"O mevzu..."

"Beni hayal kırıklığına uğratma"

"Dostum, götüm cidden acıyor. Bu hâlde nasıl tırmanayım?"

"Biraz canın yanacak. Ne var yani"

"Kaltak nerede. Takip cihazını ne yaptı?"

"Yapması gerektiği üzere yanında götürdü. Avluda dolandırıyorlar ki orada olduğun kayda geçsin. Bu işten dönmek yok Rudy"

"Aslında takip cihazını alabilirim"

"Sonra ne yapacaksın Rudy? Yaraya geri mi sokacaksın?"

"Ne bileyim..."

"Haydi, kalk amına koyayım"

Rudy inleyerek doğruldu, ranzaya oturmak için döndü ve kıçının yaralı olmayan tarafına ağırlığını verip irkildi. "Ah!"

"Sence benim de canım yanmıyor mu Rudy? Ben de aynısı yaptırdım moruk. Ve benim kıçımda neredeyse hiç yağ yok. Bak kahraman gibi dimdik duruyorum"

"Ne kahramansın ama..."

Steve sanki süpürge sapına ip bağlanmış gibi cılızdı. Çöküк yanakları, çukur gözleri vardı. Önden iki dişi eksikti –bir şekilde meth kanalı bulurdu hep– dikenli tel ve şeytan suratı şeklinde dövmeler kollarını sarıyordu; sivri çenesinden bir tutam sakal uzanıyordu; saçı fırça gibiydi...

Rudy, Steve'den uzundu, daha yumuşak, toplu ve kıllıydı. İkisi de kaçış için idman yapmıştı, ama Rudy pek umduğu kadar aşama kaydedememişti.

Ağır ağır, canı yana yana giyindi Rudy. "Bilmiyorum Steve. Sikeyim moruk, benden beş yaş daha gençsin"

"Yaşın daha elli bile değil" Rudy turuncu hapishane pantolonunu giydiği gibi Steve perdeleyen battaniyeleri parmaklıklardan çekmek için döndü. "Az delikanlı ol"

Rudy inledi. "Saat kaç?"

"Neredeyse sıfır kumquat" Steve bazen insanlara, kimsenin çözemediği bir sebepten dolayı, *kumquat* diye hitap ederdi. Belki de *tweaker*'lara* özgü bir espriydi. "Bu iş bugün olmak zorunda. Pazar günündeyiz, ekip burada değil ve bakım kapısı hâlâ açık. Şu borular hâlâ orada duruyor olacak. Ve hava neredeyse kararda"

Senenin bu vakti hava erkenden kararıyordu. Önceden ayarlandığı üzere birkaç dakika içinde birisi takip cihazını getirip ranzaya atacaktı. Takip programı onun yattığını düşünecekti.

Rudy kafasını salladı, ama Steve'in onu hücreden çıkarıp merdivenlerden bir kat aşağı indirmesine karşı koymadı. Yürüdükçe kalçasındaki acı içini yiyor, her adımda bir ısırık daha alıyordu.

---

* Meth müptelası. (ç.n.)

Gardiyan kulübesinin üstündeki dijital saate kısa bir bakış attı. Şimdi olmak zorundaydı. Yarım saat daha A ve B bölgeleri arasında geçiş yapma hakları vardı... Daha uzun değil.

Devam et. Bir adım, ardından diğeri dostum.

Aksak bir şekilde yürürken Rudy'nin kafası hâlâ dumanlıydı –çevre duvarlarının köşelediği güneydoğu tarafındaki hafriyat sahasına vardıklarında anca kendine gelmişti. Serin hava ve kazılmış nemli toprağın kokusu onu sisin içinden çekip çıkardı. Mezarları düşündü ve mezara benzeyen bir çukura baktı... Ve sonra, hemen köşedeki, daha döşenmemiş bir borunun çukuru olduğunu fark etti.

Doksan santim çapında atık su borusu... Rudy iç barikatın briket duvarına dayalı duran siyah plastik borunun boyunu görebiliyordu. Hapishanenin bu tarafında hiç pencere yoktu çünkü mahkûmların duvarın ötesinde ne olduğunu görmesini istemiyorlardı. Bu durum Statewide personelinin hapishane sisteminin boyutları hakkında yalan söylediğine dair bir teorinin oluşmasına sebep oldu. Aslında tüm Arizona kadar büyük olmadığına dair... Söylentiye göre pod 775 güney sınırından sadece altmış beş kilometre uzaktı ve bazılarının iddia ettiği gibi, gerçekten de burası hapishanenin güney kenarıysa, burayla sınır arasında sadece çöl vardı. Ara sıra uçan İHA'lar* olurdu oralarda. Ama eğer robot yük trenine kendini atabilirse, insanın bir şansı olabilirdi.

Steve tişörtünün içinden birkaç beyaz havlu çıkarıyordu. Çamaşırhaneden geçerken zulalamış olmalıydı.

"Bu tarafa kimsenin bakmadığına emin misin?" diye sordu Rudy, Vicodin'den dili dönmüyordu.

"Buradaki kameralar bozuk" dedi Steve, boru parçasını hareket ettirmeye giderken. "'Üzerinde çalışıyor oldukları' bir şey daha. Moruk buralarda herhangi bir şeyin bozuk olması sürpriz olur muydu?"

* İnsansız Hava Aracı. (ç.n.)

Hayır, diye geçirdi Rudy aklından, bu asla sürpriz olmazdı. McCrue şirketi hapishanelerin bakımına mümkün olduğunca az bütçe ayırıyordu. Sık sık yazın ortasında klima bozulur, kışın kalorifer çalışmazdı. Son üç ayda iki kere elektrik kesildi. Senede beş-altı kez de sular kesilir. Elbette, McCrue klimalardan önce oto-gardiyanların bakımını yapardı. Bazen bilgisayar-kontrollü hücre kapıları gecenin bir vakti açılırdı, hiçbir sebep yokken. Sonra, acil durum sigortası devreye girince hemen kapanırdı.

Rudy her eğildiğinde çekinerek, iki metrelik boru parçalarının, sürüklenmesine yardım etti ve boruları sıraladı. Steve boruları birleştirmeye başladı. Duvar, anti personel teli hariç, sadece on metre yüksekliğindeydi. Belki de işe yarayacaktı.

Rudy, Steve'in bol, turuncu pantolonunun arkasından kan sızdığını görebiliyordu. Kendi takip cihazının yarası da kanamaya başlıyordu tüm bu koşuşturmadan. Eliyle yokladı kıçını –evet kanamaya başlamıştı.

Sık dişini, dedi kendi kendine. *Delikanlı ol.*

Canlı veya robotik gardiyan var mı diye etrafını kolaçan etti; görünürde kimse yoktu. Hiç mahkûm da görmedi. Bu bölgenin kapatılmış olması gerekiyordu ama kanalizasyon borusunu döşeyen ekip için bakım kapısı açık bırakılmıştı.

"Gösteri zamanı kumquat" dedi Steve. Birleştirdikleri borunun alt tarafından tuttu, Rudy de. O daha uzun boylu olduğundan, üst tarafından ve boruyu kesişen duvarların köşesine dayadılar. Birleştirilmiş borular biraz büküldü ama Steve sağlam geçirmişti boruları birbirine. Dayanabilirdi. Yine de tırmanış can yakacaktı.

Delikanlı ol.

Rudy borunun alt kısmını sabitlerken Steve de boynuna astığı havlularla, hindistan cevizi için palmiye ağacına çıkan adalı gibi, yukarı doğru tırmanmaya başladı. Bağlantı noktalarındaki hafif çıkıntıları tutamak olarak kullanıyordu. Ağırlığı borunun alt kısmını yumuşak kum-

lu toprağa batırdı. Rudy borunun parçalanacağını düşünüyordu, ama öyle olmadı. Gerçi Steve onun kadar ağır değildi.

Hava kararmıştı. Tepeye ulaştığında Steve karanlık mavi gökyüzü önünde bir siluet olarak görünüyordu. Boğuk bir fısıltıyla seslendi. "Geliyor musun, gelmiyor musun?"

"Beni taşımasının imkânı yok..."

Ama Steve yukarıda eğilmiş ona bakarak bekliyordu. Rudy Steve'in antipersonel telini tırmanılabilir hâle getirmek için telin üstüne astığı havluları görebiliyordu. Eğer şimdi geri dönse pod'da zayıf görünecekti ve şansını kaçırıp kaçırmadığının merakıyla gözüne uyku girmeyecekti. Sistemde, burada, kısılıp kalmıştı; on beş seneden önce çıkması da pek olası değildi. Bir dolu borç, çiğnenmiş bir dolu yasa. Mahkûmları içeride tutmak işlerine geliyordu.

Lulie'yi görmek istiyordu. Onu Meksika'ya, yanına aldırabilirdi.

"Geliyor musun gelmiyor musun Rudy?"

"Sanırım" Rudy derin bir nefes aldı ve boruya tırmanmaya koyuldu, kıçındaki acıdan dişleri gıcırdıyordu. Birkaç metre sonra bacağının arkasından süzülen kanı hissetti ve boru ağırlığından bükülüyordu. Her an boruların birleşim yerlerinden ayrılmasını bekliyordu.

Sonra Steve yakasından yakaladı ve Rudy yolun kalanını bir çırpıda tırmandı.

Steve'le beraber homurdanarak borunun kalanını yukarı çekmeye başladılar. Tek parçaydı, borular tırmanıştan dolayı iyice birbirine geçmişti. Tek parça bir boru gibi duruyordu şimdi.

Boruyu telin üstünden aşırdılar ve aşağı ittiler. Sonra da kaybettiler. Boru insanı yerinden sıçratan bir sesle diğer tarafta yanlamasına yere vurdu.

"Sıçtık!" diye mırıldandı Steve. Ama borudan bahsetmiyordu. Doğrulmuş, bel hizasındaki jilet tellerin üzerine attığı havlulara dayanmış, güneye bakıyordu.

"Sıçtık" diye tekrarladı Rudy. İkisi de söylentinin doğru olmasını; duvarın ötesinde çölden başka bir şey görmemeyi umuyorlardı. Ama hapishane söylentileri genelde fos çıkardı ve gördükleri şey bir yoldu, terk edilmiş bir otoyol. Ve otoyolun karşısında başka bir duvar dikilmişti. Ve onun ardında, biraz ötede, başka bir duvar vardı. Ve onun ötesinde, başka bir hapishane binası yükseliyordu... Ve nöbetçi kuleleri...

Otoyol boyunca birbirini izleyen sokak lambaları vardı, asfalta eğilmiş, sarı koniler şeklinde ışık saçan.

"Sıçtık" dedi Steve bir daha.

"Evet dostum. İyisi mi geri dönelim"

Steve başını salladı. "Artık *dışarıda kaldık*, geri zekâlı. *Saate bak*. Bizim bölümün dışında kaldık! Devam etmek zorundayız! Otoyol bizi çıkışa ulaştırır. Dış duvarlar için yine boruyu kullanırız"

"Otoyol boyu boru mu taşıyacağız?"

"Başka seçeneğimiz yok, kumquat" Steve havluları kullanarak çoktan tellerin üstünden geçmeye başlamıştı.

Rudy homurdanarak takip etti. "İmkânı yok aşağı inemeyiz"

"Tabii ki ineriz" dedi Steve, telin diğer tarafında duvarın üstünde duraksayarak. "Yola koyulmadan önce biraz bundan ister misin?"

Telin üzerinden plastik poşet içinde sarı bir toz uzattı. Hapishane meth'i. Kirli ve ucuz.

"Yok moruk. Kanamadan gebermenin üstüne bir de kalp krizi geçirmeyeyim"

Steve omuz silkip sırıttı, tırnağından burnuna bir fırt çekti ve kendini boşluğa bıraktı, Rudy'i de beraberinde sürükleyerek.

"Hay sıçayım!" diye tısladı Rudy.

Sonra yere çarptı. Önce ayakları, sonra yaralı kıçı – sonra kumda sürüklenmeye başladı ta ki sırt üstü toprak yığınının üzerine düşene kadar. Durana kadar sarsıldı.

Steve'in yanında kıkırdadığını duydu. Bunun *komik* olduğunu mu düşünüyordu?

"Bir şeyin var mı Rudy?"

Rudy de kendinde bunu anlamaya çalışıyordu. Sallanarak dönüp, ayaklarının üzerine kalktı. Ayağı acıyordu, belki bir bileği burkulmuştu; kalçası kanıyordu. Ama kırık yoktu sanki. "Pek yok"

"Tamam. Boruyu alalım"

Hâlâ tek parça olan boruyu alıp, yarı çalışan otoyolun karşısına geçirdiler. Önde Steve, iki adam sanki bir koçbaşı taşıyorlardı. Hendeğe kadar götürdüler –ve yolun ilerisindeki kavşaktan farlar üstlerine döndüğünde ikisi de kendilerini hendeğe attılar.

Bir araba gürültüyle gelip yanlarından geçti. Farların gelişiyle stop lambalarının gidişi bir oldu.

Hendekte borunun yanına yatıp soluk soluğa nefes alıp veriyor ve dinliyorlardı. Başka araba yoktu.

Ama Rudy başka bir ses duyduğunu düşündü: yukarıdan gelen bir vızıltı. "Bir İHA sesi geliyor mu sana da?" diye fısıldadı.

"Belki... Belki de... Ama onlar yukarıda dolaşıp dururlar zaten. Kendi kafasına göre dolaşan dandik modeller. Pek bir şey görmezler, özellikle de karanlıkta."

Rudy pek de görmediklerinden kuşkuluydu, ama tartışmadı. İHA'ları düşünmek bile istemiyordu. Ya da solucanı.

Doğrulup boruyu zar zor bel hizalarına kadar kaldırdılar. Rudy'nin alnından ter akıyor, gözleri yanıyordu.

"Hadi Rudy, lanet olsun. Devam edelim, bulalım şu robot treni"

"Çekiştirme, boruyu parçalayacaksın, Steve"

Bu sefer arkalarından, bir çift far daha gelene kadar, yorgun argın yürümeye koyuldular. Yattılar ve kamyon gümbürtüyle yanlarından geçti. Kavşağı alana dek beklediler ve sonra yine yola koyuldular.

Arkalarından sürüklenen, tıslayan, metalik sürtünmeye benzer bir ses geliyordu.

Rudy bakmaya korkuyordu.

"S*ktir, *siktir*" diye mırıldandı Steve. "Şeyi göndermişler".

Her yanı kasılmış bir hâlde, borunun tuttuğu ucunu yere bıraktı –ve dönüp baktı Rudy.

Solucan kâbus gibi onlara doğru geliyordu. Yaklaşık yirmi metre boyunda, bir metre yarıçapındaydı. Dış derisi iç içe geçmiş tüplerden, kasları önceki şekline dönebilen nikel-titanyum alaşımından oluşan, dahili ısı tabanlı işlem vasıtasıyla büzüşen ve uzayan bir halkalı solucandı. Rudy'in içindeki eski bilişim mühendisi neredeyse hayranlık duydu solucana –içi tarifsiz derecede karmaşık olsa da dışarıdan bakınca en ilkel organizmalardan birine dayanıyordu. Solucan gibi büzüşüp uzayarak, sokak lambalarının ışığına girip çıkarak, onlara doğru geliyordu. Döner göz kümesi için yakın ucunda bir lamba vardı.

Solucan, Statewide'da bir efsaneydi –ama gerçek olduğunu da biliyorlardı. Kendi pod'larında bir tane olduğunu bilememişlerdi. Güvenlik teknolojisi hakkında personelin ağzı sıkıydı ve lockiffer'lar solucan hakkında sorular sorulunca sadece gizemli bir gülümsemeyle karşılık verirdi.

Steve hep, "O ürkütücü gülümseme seni korkutmak için. Burada yoktur..." derdi.

Ama vardı işte. İHA geldi Rudy'nin aklına. Onları görmüştü ve solucanı da o göndermişti.

"Amına koyayım *koş*!" diye bağırdı Steve, boruyu yere atıp.

"Bence kaçmayalım dostum! Teslim olmalıyız! O şeyden koşarak kaçamayız."

Ama Steve çoktan başlamıştı koşmaya. Rudy solucanın gelişini izledi sadece –kameralar teslim olduğunu kayda geçsin diye ellerini başının üstüne kaldırdı. Belki işe yarardı, belki de yaramazdı.

Solucan, iç içe geçmiş parçalı metal ve plastikten burnunu Rudy'ye çevirip geriye doğru şahlandı ve bir anlığına duraksadı. Sonra dönüp yanından geçti çabucak, *gıcırdayarak* hızlandı... Steve'in peşine... Mekanik gövdesi Steve'in üstüne doğru şahlandığında Rudy'nin görüşünü kapatmıştı. Bir saniyeliğine...

Sonra tokat gibi aşağı indi. Steve'in çığlığı kısa ve keskindi.

Rudy olduğu yerde kalakalmıştı, titreyen ellerini başının üstünde tutuyordu. Lockiffer'ların kamyonları geldi hemen, gözlerini yumdu farların göz kamaştıran parlayışı karşısında.

2. Temmuz

Arizona Statewide Hapishane ve Park Girişine Hoş Geldiniz*

Bu kelimelerin altında çok daha küçük harflerle şöyle yazıyordu:

McCrue Şirketi ve Arizona Eyaleti'nin Ortak Projesidir.

Tabelaya bakmak için Faye'in epeyce bir vakti olmuştu. Güneşin alnında, rölantide bekleyen arabalardan oluşan bir şeritte, yine rölantide bekleyen başka arabalardan oluşan şeritlerce kuşatılmış eski model Chevy'sinden on metre ötede duruyordu tabela. Hepsi de Kaliforniya'nın güneydoğusundaki sınırdan Arizona'ya girmek için sıra bekliyordu.

Arabaların çoğunun motoru, temmuzun sıcak kuşluk vaktinde klimanın çalışabilmesi için stop edilmemişti.

* Eyalet çapında. (ç.n.)

Arabaların tavanındaki güneş panellerinden ışık yansıyordu. Ziyan olan bir dolu güneş enerjisi, diye geçirdi aklından Faye.

İç geçirdi. Bekleyişin verdiği bezginlik alnına basan kaskatı kesilmiş bir başparmak gibiydi. Belki de yalnız gelmemeliydi, en azından bir fotoğrafçı götürseydi, yanında muhabbet edecek biri olurdu. Ama kendi ziyareti için bile gerekli izni almak aylar sürmüştü.

Üç giriş şeridinden birinden giriş yapan, solundaki arabalara baktı. Arabaların çoğunda, kendi gibi, tek kişi vardı. Bir tek aile görmüştü, parlak mavi bir hibrid minivan içinde şişman bir anne-baba, şişman küçük kız ve oğlan, hepsi de önlerindeki açılan ekrandan film izliyor. Bekleyen diğer sürücülerin çoğunluğu gençten orta yaşlıya erkek ve kadınlardan oluşuyor, ya akıllı telefonlarını parmaklıyorlar ya da kontrol noktasına doğru bakıyorlar; muhtemelen iş görüşmesi için gelmişler, ceza infaz sisteminde iş bulmayı umarak.

Faye, gerinirken, incirli kurabiyelerden birazını yemeyi düşündü ve sonra kendine, *Hayır, aslında acıkmadın, acıkana kadar yemek yok*, dedi. Arabanın radyosuyla oynayarak meşgul etti kendini. İstasyonların sesleri bir alçalıp bir yükseliyor, cızırdayıp çatırdıyor; İspanyolca ve İspanyolca-İngilizce karışımı sesler geliyordu. Sonra aradığı kamu radyosunu buldu: Bir eğlence parkının girişindeki karşılama kaydı gibi hoş bir kadın sesi. Sanki birazdan kahkahayı basacakmış gibi bir ses.

"...Arizona'dan ziyaretçilerimize sıcak bir merhaba. Mahkûmları ziyaret edecekler sadece Statewide'ın ziyaretçi otobüsleriyle giriş yapabilirler. Mahkûm olmayanları ziyaret edecekler dört kategoriye ayrılır. Turistler birinci kategoridedir ve Ulusal Parklar'a gitmek için kara yolu ekspresini kullanmaları gerekmektedir; kategori bir ziyaretçilerinin Tek Geçişli'ye sahip olmaları gerekmektedir. İş başvurusunda bulunacaklar kategori ikiye girer ve Çift Geçişli'ye sahip olmaları gerekmektedir. İş ziya-

retinde bulunan müteahhitler ve müstakbel müteahhitler kategori üçe girer ve Üç Geçişli'ye sahip olmaları gerekmektedir. Kategori dört muhtelif medya ve perakende çalışanlarından oluşur..."

İşte bu ben oluyorum, diye düşündü Faye. Muhtelif medya mı? Belki de kendimi Bayan Adullah [Miss Adullah] yerine Bayan Alaneous [Miss Alaneous] olarak tanıtmalıyım.*

Öyle yapsaydı hiç de gülmezlerdi. Bön bön bakarlardı. Evraklarını bir kez daha kontrol ederlerdi. Sağlık sigortası taramasından geçmekten beterdi.

"...ve dördüncü kategoriye mensupsanız üzerinde doğru tarama kodu basılı olan bir Dört Geçişli'ye sahip olmanız gerekmektedir."

Yan koltuktaki, içinde Dört Geçişli'nin çıktısının ve diğer gerekli olabilecek belgelerin olduğu dosyayı yokladı.

Sıra bir gıdım ilerledi...

Öğleye doğru incirli kurabiyeleri yemiş ve biraz da kahve içmişti. Etrafta tuvalet bakınıyordu. Yolun kenarında briketten bir tuvalet vardı, ama ya tuvaletteyken şerit ilerleseydi?

Bekledi. Tel Aviv'deki babasını düşündü. Acaba o, orası için kendi geçiş belgesini –Filistinli Ebeveyn Geçiş Belgesi– alabilecek miydi? İkinci Ebola Dalgası'nda kardeşi Weilah'nın, babasının gözü önünde ölümü geldi aklına.

Babasının yüzünün büyük kısmı beyaz koruyucu maskenin altında saklıydı sessizce ağlarken. Weilah'nın cenazesinden bir ay sonra kardeşine dükkânda yardımcı olmak için ABD'den ayrılarak Tel Aviv'e geçmişti.

Artık babasından nadiren haber alıyordu. Ekran üstünden görüştüklerinde babası pek bakmıyordu yüzüne. Annesine çok benziyordu, belki, daha koyu renkli cildi ve koca kara gözleri hariç –onları babasından almıştı.

---

* Yazar burada "Miscellaneous" (Muhtelif) ve "Miss Alaneous"ın fonetik benzerliğinden hareketle bir kelime oyunu yapmış. (ç.n.)

Rahatsız geçen kırk dakikadan sonra nihayet gişedeydi. "Geçiş iznim ve bir randevum var" dedi Faye gülümseyerek. "Faye Adullah."

"Önceden basılmış geçiş izninizi ve kimliğinizi alabilir miyim?" diye sordu, kahverengi işlemeli sarı üniforma içinde, yapılı siyahi bir kadın. Faye'den öteye, ufka, özellikle hiçbir şeye doğru bakıyordu konuşurken.

Faye dosyayı kucağında açmıştı o sırada; geçiş iznini uzattı. Neden "miyim?" diye soruyorlardı acaba, ortada "miyim?"lik bir durum yokken?

On dakika geçti, kadın evraklara bakıyor, kodları taratıyor, incecik ekrana dalıp gidiyor, arada da strafordan kesilmiş soyut şekillere benzer sorular soruyordu.

"Arizona'ya hoş geldiniz" dedi kadın, sonunda, neredeyse duyulmayacak kadar sessizce. Bariyeri geçtikten sonra tarama için beş numaralı sıraya geçin sonra da doğrudan varış noktanıza gidin"

Sıra beşteki tarama istasyonu aynı Ulaştırma Güvenlik İdaresi'nin hava alanlarındaki tarayıcısına benziyordu. İki orta yaşlı beyaz adam arabanın bagajını kontrol ettiler, stepnenin altına baktılar, arabanın içinde bazı kimyasalları koklayan bir aygıt gezdirdiler. Arabanın antenine uzun mesafeli bir gözlem cihazı yerleştirdiler, adamlardan biri eyalet terk edildiğinde cihazın sökülebileceğini söyledi.

Geçiş iznini bir daha tarattılar, kimliğine baktılar, İHA'ların herkesin arabasını gözetledikleri gibi kendisininkini de gözetleyeceğini belirtip silik bir selamla Faye'i yoluna gönderdiler.

"İşte" dedi sesli bir şekilde, AzPrisSystem* Yol 35'a doğru arabasını sürerken "Buradayım Phil. Geleceğimi söylemiştim" Oraya gideceğini söylediğinde Phil'in ofisindeydi. İlişkilerini sonlandırmaya karar verdiklerinden iki hafta sonra karşısında oturuyordu.

* Arizona Hapishane Sistemi. (ç.n.)

O ıslak nisan sabahını bir daha geçirdi aklından; rüzgâr sert estiğinde yağmur yandan vuruyordu ve rüzgâr bir kadının nefes alışı kadar sık esiyordu.

Şemsiye pek işe yaramamıştı. Phil'in resepsiyonisti içeri girmesini söylediğinde yüzünde ve saçındaki yağmur sularını siliyordu.

* * *

Tıpkı Phil gibi, ofisi de ne büyük ne küçüktü. Görünümü özenle düzenlenmişti.

Daha önce de burada bulunmuştu, ama aralarında geçen onca şeyden sonra, ofis Faye'e yeni gibi görünüyordu. Duvarlar ve masa diğer hayatının anılarıyla bezenmişti; eşi ve çocuklarının fotoğrafları -babaları gibi kıvırcık saçlı iki oğlan çocuğu, kafalarında şatafatlı Musevi takkeleri. Başkanlar, generaller, CEO'larla röportaj yaparken çekilmiş fotoğraflar. Ama Faye'in gözü dönüp dolaşıp eşiyle olduğu fotoğraflara kayıyordu.

Phil, elleri ceplerinde, pencerenin önünde duruyor; yağmurla ilgileniyormuş gibi yapıyordu. "Çok yağmıyor, ama birden bastırdı" dedi Faye'e dönerek. "Bakıyorum seni de gafil avlamış"

Phil'in yapmacık gülümsemesine daha da zayıf bir gülümsemeyle cevap verdi. "Evet"

Sandalyelerden birine doğru hareket etti ve masasının ardındaki koltuğa oturup hafifçe arkasına yaslandı, sanki *Masa aramıza girmesin. Hâlâ arkadaşız* der gibi.

Arkadaşlar mıydı? Faye bundan kuşkuluydu. Ama Phil NewsReader.com'a göre ABD'deki en etkin üçüncü internet dergisinin editörüydü. Hakikaten güçlü bir şirketin, Priority Medya'nın demirbaşlarındandı ve Faye ise sadece bir serbest muhabir. O yüzden gülümsemeye devam etti.

"Önerini okudum" dedi Phil, omuz silkmesiyle beraber gülümsemesi de silinmişti. "Priority'ye kabul ettire-

bileceğimi sanmıyorum. Herkesin bildiği bir hikâye. Arizona'nın koca bir özel hapishaneye dönmesi bir sürü tartışmaya sebep olmuştu zaten"

"O, *o zamandı.* Eyaletle, hapishane koşullarıyla ilgili ne kadar haber yapıldı"

"Arama motorlarına baktığımda bir dolu haber çıkıyor"

"O haberlerin hepsi ısmarlama işler. Gerçek muhabirlik değil bu"

"Şirket sansürü, habere müdahale... Bu tarz şeylerden mi bahsediyorsun?"

"Haberleri kendileri yaptırınca hiçbir şeyi sansürlemelerine gerek kalmıyor zaten. Meslek birliği dışından bir gazeteci tutup haber yaptırıyorlar. O da haberi televizyonlara satıyor. Hiçbir ciddi sorgulamayla karşılaşmıyorlar, Phil. Multi-milyar dolarlık bir iş bu ve kongrenin yarısı McCrue'ların cebinde. SEK'leri (Siyasi Eylem Komitesi) paraya boğuyorlar, lobi faaliyeti için milyonlar harcıyorlar ve her türlü yanlışlığın üstü oylamalarla örtülüyor"

Phil başını salladı. "Arizona'daki Statewide, Kuzey Louisiana Ceza sistemleri –bunlar büyük işverenler. Artık pek kanlı canlı iş kalmadı. Sağladıkları istihdam onlara nüfuz kazandırıyor" Koltuğunu biraz döndürüp pencereden dışarı baktı yine. "ACLU* ICE**'yi yasa dışı göçmenlerin tutsaklık koşulları için dava ettiğinden beri işler değişti. ICE anlaşma yoluna gitti, tüm işleyişini yeniden şekillendirdi"

"O çok uzun zaman önceydi ve sadece aileleri ve çocukları kapsıyordu. Temel durum o günden bugüne değişmiş değil –hapisteki her bir kişi için hükümetten para alıyorlar. Yani her ne yolla olursa olsun insanları içeride *tutmak* işlerine geliyor. Ve *her zaman* ama her zaman kârlarını maksimize etmek için yarım yamalak işler yap-

* American Civil Liberties Union (Amerikan Sivil Haklar Birliği). (ç.n.)
** Immigration and Customs Enforcement (Göçmen ve Gümrük İcra Dairesi). (ç.n.)

mak özel hapishanelerin işine gelir. Söylentilere göre durum daha da kötülemiş– özellikle de Statewide'da. Tanrı aşkına, Phil, sadece Amerikalıları ve yasa dışı mültecileri değil! Başka ülkelerden de yüzbinlerce mahkûm getirmişler. Brezilya, Pakistan, Sudan, hatta Çin'le bile anlaşma yapmışlar. Bunların bazıları siyasi mahkûm... Ve bir hapishane tüm bir eyalete yayıldığında oluşabilecek ihmaller... Kaç kişiyi idare etmek durumundalar? Milyonlarca Phil! Parmaklıklar arkasındaki insanların hâli nasıldır? Elektrikleri devamlı kesilip duruyor. Bazı pod'larda sıcaklık elli dereceyi buluyor. Bizim bildiğimiz geçen yazki sıcak hava dalgasında, hücrede üç kişi öldü. Kim bilir başka neler oluyor"

Phil dudaklarını büzüştürdü. "Haklısın, McCrue orayı şaibeli bir şekilde işletiyor. Hiçbir şeffaflık yok. Kârı mahkûm güvenliğinin önüne koyuyorlar. Yani belki oraya kendi imkânlarınla gidersen... Ama sen bizden harcırah isteyeceksin, bir şekilde akreditasyon sağlamamızı... Bunu yapabileceğimizi sanmıyorum Faye. Eğer oraya kendi imkânlarınla gidip iyi bir haberle dönebilirsen... Belgelerle... Belki o zaman..."

Faye bu kadarından bile memnun olup geri dönmesi gerektiğini biliyordu. Ama bu kadarı yeterli değildi. Bu işe ihtiyacı vardı. Borç batağındaydı. Basılı dergiler bir bir battığından başka çaresi kalmamıştı. Ve bu hikâye önemliydi.

Oynayacak tek bir kozu kalmıştı. "Phil, bunu onaylayacak *yetkiye sahipsin*! Bana bir *borcun* var. Tek bir borç! Buna gerçekten *ihtiyacım* var"

Ona baktı. Omuzları gerilmiş, gözleri kısılmış... Samimiyetlerinin enkazı o odada, oracıkta, onlarlaydı. Tüm verdiği sözler. *Tamam, Miriam'ı boşayacağım. Bana biraz zaman ver, Faye. Bir sene daha...*

Ve tüm ihanetleri... *Yapamam. Hayatım mahvolur Faye. Kariyerim...*

Sonunda Phil burnundan derin bir nefes verdi. "Tamam. Tamam, öyle olsun".

* * *

Sınırdan sonra Faye'in aşması gereken üç engel daha vardı. Üç engel de geçiş iznini ayrıntılı bir şekilde inceliyordu. İlki bir diğer kontrol noktasıydı. Sonrasında gizlilik sözleşmesi imzalatmaya çalışan –ki bir gazeteciden bunu istemenin biraz garip olduğunu kendi de kabul etti– Statewide'ın personel avukatı, Biggle adlı soluk tenli peltek bir adam. Faye –2025 ve 2026'daki karşı davaların sonrasında neredeyse işlevsizleşmiş ama son zamanlarda eski gücüne kavuşmaya başlayan– ACLU'yu referans gösterdiğinde adamın yüzünde yılgın bir ifade belirdi ve birkaç telefon görüşmesi yapmaya gitti. Döndüğünde derin bir iç çekti ve "Pekâlâ. Bazı *seçili* pod'lara gitmenize izin verebilirim. Aslında tek bir tanesine: Pod 775'e".

Üçüncü engel McCrue'un Statewide medya irtibat görevlisi, uzun boylu, kurnaz bakışlı sarışın bir kadındı: Rita Burse.

"Pod 775'de size rehberlik etmem istendi" dedi, gardiyanların bekleme odasında, Faye'in üstüne çökercesine. Gagamsı bir burnu ve ince dudakları vardı, mavi gözleri de garip bir şekilde birbirinden ayrık duruyordu. Güneybatı aksanıyla konuşuyordu; yünlü kumaştan açık mavi bir elbise giymişti; topuklu ayakkabıları elbisesiyle aynı renkti. E-board'unu ceketinin yakaları arasına bastırmıştı.

"Cezaevi müdürünü görebilecek miyim bugün?" diye sordu Faye, odasının kapısına kısaca bir göz atarken. Kapının üstündeki küçük plastik tabelada *Ervin Holmes, Müdür* yazıyordu.

"Müdür Holmes tatilde" dedi Burse, Faye'in dizüstü bilgisayar çantasına bakarak. "Bilgisayarınızı incelememiz

gerekiyor. Web kamerası veya herhangi başka bir görüntüleme cihazına kesinlikle izin veremeyiz"

"Fotoğraf çekmek yasak mı? Ben bir gazeteciyim Bayan Burse"

"Rica ederim bana Rita diye hitap edin. Fotoğrafları biz tedarik ederiz. Her pod için çekilmiş fotoğraflarımız mevcut. Arzu ederseniz otoparkın yanındaki binadan temin edebilirsiniz"

"Bu işin nereye varacağı belli Rita"

"Afedersiniz?"

"Çok da mühim değil" dedi Faye, ardından kuru bir ses tonuyla ekledi "Yeterli gözlerimi de bağlamayın"

Pod'un içinin fotoğraflanmasına izin vermediler makale için güzel bir başlık olabilir diye düşündü Faye.

"İşte yaka kartın" dedi Rita, üzerinde Faye'in fotoğrafı, adı ve bir sensörlü çip olan kartı uzatırken.

"Nereden başlıyoruz" diye sordu Faye, kartı ceketine iliştirirken. "Tesisin bir haritasını görebilir miyim? Yani 775'in"

"O... hayır. Ona yetkim yok. Çoğu tesisin planı aynıdır zaten" Koridora açılan kapıdan iriyarı üniformalı bir adam girdi. "Bu Samuel. Kendisi özel amirimizdir"

Kafası kazınmış irikıyım bir adamdı, sarkık bir göbeği vardı ama omuzları genişti. Siyah-sarı üniforma üzerine tam oturmamıştı, orta kısmı ve omuzları dar geliyordu; pantolonu biraz uzun kalmış, paçaları siyah rugan ayakkabılarının üzerinde toplanmıştı. Kimlik kartında *Samuel Gull, Cust. Spec, SpecOff** yazıyordu. Üzerinde çeşitli gizemli aletlerin dizili olduğu parlak, siyah bir kemer takmıştı.

Gardiyan Faye'e iyice yaklaşıp başında dikildi, inceden gülümsüyordu. Alt çenesi biraz çıkıktı. Faye kulağındaki kulaklığı fark etti. Kulağından ağzına doğru uzanan bir mikrofonu vardı.

* Samuel Gull, Sorumlu Özel Amir. (ç.n.)

Sizden de ne çift olurdu diye düşündü Faye, bir Rita'ya bir Gull'a bakarak. *Hatta belki de* öylesinizdir.

"Samuel" dedi Rita, "Hanımefendinin adı Faye Adullah".

Arap soyadını duyunca adamın gözlerinde bir şüphe parıltısı olabilir diye düşündü Faye.

Elini uzattı; adamın devasa elleri zımpara kâğıdı gibi gelmişti. "McCrue Statewide'a hoş geldiniz" dedi boru gibi kalın sesiyle.

"Samuel, önce Zanaat ve Eğitim Bir'e gidiyoruz" dedi Rita.

"Peki hanımefendi. Buradan buyurun..."

Uzun bir yürüyüştü. Koridora açılan kapı, altı kapının ilkiydi –yoksa yedi miydi? Faye sayılarını karıştırmıştı.

Kapıların ikisi birbirine birkaç adım mesafedeydi, ikisi de metal, içinden teller geçen cam panellerdi. İkisi de güvenlik kamerasının diğer ucundaki kişinin incelemesi sonrasında "cızırtıyla" açılmıştı.

Gull uzun koridor boyunca diğer bir kapıya kadar yol gösterdi, yürüdükçe ayakkabıları gıcırdıyordu. Karşı taraftaki birine işaret etti ve cızırdayarak açılan kapıyı tuttu.

Adımlarının sesinden başka hiçbir şey duymadıkları bazı geçitlerden geçtiler. Yine kapılar... Dar bir yan koridor... Mekân temiz görünüyordu, duvarlar şeftali rengi boyanmıştı, diğer yerler boz. Yerler açık yeşildi. Orta yaşlı, saçları arkaya taranmış Hispanik bir iyi hâlli mahkûm yer temizleme makinesinin (bir nevi elektrikli süpürge) yanında bir dizinin üstüne çökmüş makinenin tıkanıklığını gidermeye çalışıyordu. Üzerinde tek parça turuncu bir üniforma, boynunda da ipe bağlı beyaz plastik kimlik vardı.

Geçerlerken Gull iyi hâlli mahkûma bir bakış attı. Mahkûm ise Faye'e doğru kafasını kaldırdı, şaşkınlıktan gözleri açılmıştı. Bir başka kapıdan geçerlerken Faye mahkûmun bakışlarını hâlâ üzerinde hissediyordu.

* * *

Zanaat ve Eğitim Ünitesi, hepsi de turuncu tulum giymiş, on yedi erkek mahkûmdan oluşuyordu. Telli pencereleri olan iyi aydınlatılmış bir odada masaların etrafında oturmuşlardı. Grup neredeyse eşit sayıda Hispanik, beyaz ve siyah ile [Hint mezheplerinden biri olan] Sih türbanı takmış, sakallı bir mahkûmdan oluşuyordu. Koridordaki iyi hâlli mahkûmun aksine mahkûmlar Faye'i gördüklerine şaşırmadılar.

Geleceğimizi biliyorlardı kararına vardı Faye. Önceden bilgilendirilmişler.

Parlak yüzeyli, tekerlekli bir otogardiyan köşede durup sessizce izliyordu. Bir buçuk metre boyunda, siyah beyaz, vücudu pürüzsüz bir gemi burnuna benziyordu, kafası vücudunun küçük bir kopyası gibiydi, siyah camdan yapılmış görüş panelinin arkasında yeşil bir ışık parlıyordu. Vücudunun iki yanında iki tane ışık vardı, biri kımızı biri mavi, tıpkı polis arabalarındaki gibi, acil bir durum olmadığında yanmıyorlardı, aralarında da bir ızgara –robot sesi ve siren için. Izgaranın altındaki panelin açılıp biber gazı sıkacağını Faye çok iyi biliyordu. Robotun kafası yavaşça dönüp ziyaretçilere odaklandı. Faye robotun kimliklerinden gelen sinyalleri kontrol ettiğini düşündü. Sonra tekrar mahkûmlara döndü.

Faye masalarına yaklaştığında bol dövmeli, saçları kazınmış birkaç beyaz mahkûm gülümseyerek bakışlarını ona çevirdi. Bacaklarına baktılar ve sonra ellerindeki işe döndüler. Hepsi tahtadan yapılmış vidalar, somunlar ve cıvatalarla birbirine eklemlenmiş karmaşık ahşap parçalarla uğraşıyorlardı. Ne tornavidaya ne de testereye ihtiyaç vardı. Sadece hafif plastikten yapılmış küçük bir İngiliz anahtarı... Faye etrafına baktığında herkesin aynı materyallerle çalıştığını gördü. Ama bazısı minyatür evler yapıyor, bazısı –oldukça iyi kotarılmış– küçük arabalar. Üç tane de insan formunda heykel vardı. Biri apaçık kadındı, ama müstehcen bir hâli yoktu.

"Burası el becerileri sınıfı" dedi Rita. "İleri seviye. Bir eğitmene ihtiyaçları yok. Daha sonra fabrika montaj hattında çalışabilmek için motor becerilerini geliştiriyorlar"

Faye soru sormak isteyerek Gull'a baktı. "Birkaçıyla konuşabilir miyim?" Gull'ın bakışları Rita'ya döndü. Rita da ağırbaşlı bir şekilde masayı işaret etti, *tabii ki* dercesine. Fakat Faye konuşmasına izin verilecek yegâne mahkûmların bunlar olacağından şüpheleniyordu.

Faye en yakın masanın ucundaki mahkûma doğru ilerledi. "Selam. Ben Faye. Priority Media'nın muhabiriyim".

"Derreck" diye karşılık verdi, bakışlarını yukarı çevirip. Ufak bir gri bıyığı, her iki gözünün de kenarlarında mavi gözyaşı dövmeleri vardı. Gözyaşlarına rağmen neşeli görünüyordu.

"Model arabana bakabilir miyim?" diye sordu Faye.

"Tabii. Buyurun." Modeli Faye'e uzattı. "Neredeyse bitti..."

Yaklaşık kırk santimlik, iyi oranlanmış bir üstü açık araba modeliydi. "Bu prefabrik malzemelerle bu kadar detaylı bir iş çıkarabilmen hayret verici Derreck"

Başını salladı, alıcı gözüyle arabaya bakarken. "Doğru ama gördüğünüz gibi pek çok farklı parça var. Bunlarla pek çok farklı şey yapmayı öğreniyor insan"

Arabayı geri aldı, bir an duraksayıp Faye'e baktı. Faye, pek belli olmasa da, vücut hatlarını süzdüğünün farkındaydı. Sonrasında mahkûm bakışlarını arabaya sabitledi.

"McCrue Statewide hakkındaki düşüncelerin neler Derreck?"

Aniden Rita'ya bir bakış attı. O da kaşlarını kaldırıp, *durma, cevapla* dedi mahkûma.

"Hapishane işte" dedi Derreck, arabanın tekerini bir çıkarıyor bir takıyordu huzursuzca. "Kimse burada olmaya bayılmıyor. Yani... Hapis hapistir işte. Hepsi birbirinin aynı".

"Öyle mi acaba? Bazı özel hapishanelerde aileler tutuluyor. Burada öyle bir şeye şahit oldun mu?"

"Yok, burası öyle bir yer değil. Sub12'de bazı göçmenler var ama o şekilde değil"

"Bir şikâyetin yok yani?"

Omuz silkti. "Yemekler daha çeşitli olsa iyi olurdu. Kantinde daha fazla ürün... Bazen olur olmaz vakitlerde elektrikler kesiliyor"

Rita saatine baktı. "Yemek bölümünü ziyaret etsek mi?"

* * *

Beyaz ve krom eşyalarla döşenmiş bir odada canı sıkkın birkaç mahkûm kahve içiyordu.

Faye, Gull ve Rita telli pencerenin altına şablonla *Subpod 17* yazılmış, gri, metal bir kapının yanında duruyorlardı. Pencereden sadece koridor ve daha önce karşılaştığı iyi hâlli mahkûm görünüyordu. Adam ıslak elektrikli süpürgesiyle yerleri siliyordu. Acaba onları takip mi etmişti buraya kadar?

Faye büyük bir kafeterya alanı ve endüstriyel boyutlarda bir mutfak görmeyi bekliyordu. Fakat hapishanenin belli noktalarında yemek zamanında açılan ve diğer zamanlarda kapalı duran dağıtım tezgâhları çıktı karşısına. Hiç aşçı yoktu, sadece mikrodalga fırınlarda yemekleri ısıtan birkaç personel. Bütün yemekler önceden hazırlanmıştı. Hepsi plastik köpükten tepsisinin içinde, haftada bir kez, pod'a kamyonlarla getiriliyordu.

Kahvaltılar, ilaveten krep verilen pazar günleri hariç, hep aynıydı. Yedi farklı öğle ve akşam yemeği vardı. Biri pazartesi için biri salı için...

"Yemeklerin biraz... Birbirinin aynı olduğu doğru" dedi Rita. "Daha fazla çeşitlilik sunmak için çalışmalarımız devam ediyor. Ama yemeklerimiz besleyicidir. Üzerlerine sprey vitaminler sıkıyoruz. İhtiyaçları olan her şey

mevcut. Bugünün öğlen yemeğinden tatmak ister misiniz? Et köftemiz var ya da isterseniz vejetaryen köfte. Hepsi de koşerdir"

"Yok teşekkürler. Sadece kahve alayım"

"Kahve fena değil, ne dersiniz?"

"Hayır. Hiç fena değil" Fena değildi. Ama iyi de değildi. Zaten önemli de değildi.

"Yazıcılara gitsek mi?" diye sordu Rita.

Ve gittiler. Uzun bir geçitten, bir sürü kapıdan geçerek büyük, hangara benzeyen bir odaya geldiler. Turuncu tulumlar giymiş adamlar, bloklar hâlinde temel üretim plastiklerini üç boyutlu yazıcılara yüklüyorlardı. Mahkûmlar monitörlere bakıyor, ekranda ayarlamalar yapıyor ve dört adet otogardiyanın dikkatli bakışları altında sessizce konuşuyorlardı. Üç boyutlu basılmış çeşitli araba parçaları yazıcılardan çıkıyor; işçiler de parçaların simetrilerini ve defolarını kontrol edip üst üste yığıyordu.

"Bu yazıcılar her şekli üretebilir." diye mırıldandı Faye. "Tehlikeli değil mi? Silah yapamazlar mı?"

"Yazıcıların basabileceği şeyler önceden programlanmıştır. Mahkûmların yazıcıları burada programlaması kesinlikle mümkün değildir. Bu donanım hack'lenemez. Her bir parça dikkatle gözlenmektedir. Mahkûmlar kesinlikle kaçak bir iş yapamazlar. Herhangi bir şey kaybolması durumunda, mekanizma ağırlık farkından bunu hemen fark eder"

Faye *Subpod17* yazan kapıya işaret etti. "Bu kapının ardında ne var?" diye sordu Gull'a.

"Orası yüksek-güvenlikli" dedi Rita'ya bakarak.

"İçeri bir bakabilir miyiz?"

Rita yavaşça başını salladı. "Güvenli değil"

"Bu biraz çelişkili bir durum değil mi? Hem yüksek-güvenlikli hem de güvenli değil"

"Hapishanelerden anlıyorsanız değil" dedi Rita, küçümser bir bakış atarak.

"Ben de bunun için buradayım ya" dedi Faye. "Bilmediğim için. Özellikle de bu tip hapishaneleri. Burası dünyanın en büyük hapishanesi. Koca bir eyaleti kaplıyor. Oldukça kapsamlı bakmalıyım ki anlayabileyim"

Rita, somurtkan bir ifadeyle, acıyarak Faye'e baktı. "Bütün eyaleti kapsamıyor. Arizona hâlâ... Arizona"

"Statewide Arizona'nın yüzde sekseninden fazlasını kaplıyor" dedi Faye. "Bu eyaletin dörtte üçünden fazlası bunun gibi binalarla kaplı"

"Bayan Adullah. Size orta-güvenlikli hücrelerin bulunduğu katı ve avlulardan birini gösterebiliriz. Hepsi bu. Statewide'ın yarısını gezmek bile aylarınızı alır. Göreceğiniz şey –bazı pod'larda kadınlar, bazılarındaysa erkekler olsa da– hep aynıdır"

Işıklar kesildi. Tamamı... Bir anda...

Faye'in solundan bir *klik* sesi geldi ve şimdiye kadar pek fark etmediği bir ses olan yazıcıların uğultusu, azalarak kesildi. Mahkûmlar fısıldaşıyordu.

Birkaç dönen ışık devreye girdi. Odadaki otogardiyanların gövdeleri üzerinden yansıyorlardı. "Elektrik gelene kadar yerinizde kalın", robotların birinden gelen, sert bir erkek sesiydi. Derin, buyurgan, kulağa oldukça doğal gelen ama bir o kadar yapay bir ses. "...yerinizde kalın"

Ortam neredeyse zifiri karanlıktı. Robotlar mahkûmların kımıldamadan yerlerinde kalmalarını sağlamak için makinelerin arkasından dolanıyordu.

"*Samuel*?" Rita'nın sesinde hem gergin bir sıkıntı hem de hırıltılı bir korku seziliyordu. "Elektriğin gelişiyle ilgili bir zaman çizelgesi alabilir misin?"

"Evet hanımefendi. Şu anda kulağıma geliyor. Bana söyledikleri... Emin değiller. Ne olduğu hakkında kesin bir bilgileri yok."

Faye solundan gelen bir esinti hissetti. Duyduğu klik sesi, elektrik kesintisinin kilidini devre dışı bıraktığı, bir kapının açılması olmalıydı.

Bir şans istemiştin, diye geçirdi aklından. *Al sana şans. Onlara karanlıkta kaybolduğunu söylersin.*

Hayır. Bu gerçekten aptalca olur. Ama...

Gerçeği öğrenmenin başka yolu da yoktu.

Yapma Faye.

Tamamıyla iradesinden hareketle Faye döndü, ellerini uzattı ve kapının çerçevesine kadar elleriyle önünü yoklayarak yol aldı. Metal kapı hafifçe aralık duruyordu. Neredeyse hiçbir şey göremiyordu hâlâ. Elleriyle yoklayarak kapıyı aştı ve Subpod17'ye uzanan koridorda ilerledi. Arkadan Gull'ın biriyle konuştuğunu duyuyordu.

Dönmeliyim.

Derken bir el bileğini kavradı. Gull'ın elinden küçük, avuçları terli bir eldi. Rita olduğunu düşündü. El Faye'i kuvvetle çekti ve o da karşı koymadı. Aniden mahkûmlarla dolu bir odada olmak istemediğini hissetti. "Rita? Sen misin?"

"Hayır" Karanlıktan gelen bir erkek sesi. Yumuşak, Hispanik aksanlı bir ses. Gull değil. "Sorun yok. Sen görmeye geldin, ben de seni götürüyorum"

"*Hiçbir şey* göremiyorum. Geri dönmeliyim"

Ama kendini akışa bıraktı. Bir kapıdan daha geçtiler. Merak mıydı, hırs mı, yoksa fırsatçılık mı? Gerçeğe ulaşma arzusu? Emin değildi.

Geri dön aptal.

Sonra ileride bir ışık belirdi –bir el feneri, aşağı doğru tutulmuştu. Yerden yansıyan ışık feneri tutan adamı belli etmeye yetiyordu.

"İşte o muhabir kadın" dedi bileğini tutan adam.

Bileğini bıraktı ve Faye ardı ardına birkaç defa iki adama bakıp durdu. Takip ettiği adam yerleri silen iyi hâlli mahkûmdu. Diğer adam hafif çekik gözlüydü, buğday tenli, yüz hatları ağırlıklı olarak Kafkaslara benziyordu, saçları düzdü.

"Adım Rudy" dedi. "FIB'e hoş geldin"

Faye dudaklarını yaladı. Ağzı kupkuruydu. İki mahkûmla tek başına kalmıştı. "FIB derken?"

"Firari Islah Birimi. Yaramazlık yapanlar için cezalandırma birimidir. Kaçmaya teşebbüs ettiğimden beri buradayım." İyi hâlli mahkûma döndü ve "Carlos dostum, arkasından kapıyı kapattın mı?" diye sordu.

"Aynen moruk. Ama kameralar çalışmaya başlayınca hemen bulurlar onu"

"Işıklara ne oldu?" diye sordu Faye laf olsun diye. Arkasını dönüp koridora doğru kaçıp kaçmamaya karar vermeye çalışıyordu.

Rudy omuz silkti. "Boktan sistem. Aşırı yüklemek, voltajı dalgalandırıp elektriği kesmek çok kolay. Isıtma ve klima bölümündeki iyi hâlli mahkûmlardan birinden rica ettiğimizde enerjiyi kesebiliyorlar"

Carlos yanında duran Rudy'yi başparmağıyla işaret edip "Eskiden mühendismiş kendisi" dedi.

"Bilgisayar mühendisi, dışarıdayken" dedi Rudy. "Sallanmayalım Carlos, yakalanmadan önce Ünite 18'i gösterelim en azından"

Carlos başın salladı. "Haydi. Işıklar ancak birkaç dakika daha kesik kalır"

Faye el fenerinin sağa sola sallanan ışığını ve önündeki adamları takip ederken, koridor boyunca solunda duvar, sağında telli pencereleri olan kapılar vardı. Fenerden yansıyan ışığın aydınlattığı hayalet gibi yüzler pencerelerden dışarı bakıyordu. Bir tanesi pencereden Faye'e bağırdı. Faye, Carlos ve Rudy'ye yetişmek için hızlandı.

Katın sonuna vardılar ve Carlos kapıyı yokladı. "Hâlâ açık"

"Peki ya dış dünyaya açılan kapılar?" diye sordu Faye.

Rudy kıkırdadı. "Farklı devreler. Ayrıca otogardiyanlar, İHA'lar, solucan, daha fazla duvarlar, daha fazla binalar ve daha ve daha ve daha da fazlası var bayan"

"Onun da ötesinde elektrikli teller" dedi Carlos koridorda ilerlerken. "Buradan birkaç kilometre ötede. İlk

dokunuşta ufak bir şok verir, geri sıçratır. Bir daha denediğinde ölümcül şok"

Bu Faye'e araştırması sırasında okuduğu bir şeyi hatırlattı. *"Özel hapishaneler öylesine kötü inşa edilmiş ve öylesine verimsiz işletilmektedir ki mahkûmları* içeride tutmak için çok sert davranmak zorundadırlar"

Artık farklı modelde bir hücre bloğundaydılar. Kapılarda telli pencereler yerine parmaklıklar vardı. "Burası Sub18" dedi Rudy. "Eski hapishaneden kalma. Yeni hapishaneyi bunun etrafına inşa ettiler. Buradan yürürken hücrelerin içini görmek istiyorlar"

Hücrelerde kadınlar vardı. Faye her bir hücrede iki kadın gördü. Fenerin ışığı geçerken hepsi korkuyla geri çekiliyorlarmış gibi görünüyordu. Çoğu Hispanik idi. Faye iki siyah bir de beyaz kadın saydı. Hepsi de genç sayılırdı. Turuncu hapishane giysileri giymişlerdi.

"Bu pod'da hiç kadın mahkûm olmadığı söylenmişti bana" dedi Faye. Sesli konuştuğunun farkında bile değildi.

"Kayıtlarda yok" dedi Rudy.

"Onlarla konuşmalıyım" Bir anlığına nutku tutulmuştu. Sonra sordu "Rudy –bu şey mi... Bu..."

"Evet" dedi Rudy "Bu kadınlar insanların kullanımı için burada. Diğer mahkûmlar için değil. Yani demek istediğim, kodamanlar için buradalar ve hapishane personeli için. Yaşlandıklarında da biçiliyorlar... *Hassiktir*!"

Işıklar açılıyordu, alt kattan başlıyor, koridordan sırayla yanıp sönerek onlara doğru ilerliyordu, sanki peşlerindeymiş gibi. Ani parlak ışıklar Faye'in gözünü almıştı.

Rudy etrafına baktı, gözleri kocaman. "Hay sıçayım –Carlos hemen geri dönmeliyiz"

Çok geçti. Otogardiyanlar hücre bloğunun her iki yanından geliyordu. Bir tanesinin ardından Rita ve Gull buz gibi bakışları Faye'e kilitlenmiş hâlde yaklaşıyordu. Makinenin ardında kendilerinden oldukça emin görünüyorlardı.

"*Kımıldamayın*" dedi iki otogardiyan aynı anda "*Olduğunuz yerde kalın*"

* * *

Faye hapishane müdürünün masasının karşısında bilekleri önden kelepçeli hâlde oturuyordu. Kelepçeleri uzun parlak bir zincirle ayak bileklerine bağlanmıştı. Boynunda bir hapishane kimlik kartı asılıydı. Hâlâ şoktaydı, olan bitene anlam veremiyordu.

Hapishane müdürünün odasında, masasının karşısında oturuyordu. Masada altmış yaşlarında, soluk benizli, nerdeyse çenesiz, üzerinde beyaz gömlek ve kravatla sessiz, gergin bir adam oturuyordu. Kimlik kartında *Howard Skaffell, Müdür Yardımcısı* yazıyordu. Yanında Rita, ifadesiz bir suratla, kollarını göğsünde kavuşturmuş dikiliyordu. Gull kapının hemen dışarısında bekliyordu. Faye arada bir adamın sağından soluna yaslanışının sesini duyabiliyordu.

"Müslüman mısın Faye?" diye sordu Rita.

Önceden Bayan Adullah diye hitap ediyordu. Şimdiyse otorite sahibi insanların çocuk azarlarcasına üstten konuşurken kullandıkları ilk isme geçmişti.

Şunu bir atlat. Bunu uzun süre devam ettiremezler. Nihayetinde seni bırakmak zorundalar. Sadece korkutmaya çalışıyorlar.

"Müslüman mı?"

"Baban Müslümanmış."

"İslam bir etnik köken değildir. İslam dindir. Ben inançlı biri değilim."

"Yarı Filistinliymişsin."

"Kısmen Arap'ım, eğer bunu kast ediyorsanız. Annem İtalyan Amerikalıydı. Bu bir nevi Ulusal Güvenlik sorusu mu? Buraya kabul edilmeden önce bütün kontrollerden geçtim biliyorsunuz. Dörtlü Geçiş'im elinizde. Bir daha kontrol edin."

"İnsanlar geçiş onayı verirken hata yapabilirler" dedi Skaffel, tavana bakarak. Müdür yardımcısı Faye'in orada olduğu süre boyunca hiç yüzüne bakmamıştı. Dudaklarını büzdü. İlk defa, bir anlığına, ona bakmıştı. Sonra hemen önündeki kâğıtlara indirdi bakışlarını. "Elimizde bir mahkeme kararı var. Özel mülke izinsiz giriş ve borçlarınızın Şartlı Tahsilat raporu. Otuz iki bin dolar borçlusunuz genç hanım"

"Yani? Üniversiteye gidip de borcu olmayan var mı? Doğrudur, *Tribune* bana yol verdiğinde birkaç ödememi kaçırdım, ama..."

"Bunu borçlar mahkemesinde anlatırsınız"

"Anlattım zaten! Borçlarım ertelendi"

Faye'e doğru baktı ve kâğıtları masaya vurarak hizaladı.

"Şartlı olarak ertelendi. Şartlı Tahsilat hakkınız iptal edildi. PCI* bu sabah dosyanızı Yargıç Gipps'e götürdü."

"Saçmalık bu. Avukatımla görüşmek istiyorum!"

"O hakkından feragat ettin" dedi Rita yumuşak bir tonla.

"Ne? Ne zaman?"

"Evraklar elimizde"

"Ben öyle bir şeye imza atmadım"

"İmzan elimizde"

Rita omuz silkti. "O benim imzam değil. Bunu çok iyi biliyorsunuz. Subpod 18'de gördüklerimle ilgili konuşmamı istemezsiniz"

"Eğer bağırmaya devam edersen" dedi Skaffel, ellerine bakarak "Samuel'e seni İmtiyazsız Gözaltı'na atmasını söylerim. İmGöz hiç de hoş bir yer değildir"

Bağırarak mı konuşuyordu? Öyle olduğunun farkına vardı. Sesinin tonunu kontrol altına aldı. "Bana bir avukat getirin sadece. Ben bir gazeteciyim. Buraya ülkenin en büyük medya şirketlerinden biri tarafından gönderildim. Bu yaptığınız hoşlarına gitmeyecektir"

* Payment Card Industry (Ödeme Kartı İşletmeciliği). (ç.n.)

"Ne *sanıyorsunuz*" dedi Skaffel, tırnaklarını kontrol ederken, "Hâlâ 1975'te mi yaşıyoruz? Priority Medya ile iletişime geçtik. Burada onların adını kullanmanıza müsaade etmiyorlar"

"Doğru değil bu. Evraklarımı gördünüz."

"Hepsi de sahte. Evrakta sahtecilik suçtur."

"Hiçbir söylediğinize inanmıyorum. Priority Medya'dan birini hoparlörden bağlayın"

Skaffel hiç oralı olmadı. "Görüyoruz ki borç suçlusunuz. 2021'deki Özelleştirme Yasası bize, borcunuzu ödeyene ya da cezanızı tamamlayana dek, sizi tutuklama ve hapsetme yetkisi veriyor."

Kaybedecek ne var ki?

"Ne düşünüyorum biliyor musunuz, Yardımcı Müdür Skaffel?" dedi Faye sandalyesinde öne eğilip müdürün gözlerinin içine bakarak. "Bence, Subpod 18'de gördüklerimden ötürü gerçekten derin bir utanç içindesiniz"

"Gull!" diye kükredi Skaffel. Öyle bir hışımla kalktı ki sandalyesi arkasına doğru fırladı.

Kapı açıldı, Gull gıcırdayan ayakkabılarıyla odaya girdi. "Evet efendim?"

Skaffel bu sefer dişlerinin arasından konuşuyordu. "Bu mahkûmu İmGöz'e atın"

"Ben bir tutuklu değil gazeteciyim. Bunu biliyorsunuz!"

Sonra kolu acı verecek şekilde bükülerek tutulduğu gibi döndürülüp kapıya doğru itildi.

Dışarıda bir otogardiyan bekliyordu, gözleri olmayan yüzü Faye'i tarıyordu.

Otogardiyanlardan korkuyordu. Gull ve otogardiyanın onu sürüklemesine karşı koymadı, zincirleri şıkırdayarak, tel pencereli metal kapılardan, koridorlardan geçtiler, bir yük asansörüne vardılar. Robotla adamın arasında titreyerek durduğu gri kutu aşağı doğru yol alıyordu.

Bodrum kattaki rutubetli bir koridordan geçtiler. Küçük pencereli bir kapıdan, ışığın hiç dışarı çıkmadığı bir

odaya geldiler. Duvarda monte edilmiş bir ranza üzerinde sünger yatak... Oturaksız bir tuvalet...

Kelepçelerini çıkarırken Gull'la konuşmaya çalıştı. "Şimdi hemen bu durumu Priority Medya'ya ve Adalet Bakanlığı'na bildirirsen kendini kurtarabilirsin, Samuel..."

"Kahvaltı yedide" dedi odadan çıkarken. Kapıyı sert bir şekilde kilitledi, cevabı belliydi.

3. Eylül

Phil. Phil'dir kesin.

Priority'nin görevlendirmesiyle geldiğimi inkâr etti. Kesin öyle olmalı. Ama neden?

Faye ranzasında duvara doğru döndü.

Yanlış anladı. Onu tehdit ettiğimi sandı.

Beton duvardan süzülüp kurumuş bir boya kabarcığını kazıdı ve ürperdi. Tüyleri yine diken diken olmuştu. Kalçasında takip cihazını koydukları yer yanıyordu. Yaranın enfeksiyon kapmasından şüpheleniyordu. Cihazın yerleştirilmesine direnmeden müsaade etmemişti. Onu zaptetmek zorunda kalmışlardı. Alkolle temizlediklerini anımsamıyordu.

Beni baştan çıkardı sonra da terk etti. Tamam, ben de işi almak için ona biraz vicdan yaptırdım. Ama onu tehdit etmedim.

Duvara kazınmış yazıya baktı. "Ben bir pırlantayım" yazıyordu. "Pırlanta gibi parlarım. Ben yeraltında gömülü bir pırlantayım"

Yeraltında Gömülü. *Phil karısına söyleyeceğimden korktu. Boşanacağından, çocuklarının velayetini kaybedeceğinden... Beni tuzağa düşürdü. Beni buraya o koydu.*

Tepsinin kapıdaki yarıktan sürtünerek girişini duydu. Yemeğin kokusunu alabiliyordu. Koku midesini kaldırıyordu. Bir süre önce yemeyi bırakmıştı. Yemek sanki o yiyormuşçasına geliyordu.

Gardiyanlarla konuşmaya çalışmaktan da vazgeçmişti. Telefon hakkını talep etmeyi, avukat istemeyi bırakmıştı. Talepleri karşılık bulmuyordu, hem de hiç. Ki bu da başlıbaşına bir karşılık sayılırdı.

Biri beni aramaya gelecektir.

Ama muhtemelen gelmeyeceklerdi. Onu arayacak ne kardeş vardı, ne erkek arkadaşı, ne de yakın arkadaşları. *Belki Phil'e bir mesaj yollayabilirsem. Beni yanlış anladığımı... Her şeyin affedildiğini... Sadece beni çıkarmasını* istediğimi. Tanıdıkları vardır.

Işık titredi.

Kafes içindeki ampule bakıp bir elektrik kesintisi olmasını umdu. Mütemadiyen yanıyordu. Bir kez kırmayı denemişti ama uzanamıyordu.

Boya kabarcığına baktı yine. Odaklanıp kazıdığı yerin kenarlarını biraz daha genişletti tırnağıyla.

Işık titredi.

Hemen yukarı baktı.

Titremiyordu.

Phil. Kesin o olmalı. Yoksa...

Işık.

Yukarı baktı. Işık durmadan yanıyordu.

Faye gözlerini kapadı ve kolunu yüzüne siper etti. Kendi kokusunu duyabiliyordu. Birkaç gün önce yıkanmayı bırakmıştı. Belki de bir hafta.

Kokusunu içine çekti. Değişik kokuyordu.

Yine içi ürperdi...

* * *

"Kızım tecritte gün doldurmayı öğrenmen lazım"

Ses kadınsıydı, ama sanki biraz fazla kadınsıydı. Faye boynunda bir süngerin dolaştığını hissetti.

"Nasıl hissediyorsun?" diye sordu ince ses.

Faye gözlerini açtı. Sırt üstü yatıyordu. Karşısında kahverengi gözlerine bir tür makyaj yapmış bir adam vardı; göz kalemi ve mavi far. Gülümseyerek Faye'e bakıyordu ve bu Faye'in eyalet sınırından Arizona Statewide'a girdiğinden beri gördüğü ilk hakiki gülümsemeydi. Koyu tenli, ince uzun, koca elli bir adamdı. Saçını toplayıp kafasının tepesinde topuz yapmıştı. Turuncu bir tulum giymişti ve iyi hâlli mahkûmlara verilen yaka kartlarından takıyordu.

"Bak sen. Nihayet uyandın demek!" dedi adam.

Faye etrafına baktı. Bir hastane yatağında yatıyordu, üstünde temiz bir hapishane elbisesi vardı. Pek de büyük olmayan revir gibi bir yerdeydi, duvarları beyaz boyalı. Açık yeşil perdeler bulunduğu bölümü kısmen kapatıyordu. Yatakta biraz kaydığı gibi sağ kolunda bir çekme hissetti. Kolundaki serum iğnesine bağlı yumuşak plastik bir şişenin ince bir metal direkten sarktığını gördü. Serum hortumundan yukarı doğru bir kabarcık çıkıyordu, sanki kaçarmışçasına.

Sol kolunu hareket ettirmeye çalıştı, ama o da yatağın yanındaki tırabzana kelepçeliydi. Hâlâ hapishanedeydi. Ne kadar zamandır buradayım.

"Aşağı yukarı iki gündür tatlım. Ben Hortense."

"Faye."

"Biliyorum. Hasta formuna baktım. Takip cihazını yerleştirdikleri yerden enfeksiyon kapmışsın. Ama ateşin iyice düştü."

"Açım"

"Sana biraz çorba getireyim. Dur yatağını ayarlayıp, seni biraz doğrultayım"

Faye bekliyordu, hâlâ uykulu, sersemlemiş hâldeydi. Hortense, ekstra kadınsı bir şekilde kırıtarak yürümekten

de geri kalmayarak, çabucak geri dönmüş olsa da beş dakikalık bekleyiş bir saat gibi gelmişti. Bir noktada Faye adamı bir kadın olarak düşünmeye başladı.

"Bak, tecritte" diyordu Hortense köpük tabaktaki sarıturuncu çorbayı yatağın yanındaki küçük metal masaya koyarken, "kendini meşgul etmenin bir yolunu bulmalısın. Egzersiz yapabilirsin, şiirler yazabilirsin, yapacak bir şey bulmalısın, aklına mukayyet olman gerek. Burada..."

Kadın bir kaşık dolusu çorbayı dikkatlice Faye'in ağzına doğru götürdü. Tadı balkabağı ve fasulyeye benziyordu; lezzetliydi, muhtemelen çok aç olduğundan öyle geliyordu.

"Buranın çorbası bile turuncu" dedi Faye.

Hortense güldü.

"Kendim yiyebilirim"

"Kızım, bırak şu kâseyi içireyim, burada işe yarıyormuş gibi görünmem lazım. Biliyor musun, İmGöz'de şiirler yazdım ben –nasıl kendimi bir pırlanta gibi hissettiğimi anlatan bir tanesini duvara yazdım"

"Aaa! İşte o benim hücremdi!"

"Gerçekten mi?"

"Yazdığın şiir... Yalnızlığıma ortak oldu" Söylenmesi gereken şey buymuş gibi gelmişti.

Hortense'in hoşuna gitmişti. "Sana yazacak bir şey verdiler mi?"

"Hayır. Gazetecilik gibi şeylere özendirmek istemediler"

Hortense kıkırdadı, Faye'e biraz çorba içirdi, sonra ciddileşti. "Gardiyanlarla... İnsan olanlarla, bir şeyler takas edebilirsin, biliyorsun. Hemen böyle bir şey düşünecek biri değilsin ama muhtemelen ileride düşüneceksin"

"Takas derken? ...Haa"

"Teklifi sen yaparsın, onlar da gelir ve seni ya bir boruya kelepçelerler ya da bir tuvalete götürürler ve... Genellikle oral yapılır. Karşılığında bir kitap verebilirler. Dergiler. İlk seferinde bana bir balıkçılık dergisi vermişti! Balıkçılık dergisini ben ne yapayım? Ben *InFashion* istemiştim."

"Sanki benimle ilgili bir şeyler duymuş gibi konuşuyorsun –İmtiyazsız Gözaltında olduğumu biliyordun. Başka bir şeyler de duydun mu?"

"Davan hakkında bir şeyler duyup duymadığımı mı soruyorsun?" Hortense başını iki yana salladı. "Tek duyduğum sana cidden çok sinirlendikleri ve muhabir olduğun. Kız muhabir! Zor bir işe benziyor. Ben çıkınca kuaförlük okuluna geri döneceğim"

"Ne zaman salınacağını biliyor musun?"

"Az zamanım var kızım. Dört hafta dört gün –Eğer bir yanlış yapmazsam. En ufak falso bile fenadır. Seni tutmak için bir bahane bulurlar. Bazıları... Arkadaşım Rudy, o ve Steve fena sıçtılar. Onu asla bırakmazlar"

"Cinayetten hüküm giymemişse bir süre sonra bırakmak zorundalar"

Hortense kederli bir şekilde kafasını salladı.

"Hayır kızım, zorunda *değiller*. Burası bir devlet kurumu değil. Bunlar şirket işleri. Burada kendi kurallarını kendileri koyarlar. Senden hangi şekli istiyorlarsa kendini o şekle sokmak zorundasın, tıpkı paket lastiği gibi. Burada insanı cezalandırırlar. Onlar... Neyse, ben çıkış yolumu buldum. Önemli olan da bu" Plastik kaşığı uzattı. "Haydi ye bakalım"

Faye biraz daha çorba içti. "Peki ya benim gibi biri..."

Hortense omuzlarını silkti, sanki Faye'in içini rahatlatacak bir cevap bulmaya çalışıyordu.

"Cidden soruyorum Hortense. Bana burada ne olacağını düşünüyorsun?"

"*Cidden* mi? Duyduğuma göre onları *ifşa* edecekmişsin. Sub 18 ve diğer konularla ilgili olarak. Şimdiye kadar onların istemediği bir tek haber yapan birini tanımadım. Sana ne yaparlar bilmiyorum. Gerçekten bilmiyorum. Ama seni salmayacaklar. McCrue şirketi bu işten çok para kaybeder kızım".

4. Ekim

"Senin gibi biri için Firari ünitesi" diyordu Rudy "senin gibi muhtemelen başka bir yere yollanacak birine uygun... Belki psikolojik değerlendirme yapıp deli pod'una iade ederler. Belki de Sub 18'e gönderirler."

"Hapiste kalmayacağım" dedi Faye sertçe. "Ben..." Bir otogardiyan tekerleri üstünde dönüp plastik ve metalden yapılma kafasını çevirmeden onları izlemeye başlayınca "Burada kalmayacağım" diye bitirdi sesini alçaltarak.

Dışarıdaydı –ama içerideydi de. Açık alandaki egzersiz kafeslerinde bir saat geçirmelerine izin veriliyordu. Kafesler firari ünitesinin arka tarafından dışarı doğru uzanıyordu. Aralarında bir buçuk metre boşluk olan tel örgülü kafesler hayvanat bahçesini andırıyordu. Birkaç insan gardiyan, avlunun karşı tarafında, bir arada durmuş konuşuyordu. Mahkûmlar kendi aralarında onlara *Lockiffer* diyordu. Yine de dışarıda olmak, güneşi ve gökyü-

zünü görmek Faye için muazzam bir rahatlamaydı. Gözüne minik bir bulut kestirdi, yer yer seyrelmiş ama arkasındaki mavi gökyüzünün önünde bembeyaz görünen bir bulut. Çocukluğundan beri bir buluta bu kadar dikkatli baktığını ya da gökyüzünün turkuaz mavisini bu kadar canlı gördüğünü hatırlamıyordu.

Güneyden, binaların arasından bir esinti geliyor, adaçayı ve toprak kokusunu beraberinde getiriyordu. Rudy'nin arkasındaki kafeslerdeki mahkûmlara gözü ilişti. Hepsi de erkekti.

"Rudy –nasıl oluyor da beni burada tutuyorlar. Buradaki tek kadın benim. Böyle dışarı çıkmama izin vermeleri... Neden beni kadınların olduğu bir bölüme koymadılar?"

Cevabı bildiğini düşündü. Hortense çıtlatmıştı aslında. Rudy'nin ise farklı bir cevap vermesini umuyordu.

Rudy cevap verecekmiş gibi oldu, sonra vazgeçti. Bir süre sonra omuzlarını silkti ve "Birincisi sen hastalandın. Seni iyileştirmeleri gerek. O yüzden. Dışarı çıkmak iyi gelir. Ayrıca..." dedi ve yine bir sonraki lafını yuttu. Kafeslere doğru yürüyen birinin ayakkabı gıcırtısı duyuluyordu.

Gelen Gull'dı, elleri ceketinin ceplerinde. Rudy'yi görmezden geldi ve Faye'in kafesinin yanında duraksadı. Faye'i yukarıdan aşağı bir süzdü. Yüzünde imalı bir ifade vardı. "Dışarıda on dakikan daha var" dedi ve yürümeye devam etti.

Faye onu geri çağırıp bir kez daha avukat talep etmeyi, en azından asla alamadığı telefon hakkını istemeyi geçirdi aklından. Ama zaten ya omuz silkiyor ya da bu talepleri duymazdan geliyorlardı. Bir ihtimal vardı, o bulut kadar küçük olsa da. Ama o da muhtemelen işe yaramazdı.

Öyle düşünme. İşe yaramak zorunda.

Rudy duyuş mesafesinden çıkana dek Gull'ı izledi. "Bu herifi hiç buralarda görmedim" dedi alçak bir sesle. "Seni kişisel olarak gözetliyor gibi bir hâli var."

Faye Phil'i düşünüyordu. Olanların hepsi onun başının altından mı çıkmıştı? Bunca zaman onu kimse aramaz mıydı? Öyle olmalıydı. Hiç de öyle birine benzemiyordu. Melek değildi tabii. Ama yine de...

Faye otogardiyanlar ve lockiffer'lar nerede diye bir etrafına bakındı. Hiçbiri yakında değildi. "Rudy..." sırtını avluya döndü, sesini Rudy'nin anca duyabileceği kadar alçalttı. "Burada cep telefonları olmalı. Mahkûmlarda kesin vardır"

Rudy kafasını salladı. "Cep telefonları fena hâlde yasaktır" dedi kederli bir tonla. "Eskiden makatının içinde hapishaneye sokanlar olurdu. Ama artık hiçbir şey sokamıyorsun –insanın ta içini gören makineler var. Yıllardır gardiyanların kullandıklarının haricinde cep telefonu görmedim. Onların bile acil durumlar hariç telefonlarını kullanması yasak. Yok. Başka bir yol düşünmek lazım"

* * *

Ertesi sabah kahvaltıdan hemen sonra Gull yanında gözlerinin akı sararmış, koca göbekli, bazen kendi kendine bir melodi mırıldanmanın dışında sessiz bir siyahi gardiyanla beraber Faye'in hücresine geldi. Siyahi gardiyanın üzerinde herhangi bir kimlik kartı yoktu, ama ellerinde gevşekçe tuttuğu bir kelepçe takımı vardı. İki adamın da boynunda gerekirse takılmak üzere hazır bekleyen birer gaz maskesi asılıydı. Dışarıda bir otogardiyan bekliyordu, tekinsiz bir sessizlik içinde, duruşundan bir tür tetikte olma hâli seziliyordu. Faye robotun göğüs panelinin açık olduğunu görebiliyordu; panelin içinde bir dizi püskürtücü vardı. "Dikkat et" diye seslendi Rudy koridorun diğer ucundan. Kapıdaki küçük aralıktan bağırıyordu. "Paneli açtılarsa Dalek* modundadırlar! Biber gazını sıkıverirler".

* Dalek, BBC'de yayımlanan "Doctor Who" adlı TV dizisinde yer alan bir çeşit robot savaşçı ya da robot gardiyan. (y.h.n.)

Biber gazını anlatmıştı Faye'e: Solur solumaz yakıcı bir ıstırapla insanın ciğerine yapışan bir gaz. Acıdan insanı felç eden... Solucanı da anlatmıştı ve Steve'in başına geleni. Faye'in robotlarla dalaşmaya niyeti yoktu.

"Ne istiyorsun Gull?" diye sordu.

"Seni başka bölüme naklediyoruz"

"Kayda geçmesi için söylüyorum, mahrum bırakıldığım telefon ve avukat hakkımı *tekrar* talep ediyorum. Şimdi, hemen talep ediyorum. Sanıyorum robot her şeyi kayıt altına alıyor"

"Her şeyi değil" dedi Gull yavan bir tonla. "Haydi"

Siyahi lockiffer eliyle Faye'e arkasını dönmesini işaret etti sıkkın bir jestle.

Faye'in ağzının içi kupkuruydu, kalbi göğsünden çıkacak gibiydi. Siyahi gardiyanın bakışlarını yakalamaya çalışarak sordu: "Adın ne senin?"

Tıpkı Skaffel gibi gözlerine bakmadı. Dönmesini istediğini belirten jesti tekrarladı.

"Hemen *dön*" dedi Gull "Otogardiyan, hazır ol."

Faye yavaşça arkasını döndü ve ellerini arkasında birleştirdi. Kelepçelerin sıkıştırmasını, metalin soğukluğunu bileklerinde hissetti. Omuzlarındaki rahatsızlık... Bu hal git gide daha tanıdık geliyordu.

"Arkanı dön" dedi Gull. "Kapıdan çık. Sağa dön, otogardiyanın bir adım ötesine geç ve dur"

Belki de bunların hepsi beni korkutmak için tertiplenen bir oyundur. Belki bu sefer beni bırakacaklardır.

Bunları daha önce de defalarca aklından geçirmişti.

Hücrenin açık kapısından çıkmış, sağa dönmüş, bir adım atmış ve durmuştu. Başka bir hücreden ona bakan bir adam gördü. İyi hâlli mahkûmlardan Carlos'tu ona bakan. Faye'i Subpod 18'e götürdüğü için FIB'e tıkılmıştı.

Faye'e bakıp kafasıyla selam verdi. Yüzünde pişmanlıktan eser yoktu. Faye de aynı şekilde kafasını sallayarak selamı aldı.

Arkadan Gull'ın ayakkabı gıcırtısı duyuldu. "Ne duruyorsun, koridor boyunca ilerle" dedi.

Faye yürümeye başladı, dizleri tutmuyordu. FIB kapısı robotun komutuyla önünde açıldı. Kapıdan geçip kısa bir koridorda yürümeye devam etti. Önünde bir diğer kapı açıldı. Artık Subpod 18'deydi. Solda beton ve demir, sağda eski tarz parmaklıklı hücreler uzayıp gidiyordu önünde. Bu sefer aydınlıkta görüyordu Subpod 18'i. Birbiriyle konuşan kadınların sesi geliyordu. Bir tanesi ağlıyor, diğeri gülüyordu. Bir başkası birine o*ospu karı diyordu, "amına kodumun o*ospu karısısın işte, a*ına kodumun o*ospu karısısın işte". Hiç durmadan sayıklıyordu. Siyahi bir kadının anlaşılmayacak kadar ağır bir Jamaika aksanıyla bir şeyler söylediği bir hücrenin yanından geçtiler.

Faye'in arkasındaki gardiyanlar mide bulandırıcı varlıklardı. Gelişlerini gören biri uyarı ıslığı çaldı ve bütün sesler kesildi.

Faye boş bir hücrenin önüne gelmişti.

"Hücreye gir" dedi Gull.

Faye uyurgezer bir hâlde hücreye adımını attı. Siyahi gardiyan parmaklıklı kapıyı sürükleyerek arkasından kapattı.

"Parmaklıklara doğru geri adım at" dedi Gull.

Öyle yaptı. Diğer gardiyan aradan uzanıp kelepçeleri çıkardı ve aldı. Faye kollarını doğrultup gerindi.

"Mahkûm Gloria Munoz, akşam yemeği iki saat sonra" dedi Gull. "Yemekten sonra bir muayene olacak"

Faye, Gull'ın kiminle konuştuğuna bakmak için geri döndü. Doğrudan Faye'e bakıyordu. Yüzünde imalı bir gülümseme vardı sadece. Siyahi gardiyan uzaklaşıyor; otogardiyan sessizce Gull'ın yanında bekliyordu.

"Ne dedin sen?" diye sordu Faye.

"Gloria Munoz, akşam yemeği..."

"*Ne!*"

Sağındaki hücrede, göremediği bir kadın "Adını diyor işte kaltak. Kapa artık çeneni. Bundan böyle Gloria'sın."

Bazı kadınlar güldü. Biri ağladı.

"Bu saçmalığı yediremezsin" dedi Faye. Sesi çatlıyordu. Robota döndü. "Kaydet bunu! Benim adım Faye Adullah, adresim..."

"Şu anda kayıtta değil" diyerek böldü Gull. "Nefesini boşa harcıyorsun. Al, bak"

Kemerinden elektronik bir çubuk çıkardı. Çubuğun bir ucunda sensör, diğer ucunda da akıllı telefon gibi küçük bir ekran vardı. Sensör tarafını Faye'e tuttu. "Senin takip cihazı bilgilerini okuyorum şu anda, ...bak"

Ekran kısmını Faye'e çevirdi. Ekranda gördüğü kendi yüzüydü. Minyatür bir vesikalık. Fotoğrafın altında bir numara vardı, numaranın altında da bir isim, *Gloria Munoz.*

"Bende hiç Gloria Munoz tipi yok" dedi boğuk bir sesle.

"Guatemalalı, kaçak göçmen" dedi. "Dosyası kabarık. Gloria Munoz. Alışsan iyi edersin"

Gözlerinin içine bakarak "Alışmayacağım" dedi kısık, düz bir sesle.

Değneği kemerine geri taktı ve otogardiyanın yanından geçti. Otogardiyan uzunca bir süre hareketsiz kaldı, Faye'i izlermişçesine.

Bir kadın güldü. Bir kadın ağladı.

Robot uzadı gitti.

* * *

Faye akşam yemeğinin birazını yemek için kendini zorladı. Bir çeşit paketlenmiş etli, peynirli quesadilla idi. Yemeği musluk suyuyla midesine indirdi. Tuvalete gitti, çişini yapmaya çalıştı. Çişi gelmiş olmasına rağmen yapamadı.

Biraz uzanmak için ranzaya yattı. Midesi guruldadı.

Gloria Munoz. Alışsan iyi edersin.

Duvardaki bir boya kabarcığını kurcalamaya başladı.

Diğer kızlarla konuşmaya çalışmalıyım...

Daha sonra. Onun da zamanı gelecekti. Kendini çok güçsüz hissetti. Sineklikle üstüne vurulmuş bir sinek gibi hissediyordu. Hayatta ama kolu kanadı kırık, yavaş yavaş ölüme doğru yol alırken kendi kendine vızıldıyordu. Vızzzzz.

Faye gözlerini kapadı. Kadınların sesleri de sanki vızıltıya katılıyordu. Bir süre sonra koridor ışıkları kısıldı. Tamamen sönmemişlerdi. Kadınlar sessizleşti. Ayak sesleri duydu, bir hücrenin kapısının açılışı, anlayamadığı insan sesleri. Birileri yanından geçerken kim olduklarına bakmak için döndü. Jamaikalı kadındı giden, yanında kilolu siyahi gardiyan ve bir robot. Kadının elleri arkadan kelepçelenmişti.

"Berdwar'a gidiyor" dedi kadınlardan biri koridorun biraz aşağısında.

Berdwar? *Boudoir.* Rudy özel bir hücreden bahsetmişti.

Faye ranzada diğer yanına döndü ve boya kabarcığını kurcalamaya başladı. Anlaşılmaz konuşmalar koridor boyunca yankılanıyordu. Belki yarım saat geçmişti. Berdwar.

Faye gözlerini kapadı.

Buna asla izin verme. Kendini öldürmek zorunda kalsan bile.

Eski tarz bir ranzaydı. Altında metal bir ızgara vardı. Yatakta döndükçe karga gibi sesler çıkarıyordu. Izgaranın bir kısmını söküp, bir şekilde bileyip bileklerini kesebilirdi. Kan kaybından ölmek daha iyiydi.

"Gloria Munoz"

Aldırmazdan gel. O isme karşılık verme.

Hücre kapısı tıkladı. İçeri gireni görmek için döndü.

"Gloria..." Gull'ın sesiydi.

"Adım Faye Adullah"

Yalnız gelmişe benziyordu, yanında bir otogardiyan bile yoktu. Dudaklarını yaladı, garip bir şekilde utangaç bir hâli vardı. Kolları yanlarından sırık gibi sarkıyordu. Arkasına bir göz attı sonra Faye'in yanındaki duvara doğru gidip duvara yaslandı. Kollarını göğsünde kavuşturdu ve yumuşak bir tonda konuştu. "Sadece tek bir kişiyle olmanı ayarlayabilirim. Tek bir adam –eğer ben olursam. Öbür türlü bir *sürü* adam olur. Paralı ve güçlüdür bu adamlar ve sana ne isterlerse onu yapabilirler. Hiç hoşuna gitmeyecektir. Eğer kendini bana teslim edersen, yani karşı koymadan, sana... Bilirsin... Kendine ait bir oda sağlayabilirim. Bir bourdoir binası var ve sen de kendi odana sahip olabilirsin. Ve hepsini kolaylıkla yapabilirim."

Faye ranzaya oturmuş ona bakıyordu. Hissettiği acıma duygusuna hayret etti. Yalnızlığını, yüzündeki belli belirsiz çaresizlik hissini görebiliyordu. Ama o yola girmeyecekti, asla.

"Hayır" dedi.

"Gloria..."

"Faye. Adullah. Ve *hayır*. Bana kimse elini sürmeyecek. Hiç kimse, Samuel. Önce beni bu hapishaneden çıkar, ondan sonra bana dokunman hakkında konuşuruz"

Kulağa inandırıcı gelmesine gayret etmişti. Ama ikisi de bu teklife inanmamıştı.

"İstesem de yapamam" dedi. Kafasını salladı ve kısık gözlerle Faye'e baktı. "Son şans"

"Hayır, Samuel. Hayır. Eğer denersen, en azından bir gözünü çıkarırım, yemin ediyorum"

Kederli bir gülümsemeyle "Hayır. Donup kalırsın. Ama... Ben öylesini istemiyorum" dedi.

Gull kapıya doğru gitti ve koridora çıktı. Kapıyı çarpıp kapadı ardından. Ayakkabılarının gıcırtısı azalarak uzaklaşırken çarptığı kapıdan gelen metalik ses hâlâ yankılanıyordu.

Başka bir hücrede, bir kadın güldü ve diğeri ağladı, belki ikisi de aynı kadındı.

* * *

Boudoir dedikleri yer, kırmızı kadife kaplı kalp şeklindeki yatak başlığı da eksik olmayan, dandik bir balayı motelini andırıyordu. Yatağın karşısındaki eflatun boyalı duvara perdesi de olan bir pencere resmi çizilmişti. Pencereden ay ışığının aydınlattığı bir manzara görülüyordu. Resim oldukça amatör bir çalışma gibi duruyordu. Muhtemelen mahkûmlardan birine yaptırılmıştı. Boudoir'ın kırmızı fayanslı, içinde duş bulunan küçük bir banyosu vardı.

Faye'e duş almasını ve tulumunu banyo kapısının dışına bırakmasını söylemişlerdi. Öyle de yaptı, çünkü duş almak istiyordu. Dışarı çıktığında gardiyanlar da hapishane tulumu da gitmişti. Onun yerine yatağın üstüne transparan mor bir iç çamaşırı serilmişti.

"Siktir et" dedi Faye. İç çamaşırını bir köşeye fırlattı ve yatağın üstündeki kırmızı saten yatak örtüsünü çekip aldı. Yatağa oturmuş dişleriyle örtüyü kemiriyor, yavaş yavaş delikler açıyordu. Kar maskeli adam, rozetsiz siyahi gardiyan tarafından içeri alınana kadar idare eder bir elbise yapmıştı kendine. Kafasını örtünün ortasındaki delikten geçirmiş, yine örtüden kopardığı kumaşla beline bir nevi kemer yapmıştı.

"Pek bir yaratıcıymışsınız küçük hanım" dedi adam pürüzlü bir sesle. Oldukça güney batılı... Faye Arizona diye tahmin ediyordu.

Mavi sarı kar maskesi takan iriyarı bir adamdı. Üstünde şişman, yusyuvarlak göbeğinin etrafından kuşakla bağlanmış mavi bir ipek robdöşambr, altında da ipeksi kumaştan bir paçalı don vardı. Bacakları soluk renkliydi, kısa ve biraz da yamuk. İpek terlikler giyiyordu... Maske-

nin deliklerinden bakan mavi-gri renkli küçük gözleri vardı.

"Küçük hanım. Benim adım..."

"Senin adını öğrenmek istemiyorum! Benim adım Faye Adullah. Muhabirim. California'da ikamet ediyorum. Ben bir mahkûm değilim. Kaçırılma kurbanıyım..."

Faye'i susturmak için elini kaldırdı. "Herkesin bir hikâyesi var. Seninki de bu. Bana adının Gloria olduğunu söylediler, o yüzden adın Gloria" Buyurgan bir jestle yatağa işaret etti. "Şimdi Gloria hanım, plan şöyle. Sen yatağa yatacaksın, ben de üstündekileri hediye paketi gibi açacağım. Yoksa çocukları çağırırım seni yatağa kelepçelerler. Yatağın kenarında sadece bu iş için yapılmış halkalar var. Ve bunu yaptığıma pişman olursun"

"O maskeyle Meksikalı güreşçilere benziyorsun, farkında mısın? Niye çıkarmıyorsun? Belki gördüğüm şey hoşuma gider"

"Mümkün değil"

"Sesin sanki tanıdık geliyor"

Konuşmak için ağzını açar gibi oldu, sonra fikrini değiştirdi ve yatağı işaret etti.

"Sanırım gerçeklerle yüzleşmem gerekiyor" dedi Faye iç çekerek.

Adam hızlı bir şekilde kafasını salladı, sadece bir kere. "İşte böyle"

Faye yatağın kenarına oturdu. "Bakalım o donun içinde ne varmış". Adam yaklaştı. Ama yeterince yakın değildi.

Faye baştan çıkarıcı bir hamle ile uzandı, sağ eliyle adamın kasığını okşadı. Neredeyse anında bir tepki geldi. Adamın bakışları donuklaştı ve daha da yaklaştı. Faye aşağı doğru okşayıp donun lastiğini sıyırdı. Testislerini kolayca buldu ve yakaladığı gibi olanca gücüyle sıktı ve burdu. Öfkeli bir şekilde sıkıyordu ve sertçe burmuştu.

Adam iki büklüm olmuş, acı içinde ciyaklarken "Bir süredir antrenman yapıyordum" dedi Faye. "Bence çeksem

alırım bunları. Öylesine doluyum ki! Öylesine istekliyim ki. Sanırım koparabilirim"

Adam acı içinde kıvranırken Faye'in yüzüne sert bir yumruk salladı –Faye sol eliyle darbenin büyük kısmını kesti. "Ne iyi etmişsin" diye bağırdı adamın sesini bastırarak "sarkık taşağına talk pudrası sürmüşsün. Ne kadar terlesen de elimden kurtulamazsın ve..."

Adam acı ve öfkeyle haykırarak Faye'in sol elmacık kemiğine bir yumruk patlattı. Faye bana mısın demedi. Acıyı, kalıcı hasar kalması ihtimalini umursamayışı biraz hoşuna bile gitmişti. Umurunda değildi. Biraz matrak bir durumdu.

Boştaki eliyle adamın yüzünü tırmaladı, maskeyi çıkarmaya çalışıyordu. Adam elini tokatlayıp uzaklaştırdı.

"Lanet olsun, GARDİYANLAR!" diye feryat etti.

Faye öyle sert bir şekilde kavradı ki parmakları çatırdadı. Adam çığlık attı ve yine yumrukladı. Bu sefer Faye'in sağ kulağına gelmişti. Ardı sıra gelecek yakıcı acının sinyalini veren bir gong yankılandı kulağının içinde.

Yine bana mısın demedi. Kafası yarılıp açılsa umurunda değildi. Bırakmayacaktı.

Kapı açıldı. Bir şey içeri girdi. Ne olduğunu biliyordu.

Robot seni durdurmadan, şerefsizin canını yak.

Adamın hayalarını koparmak için asıldı. Adam avazı çıktığı kadar bağırdı. Diğer eliyle adamın yüzünü tırmaladı. Adam yine vurdu. Faye maskeyi tutup çekti. Bir an için adamın nefes nefese, kıpkırmızı kesilmiş, ter içindeki yüzünü gördü ve yaptığı internet araştırmasından adamı tanıdı. Statewide için en baştan "Arizona'nın kaderi" diye bastıranlardandı. Bir temsilciler meclisi üyesi...

Pursair? Evet oydu. Phoenix'ten Temsilci Pursair.

Adam nutku tutulmuş hâlde Faye'e bağırıyordu. Baş parmaklarını Faye'in gözlerine batırmaya çalışıyordu.

Bir tıslama sesi geldi, bir gaz fışkırması, tıbbi bir koku.

Faye daha yere yığılmadan bayılmıştı.

* * *

Yanında adamlar konuşuyordu. Seslerini tanımıyordu.

"Organları iyi durumda mı? Adam iyice hırpalamış"

"Bizim işimiz organları almak. Her ne hâlde olurlarsa olsunlar"

"Bir deneği boşa harcıyormuşuz gibi geliyor."

"Adam çok kızmıştı. Deney falan yok, doğrudan organ bağışına gidecek dedi"

"Kendine de bazı organlar lazım olabilir. Ya da en azından salgı bezi"

Bir kıkırdama. "Bence iyileşecektir"

Faye konuşmaya çalıştı. Ama ağzının içi yapış yapış olmuştu, dudakları lastik gibi. Gözlerini açmaya çalıştı ama demirden kepenkleri zorluyordu sanki. Zar zor araladı.

Bir ameliyat masasında yatıyordu. İki yanında beyaz maskeli, mavi başlıklı, mavi önlüklü, lastik eldivenli iki adam duruyordu. Birinin elinde kocaman bir şırınga vardı.

En azından çabucak olacaktı. Onu öldürüp organlarını alacaklardı. Sorun değildi.

Aniden arkalarındaki kapı açıldı, şaşırarak dönüp baktılar. "Müdür bey..."

"İşler değişti" dedi yabancı kişi. Faye'in görüşünün dışındaydı. Güneyli aksanı vardı sesinde, Georgia olabilirdi. Faye hapishane müdürünün Georgialı olduğunu duymuştu. "Kadına dokunmayın. Bırakın dinlenip kendine gelsin. Yanına birkaç giysi bırakıyoruz. Uyandığında durumu açıklayın"

"Pursair bu işten hoşlanmayacak"

"Sorun etmeyecek. Kadını çıkarmak için bastırıyorlar. O yüzden... Ne diyorsam onu yapın. Kendimizi sağlama aldık"

Faye gözlerini yumdu.

Tüm bunları hayal mi ediyorum? Bir gündüz düşü müydü acaba?

Bir süre sonra sedye hareket etmeye başladı, kendi kendine gidiyordu, başka bir odaya doğru... Ameliyat odasından uzağa.

Kusmak istedi ama boğulmaktan korkuyordu.

Sakın kusma.

Ama tutamadı. Faye'i döndürüp boğazını boruyla temizlemek zorunda kaldılar. Bir yandan kusuyor diğer yandan gülüyordu.

* * *

Faye kapının açılmasını bekliyordu. Ellerinin titremesini engellemek için direksiyonu daha da sıkı kavradı.

Daha öğlen olmamıştı. Hava kapalıydı, ön cama yağmur yağmıyor ama çiseliyordu. Araba rölantide çalışıyor, motor neredeyse duyulmuyordu. Faye de öylece oturuyordu.

Göstergelere göz gezdirdi. Arabanın şarjı tamdı. Phoenix'e kadar hiç durmadan sürebilirdi.

Bir kez daha el çantasına bakma ihtiyacı hissetti. Gerçek miydi bunlar? Yanında duran çanta kesinlikle kendi çantasıydı. McCrue şirketinin arabasının kahverengi suni deri koltuğunda duruyordu öylece.

Bir kez daha el çantasına bakma ihtiyacını bastırdı. Her şey yerli yerindeydi. Faye Adullah'ın ehliyeti, telefonu, her şey. Phil'i zaten aramış ve bir mesaj bırakmıştı. Başka kimseyi aramama kararı almıştı, şimdilik. Yetkili mercileri arayıp veryansın etmeyecekti.

Önce *bir çık. Ortalığı karıştırma.*

Hortense. Faye'in trans arkadaşı çıkmış ve mesajı Phil'e ulaştırmış, Phil de sağı solu aramaya başlamış olmalıydı.

Kapı açılıyordu, soldan sağa. Faye ayağını frenden çekip gaza basmaya başladı. Kapı daha tam olarak açılmadan, elektrikli araba aralıktan uğuldayarak geçti.

Arabayı bağlantı yoluna doğru sürerken fazla hız yapmamaya çalışıyordu.

Bu gerçekti. Ellerindeki ter gerçekti. El çantası... Hâlâ oradaydı.

"Korkarım arabanız artık bizde değil" demişti müdür Holmes. Ervin Holmes temiz giyimli, bronz tenli, bu iş için fazla genç görünen bir adamdı. Saçlarının üstü düz kesimliydi ve sesinin mahcup bir tonu vardı. "Yenisini size temin edeceğiz. Aslına bakarsanız arabanız araba mezarlığında makine presiyle ezilmiş. Ama şimdilik şirket arabalarımızdan birini kullanabilirsiniz. Arabanızın temini için de iletişimde olacağız. Tabii bir anlaşmaya varabilmemiz için avukatınızın da bizimle iletişime geçmesi... Hâlihazırda birkaç personeli tutuklamış..."

Alelacele konuşuyordu, ofisinde Faye'e bir kokteyl ikram etmişti. Oldukça mahcuptu, Faye'in bağırıp çağırmasını bekler gibiydi, öyle yapmadığına rahatlamış görünüyordu.

Faye müdürle zar zor da olsa konuşabildiğini fark etti. Konuşabiliyordu –iyileşmişti. Yemiş, içmiş, kendi kıyafeti giydirilmiş hatta dışardan getirilmiş bir kadın hemşire tarafından birkaç saat boyunca şımartılmıştı bile. Filipinli hemşireye neler olup bittiği hakkında bir fikri olup olmadığını sordu. Hemşire hayır dedi, hiçbir fikri yoktu.

AzPrisSystem Yol 54.

Faye Yol 54'te sağa döndü. Yan koltukta, el çantasının altında basılı yol haritaları vardı. Haritaya ihtiyacı yoktu. Yollar ezberindeydi.

Hızı seksene çıktı, doksan, yüz, yüz on...

Hemen arkasından bir vurma sesi geldi, sonrasında da boğuk bir ses.

Yavaşladı, kulak kesildi. Bir vurma sesi daha duydu. Bu seferkinin metalik bir tınısı vardı. Daha şiddetliydi. Ardından döşemenin, metalin ve fiberglasın bastırdığı anlaşılmaz bir bağırtı...

Bir vuruş daha.

Sürmeye devam et.

Arkasına daha da şiddetli bir vuruş ve histeri sınırında boğuk çığlıklar.

Faye kendi kendine hafifçe inledi ve arabayı yolun kenarına çekti. Vitesi boşa aldı ve *Bagajı Aç* düğmesine bastı. Bagajın açılma sesi ve daha da şiddetli bir çığlık geldi kulaklarına. Adamın biri feryat ediyordu. Tanıdık bir sesti.

Kapıyı açtı, dışarı çıktı ve bagaja doğru yürüdü. Elleri yara bere içinde Rudy paldır küldür bagajdan dışarı atıyordu kendini. Neredeyse yere kapaklanacaktı.

Faye hiç düşünmeden kolundan tutup kaldırdı. Rudy'nin üstünde turuncu mahkûm tulumu vardı.

"Rudy...?"

Ayakta durmakta zorlanıyordu, dili zor dönüyordu. "Faye! Neredeyim ben? Buraya nasıl geldim?" Uzandı ve Faye'in omuzundan tutarak dengesini sağladı. "Kaçıyor muyuz?"

"Hayır, Rudy. Bagaja sen kendin girmedin mi?"

"Yok. Ben... Beni uyuşturdular, sanırım. Hatırlaya..." Faye'in arkasına doğru bakıyordu. Yüzünde başka bir endişenin ifadesi belirmişti.

"Faye. Arabaya bin!"

"Ne?" Faye döndü ve arkasına baktı.

Şaha kalkmış bir şey, ışıldıyor, titreşiyor, dalgalanıyordu. Hareketi büyüklüğüyle orantısız gibi görünüyordu. Kocaman bir şeydi. Hareketi bir defasında tekneden gördüğü bir balinanınkine benziyordu. Ama ne olduğunu anlamıştı.

"Solucan" dedi Rudy bitkin bir sesle. "Faye –bin amına kodumun arabasına."

"Sen de, Rudy. Hadi gidelim!"

"Mümkün değil. Solucan hızlıdır. Senin takip cihazını çıkardılar. Bu da beni takip ettiği anlamına gelir. Bu boktan yerde yaşamak istemiyorum Faye" Rudy, Faye'i kena-

ra itip yanından geçip gitti. "Ve asla gitmeme izin vermeyecekler."

"Rudy!"

Ama artık solucana doğru koşmaya başlamıştı. Hâlâ verilen uyuşturucunun etkisindeydi. Sarhoş gibi koşuyor, yalpalıyor, düşer gibi oluyor, arada bir ayağı takılıyor ama yine de hızlanıyordu.

Omuzunun üstünden geri baktı ve bağırdı: "Bin arabaya! Git!"

Solucan kırk metre kadar gerideydi. Rudy artık yolun karşısına doğru koşuyor, solucanı diğer yöne çekiyordu.

"*Git* amına koyayım!" diye bağırdı omzunun üzerinden. "Ne olursun!"

Faye döndü ve bir robot gibi arabanın önüne doğru yürüdü –içini korku bürümüştü. Sanki solucan onu kapmaya, üstüne çökmeye geliyormuş gibi. Kapı kolunu açmaya çalıştığında sanki parmaklarına hükmedemiyordu. İçeri atladı, frene bastı, arabayı vitese aldı ve gazı kökledi. Arabanın kapısı hâlâ açıktı, uyarı sinyali ötüyordu. Faye hâlâ gaza basıyordu. Aynadan baktığında Rudy'nin yüzü solucana dönük, dehşet saçan şeyin karşısında elleri havadaydı...

Solucan sanki bir sineği ezermişçesine Rudy'nin üstüne çöktü.

Bir an nefesi kesildi ama kendini dikkatini yola vermeye zorladı ve yolun ortasından gittiğini fark etti. Karşı şeritten bir araba üstüne geliyordu. Frene abandı, direksiyonu kırdı ve araba topaç gibi kendi etrafında dönmeye başladı –sonra sarsılarak durdu, motor stop etti. Faye nefes nefese kalmış, elleri titrer vaziyette arabayı nasıl yeniden çalıştıracağını çözmeye çalışıyordu.

Çarpmasına ramak kalan araba geri geri ona doğru geldi ve yanında durdu. "Faye?"

Başını kaldırıp baktığında Phil'i ve yanındaki iki adamı gördü. İçlerinden biri, arka koltukta oturan, esmer tenli üniformalı bir adamdı.

Bir an için adamın Stetewide'dan bir gardiyan olduğunu ve Phil'in de kendisini Statewide'a geri teslim etmek için orada olduğunu düşündü.

Sonra üniformasına dikkatlice bakınca adamın ABD Adli İnzibat Dairesi'nden* olduğunu fark etti.

* * *

"Yani gitmeme izin vermeyeceklerdi" dedi Faye.

Phil kafasını iki yana salladı. "Durum seni kumpasa getirdiklerine işaret ediyor –'bir mahkûmun kaçmasına yardım ediyordu' Kaçan mahkûmun ele geçirilmesi sırasında ölmeni umuyorlardı."

"Şahsen geldiğin için sana kaç defa teşekkür ettim?"

"Üç kere. Artık yeter. Bir içki daha alır mısın?"

Faye başını salladı. San Diego Adliyesi'nden biraz ileride, oldukça gürültülü, karanlık bir barın arka tarafındaki bir bölmede oturuyorlardı. Sarhoş olmak için saat daha çok erkendi, ama Phil çoktan zom olmuş gibi gelmişti Faye'e. Üç tane votka-limon yuvarlamıştı şimdiden.

Faye'in aklından Phil'i akşam yemeğine davet etmek geçti, sırf yalnız kalmamak için. Ama yanlış anlaşılabilirdi. Adam gelmek zorunda hissederdi. Evde karısı bekliyor olmalıydı.

"Neyse" dedi Phil "sen Hortense'e şükret. Bana lafını dinletene kadar odamı terk etmedi. Allah aşkına seni tuzağa düşürdüğümü nasıl düşünürsün!"

"Sağlıklı düşünemiyordum o sırada. Ve kimse de arayıp sormuyor gibiydi"

"Bana randevuyu ektiğini söylediler! Dediklerine göre oraya hiç gitmemişsin! Randevuyu başka tarihe kaydırdığını falan düşündük biz de. Böyle bir bokun başına geldiği kimin aklına gelir!"

Faye neredeyse karşı çıkacaktı. Ama sonunda "boş ver" dercesine elini salladı. "Neyse. Hortense'e çok teşek-

* U.S. Marshals Service, Adalet Bakanlığı'nın kolluk kuvvetidir. (ç.n.)

kür ettim. Bütün Perşembe günüm onu aramakla geçti. Birbirimize sarıldık, çocuklar gibi zıplayıp durduk. Eğer birileri onu saklarsa ifade vereceğini söyledi..."

"İfade vermesi gerekebilir. Mahkemede ne kadar ciddiye alınır bilmem ama... Hortense'in ifadesine ihtiyaç duyabilirsin. Statewide'in avukatları her şeyin bir yanlış anlamadan ileri geldiği, senin ifadenin de bir intikam fantezisinin ürünü olduğu hikâyesini öne sürebilir gibi konuşuyor".

Faye homurdandı. "Adalet Bakanlığı bunu yemez. Adli İnzibat oradaki kızları buldu".

Phil başını salladı. "Oradaki kadınlar sayende serbest kaldı, Skaffel tutuklandı ve şu Burse denen kadın... İnsanın aklı almıyor. İnsan daha ne kadar alçalabilir. Bu şahıslar dışında neredeyse herkes Subpod 18 hakkında bilgilerinin olmadığını ve tıbbi binadaki organların hepsinin doğal sebeplerden ölmüş organ bağışçısı mahkûmlardan alındığını iddia ediyor".

Faye bir bardak su istemek için genç garsonun dikkatini çekmeye çalıştı. Genç sarışın kadınsa uçak gemisinde görevli bahriyelilere bakıyor, onlarla gülüşüyordu.

"Phil. Rita Burse, Skaffel, tamam da... Hapse girmesi gereken yüzlerce kişi var. Peki ya Pursair?"

"İnkâr, inkâr, inkâr. Kongre temsilcisinin o sırada golf oynadığını söyleyen arkadaşları var".

"Tamam onu biliyorum ama, hapishanedekilere onun orada olduğuna dair ifade verdirsek? Daha fazla kişi tutuklansa? *Tüm Statewide* hakkında bir soruşturma...? Priority Central'da konuyla ilgili koca bir haber dizisi yapsak?"

Phil irkildi. "E sen kendi haberini yaptın işte."

"Üstünkörü bir işti o, Phil! Tüm hikâyeyi anlatmama zar zor izin verdikleri gibi zaten yarısını da kesip attılar. Bazı 'bilgileri doğruladıktan' sonra tam teşekküllü bir haber yapmama izin vereceklerini söylüyorlar ama bana

beni oyalıyorlarmış gibi geliyor. Yani, haberi kendi istediğim gibi yapmama izin verecekler mi?"

Phil dudaklarını yaladı ve parmağını dalgınlıkla boş bardağın üzerinde çevirmeye başladı, ta ki bardak devrilinceye kadar. Bir iç çekti. "Priority Medya sadece birkaç kişinin Subpod 18 hakkında bilgi sahibi olduğu hikâyesine sadık kalacak. Ve ne Rudy'nin ne de Pursair'in peşine düşecek".

Faye gözlerini Phil'e dikti. "Bana bunu ne zaman söyleyecektin?"

"Şimdi söyledim işte. Senin Adalet Bakanlığı görüşmesinden çıkmanı beklerken öğrendim. Birkaç telefon geldi. Kusura bakma ama, Priority yönetimindeki bazı kişiler Statewide'a çok büyük paralar yatırmışlar. Bazıları oldukça büyük hissedarlar. Ve Statewide öylesine *büyük* ki..."

"Oradaki bütün hapishane sisteminin mali kaynakları kesilmeli ve *sistem dağıtılmalı*, Phil! Allah aşkına, daha yüzeyini bile kazımadım! 775 pod'lardan sadece biri... Phil, Statewide'da dünyanın her köşesinden gelmiş *milyonlarca insan* var! Böyle tek yer orası olamaz. Özel hapishaneler neredeyse hiçbir gözetime tabi değil –temiz kalmak için hiçbir nedenleri yok".

"Biliyorum. Belki başkaları ilgilenir. Ayrıca bir kitap da yazabilirsin".

"Ve birilerinin kitabı basacağını umut edebilirim".

"Ve birilerinin kitabı *okuyacağını* umut edebilirsin" dedi Phil. "Bak, Faye, eğer sesini duyurabilsen bile, eğer bütün gerçeği ifşa etsen bile..."

Faye, Phil'e baktı ve durdu, "Ne! Ne anlatmaya çalışıyorsun?"

"Yani diyorum ki, Faye, bu durumla ilgili ciddi hiçbir adım atılmayacak. Sebebi de çok basit..." Omuzlarını silkti. Gözlerinde sonsuz bir bitkinlik... "Çünkü çoğu kişi senin gibi değil Faye. Çoğu kişinin umurunda değil. Hepsi bu. Yani, neredeyse kimsenin umurunda değil aslında..."

Yeni Tabular
Ve Diğer Yetkisiz Öneriler

Merhum bilim kurgu üstadı Damon Knight "The Country of the Kind"* adlı klasik kısa öyküsünde gelecekteki bir toplumdan söz eder. Medeni, insancıl, yoksulluktan azade ve sosyopatların neredeyse hiç bulunmadığı bir toplumdur bahsi edilen. Tek istisnası, ne isterse yapmasına müsaade edilen bencil bir adamdır: Hırsızlık yapmasına, insanların evlerine dadanmasına, şiddet kullanmak hariç ne isterse yapmasına izin verilir. Fakat (kendisinin hissedemediği) feci bir kokuyla damgalanmıştır ve bu tahammül edilmez koku insanları onun gelişinden haberdar etmektedir.

Her ne isterse alabildiği için kendini Dünya'nın Kralı sanmaktadır, ama aslında bir paryadır, toplumdan dışlanmış bir kişidir.

* Müşfikler Diyarı. (ç.n.)

Geçenlerde bir gazete manşetinde "Kamu kaynaklarından milyarlar alan CEO'lar yoksulların ve yaşlıların sosyal güvenliklerinden kesintiler talep ediyor" yazıyordu. Yine aynı kodamanlar, bu "CEO'lar konseyi" Amerikan halkının, büyük sermayenin sergilediği sosyal sorumsuzluk karşısında feryat etmesini hırçınca "ne hadlerine" diyerek karşılıyorlar.

Fakat toplumun çoğu aptal değil. Daha önce de yandılar. Her gün de yanıyorlar. Öğretici bir deneyim sürecinden geçildi.

Toplum dersini aldı. Şirketlerin halkla ilişkiler bağlantılarının, halkın dikkat aralığını küçümsediği aşikâr; yine de, 1960'larda ve 1970'lerde ortaya çıktığı üzere, büyük üreticilerin bizi zehirlemesi insanların dikkatinden kaçmadı; yine aynı üreticilerin yarattıkları kirliliği azaltmaları söylendiğinde ayak sürüdükleri ve bunu yapmamak için nasıl çırpındıkları ve kendilerini paraladıkları da dikkatlerden kaçmadı. Kendi yarattığı kirliliği kendi temizlemesi gerektiği söylenince, endüstrinin hiç de ikna edici olmayan, hiddetli yırtınmaları da kimsenin dikkatinden kaçmadı.

İnsanlar gördüler. Temizlik için kamu kaynaklarından harcanan milyarları gördüler. Exxon Valdez ve BP'nin Körfez Sızıntısı facialarındaki akıl almaz aymazlığı gördüler.

Halk çoğu şirketin, eğer mecbur bırakılmazsa, umursamadığını görebiliyor. Televizyon reklamlarında ne kadar çığırtkanlığı yapılırsa yapılsın, petrol şirketlerinin çevre için sarf ettiği her bir göstermelik çabaya karşılık bir yerlerde yaşanan on tane çevre felaketi ve endüstrinin yasal mesuliyetini savmaya yönelik on tane lobi faaliyeti var.

Kanser her üç Amerikalının birinde görülüyor ve her dört Amerikalıdan birinin hayatına mal oluyor. Illinois Üniversitesi, Halk Sağlığı Okulu'nda Mesleki Tıp bölümü profesörü Samuel Epstein'ın kendi deyişiyle, "bu kanser

salgını" sebebiyle geçtiğimiz on yıllarda milyonlarca insan hayatını kaybetti. Epstein, "kansere sebep olan kimyasalların ve tarım ilaçlarının giderek artan bir şekilde havaya, suya, yiyeceklere ve iş yerlerine nüfuz etmesinden dolayı kanser vakalarının arttığına ve tüm kanserlerin önemli oranda önlenebilir olduğuna dair pek çok kanıt olduğunu" belirtti.

Hiçbir gereği yokken kanserojen maddelerin salınmasına müsaade ederek insanları kasten kurban edenler belki de bunun sağlıklı ve önü açık bir ekonomi uğruna yapıldığı konusunda kendilerini ikna etmişlerdir. Tabii ki, diyorlardır kendilerine, sanayi olmasa insanlar aç kalır.

Kalplerinin nadiren uğradıkları, gizli bir köşesinde eğer gerekli yatırım yapılırsa, çevreyi kirletmeden, zehirlemeden, işçileri sömürmeden, kadınların ücretinden kesmeden, hem sanayiye hem de istihdama –hatta daha fazla istihdama– sahip olabileceğimizi çok da iyi biliyorlar. Teknoloji ille de kirletmek zorunda değil. Teknoloji evcilleştirilmemiş bir köpek gibidir. Fakat bu idraki kabul etmek, hayatlarındaki ana güdüyü, yani açgözlülüğü ve onun tüm tezahürlerini dizginlemek anlamına gelecektir. Dünyayı kendilerine bahşedilmiş bir smorgasbord* olarak görüyorlar.

Mitt Romney "şirketler insandır" dediğinde yarı yarıya haklıydı, zira şirket kültürü onun yönetiminin bir yansımasıdır. Karakterini tepesindeki insanlardan alır. Onlar daha yüksek kârlar uğruna kasten zehirlediklerinde, işçilere kötü davrandıklarında, sendikaları dağıttıklarında ve tehlikeli çalışma ortamları yarattıklarında kendilerini "dünyanın kralı" zannediyorlar, ama şu ana dek biz onları kötü bir kokuyla damgalamadık.

Ama bunu yapabiliriz. Knight'ın alegorik hikâyesindeki kadar somut bir şekilde değil. Ama *Yeni Tabular*la bunu yapabiliriz.

* İsveç'e özgü açık büfe. (ç.n.)

Cezai düzenlemelere yine ihtiyacımız olacak. Ama bundan daha fazlasına, kalıcı bir şeye, varlığımıza aşılanmış bir şeye ihtiyacımız var: Tek başına olmadığımızın, toplumsal bir boşluğun olmadığının farkına varmaya.

Genellikle ya az kullanılmış ya da yanlış kullanılmış bir toplumsal mekanizmadan: *Tabu*dan faydalanmayı öneriyorum.

Tabular ilkel görünebilir ve gerçekten de eski tabuların çoğu arkaik dinî fikirlere dayanmaktadır. Ama daha iyi olanlar batıl inanca dayanmazlar: Karmaşık, etkin ve katı kabile değerlerinin kendi kendini yenileyebilen ifadeleridir –onlar toplumsal değerlerdir.

Kaçınılmaz olarak Yeni Tabular listesine geçmeden önce, bir önermeyi anlamamız gerekiyor: Bir şeyin yüzeyde yasak olmasıyla gerçekten tabu olması aynı değildir. Toplumsal dokuya işlemiş, psikolojik güdülerinin ana molekülüne kodlanmış gerçek bir tabu basit, yüzeysel bir hoşnutsuzluktan çok daha güçlüdür.

Birisi çok temel bir tabuyu ihlal edip gerçekten kapınızın önüne pislese midenizde nasıl bir his uyanır? Derin bir tiksinti hissedersiniz. Tabunun derinliğidir bu –ve kısmen estetik bir tepkidir verdiğiniz. Tabuların ihlal edilmesi estetik hissimizin ihlal edilmesidir –kahretsin, gerçekten de çirkin! En incelikli, en gelişkin tabular, derin estetik tepkiler olabilir pekâlâ.

"Tabu kırıcılığa" belli bir hususiyet ve cazibe atfettik –ki benim de bu şaibeli keyfe kendimi kaptırmışlığım vardır. Ve bazı tabular gerçekten de anlamsızdır, hatta toplumu zehirler. Cinselliğin konuşulmasına karşı olan eski tabu kesinlikle sağlıklı bir psikolojik gelişimi engellemektedir.

Fakat tabular sadece araçtır ve her toplumsal aracın yapıcı bir uygulaması vardır. Japonya'da –bazısı sağlıklı, bazısı sağlıksız– haddinden fazla tabu mevcuttur. Hırsızlık, ne mutlu ki, Japonya'da öylesine tabudur ki mağazalarda neredeyse hiç güvenlik görevlisi bulunmaz.

1990'larda, Teksas'tan bir üniversitenin bando takımı Japonya'ya gittiğinde, Birleşik Devletler'e dönmeden önce gözaltına alınmıştı, çünkü düzinelerce halis muhlis Amerikalı öğrenci düşük güvenlikli Japon mağazalarından binlerce dolarlık elektronik ürün çalmışlardı. Japonlar herhangi birinin böyle bir şeyi yapabiliyor oluşundan dehşete düşmüşlerdi.

Genel öneri ve fikir birliğiyle yeni bir tabu listesi belirlenebilir ve daha sonra da aile terbiyesi ve anaokulu eğitimi yoluyla çocuklara aşılanabilir. Yeni tabuları kaldırımlara pislemek, halka açık alanlarda mastürbasyon yapmak, çatılardan insanların üstüne işemek gibi ya da daha ağırı: cinayet, çocuk tacizi, kundakçılık, aile içi şiddet, hayvanlara işkence gibi eski tabuların bünyesine katabiliriz. Bu davranışların bazıları tabu olmalarına rağmen sürmektedir –ama sapkın iş etiği veya açgözlülük kadar yaygın değildirler.

Bu tedaviyi uygulamaya koyarsak, kulağa babadan kalma geldiğinden, adına "tabu" dememiz pek olası değildir. Burada bir yanlış anlamaya mahal vermemek için kullanıyorum. Adına başka bir şey diyeceğiz, ama yine tabu olacaktır bunlar.

Gerekli bazı tabuların kısa bir listesi:

– Doğayı zehirlemek tabu olmalı. Kısa vadede bu tabunun en ağır uygulaması büyük ölçekli kirletenlere karşı olacak; uzun vadede ise diğer büyük kirletene, hanesinde zehirli maddeler kullanan bireye daha ufak ölçekte de olsa kara leke çalınacak.

– Para kazanmak için yalan söylemek veya her ne şekilde olursa olsun aldatmak tabu olmalı. İş ve aldatmaca, yetişkin cinselliği ve çocuklar kadar birbirine yakın olmalı: yani hiç.

– İnsanların üzerinden para kazanmak için onları kandırma fikri midemizi bulandırmalı. Şu an için bu "pazarlama becerisi" olarak değerlendiriliyor. Özellik-

le çocukları ihtiyaçları olmayan, onları toplumsal cinsiyet rollerini benimsemeye iten şeyleri istemeleri için manipüle etmek tabu olmalı. Veya küçük çocukları, aslında ebeveynlerin cinsel nevrozlarının sergilendiği, "güzellik yarışmalarına" çıkarmak...

– Politik nüfuzu kişisel çıkar için kullanmak tabu olmalı. Bu hâlihazırda tasvip edilmeyen hatta yasa dışı bir şeydir –ama bunun bir tabu olması başka bir adımdır. Hatırlayalım, tabu genç yaştan itibaren başlayan kasvetli bir tekrarlanma ve psikolojik pekiştirmeyle topluma işlediğinden dolayı, benliğimizin köküne kadar uzanır.

– Kişinin düzen içindeki yerini korumak amacıyla başkasının hırsızlığını, kurumsal sahtekârlığı veya kirletme suçunu saklaması tabu olmalıdır. Bu yaygın eğilimin kökünü ancak kemikleşmiş psikolojik tiksinti kazıyabilir.

– Irka, biyolojik cinsiyete veya toplumsal cinsiyete dayanan ayrımcılık tabu olmalıdır. Daha fazla açıklamaya gerek yok.

– Fahiş kârlar elde etmek –ki bir nevi hırsızlıktır– tabu olmalı. Fakat bu "fahiş kâr" nelerden müteşekkildir? Hastanelerdeki otuz dolarlık aspirinlerden, milyonlarca dolarlık CEO maaşlarından ve büyük şirketlerin yeterince vergilendirilmeyen kârlarından bahsediyorum.

– Kötü çalışma şartları altında düşük ücretli işçiler çalıştırmak tabu olmalı. Ne derece düşük ücretin tabu kabul edileceği kâr oranı göz önüne alınarak üzerinde fikir birliğine varılacak bir formülle hesaplanabilir.

– Maliyetleri aşağı çekmek uğruna işçilerin sağlık riski taşıyan işler yapmasına izin vermek tabu olmalı. Fabrikalardan sinema endüstrisine kadar...

– "Çoğunluğun iyiliği" için bile olsa işkence etmek tabu olmalıdır.

– Ulusal liderlerin halkı kandırarak ülkesini savaşa sokması ve en zaruri hâller dışında savaşa gitmek tabu olmalıdır.

* * *

İşinin başında olmak zor bir şeydir; kişinin kendisine ve ailesine karşı sorumluluklarını yerine getirebilmesi için sert ve rekabetçi olması gerekir. Fakat yalan söylemek, hile yapmak, ihmalkârlıkla (veya maliyetten kısmak için düpedüz vurdumduymazlık ederek) ölüme sebebiyet vermek "işin başında olma"nın kapsamına girmez.

"Üstüme Basma"* dövmesi yaptırmış insanların önerilerimi irkilerek hatta öfkeyle karşıladıklarını duyar gibiyim. "Bir bu eksikti, dayatmanın bir şekli, neyi yapıp neyi yapmayacağımızı söyleyen tipler."

Fakat sadece çoğumuzun üzerinde fikir birliğine vardığı –en özgürlükçü, "Üstüme Basma"cıların bile etraflıca düşününce kabul edeceği toplumsal sorunlar için tabular (artık onlara ihtiyaç duymayacağımız bir olgunluğa ulaşana dek) kullanılmalıdır. Önerilerime bakarsanız sadece temel anaokulu davranış kurallarını alıp onları daha büyük oyun alanları olan ticaret ve politikaya uyarladığımı göreceksiniz. Başka çocukları zehirlemeyin. Çocuklar, yalan söylemeyin ve çalmayın. İstediğinizi elde etmek için başka çocukları incitmeyin. Pastanın hakkınızdan fazlasını yemeyin.

Yetişkinler ölçeğinde, bu toplumsal ihlâllerin bazılarına karşı yasalarımız var, ama çoğu zaman uygulanamıyor. Tabuları –eğer topluma entegre edebilirsek– çoğu kişi kendi kendine uygulayacaktır. Eğer tabular yeterince derine işlerse yasalara ihtiyacımız kalmaz.

Peki, bu farazi tabular sistemimizde kurallara riayet etmeyenleri nasıl cezalandıracağız? Eğer yeni tabularımız

* Tehditkâr bir yılan illüstrasyonu altında "Don't Tread on Me" yazar. (ç.n.)

tedavüldeyse çevreyi kirleten biriyle iş yapmak gerçekten tiksindirici olacaktır. Düşüncesi bile sizi bedenen hasta edecektir. Uzun vadede çocuklarda lösemi riskini artıran biriyle iş yapmak mı? Ne kadar da tiksinç bir düşünce! Üzerlerinde bir toplumsal leş kokusu olacaktır.

Çevre kirliliği kavramı başlıbaşına itici olacaktır. Orta çağ dönemindeki Avrupa sokaklarının dışkı dolu yağmur oluklarını düşündüğümüzde bugün dehşete kapılıyoruz. Bir gün insanlar nehirlere ve denizlere tarım ilaçlarının akıtılması, havanın zehirlenmesi, ormanların önemli ölçüde küçültülmesi hakkında aynı şeyi düşünecek. Bunu nasıl yapmış olabilirler? Bu... Mide bulandırıcı! Silahlı kuvvetlerdeki erkek ve kadınların hayatını tehlikeye atacak (çoğu zaman Çin'den ithal edilmiş) kötü parçalar satmaya gönüllü hain savunma endüstrisinin yaptığı gibi özel sektör üçkâğıtçılıklarına da işte böyle tepki verecekler. Bu gerçekten de bizi derin bir şekilde tiksindirmeli. Bunu iliklerimize kadar hissetmeliyiz.

Tepkilerimizin bir ağırlığı olması için, toplum olarak, ciddi etik ve çevresel tabuların ihlaline son derece keskin ve belirgin bir şekilde karşılık vermeliyiz.

Dolayısıyla, belirtildiği üzere, bazı tabu ihlallerinin çok ciddi sonuçları olmalı. İnsanın elektrik şoku veya korkunç ilaçlar öneresi geliyor –katran ve kaz tüyü çok mu kötü bir fikir? Ama hayır! Barbarlığa tenezzül etmeyeceğiz. Yeni tabular ekonomik ve toplumsal sürgünle başlayacak. Tiksinti. Yeni tabuların uygulanması için kurumlara ihtiyaç olmayacak. Ceza, bu yozlaşmanın yaydığı feci kokuya toplumun gösterdiği tepki olacak.

Tabular şu an için gereklidir, ama daima gerekli olmayacaklar. Tabular, davranış değişikliği oluşturmak için tasarlanmış psikolojik mekanizmalardır. Eğer biz potansiyelimize ulaşabilseydik, tabular gereksiz olacaktı.

Çoğu insanın bir nevi uykuda olduğuna inananlarımız var, her ne kadar kendilerinin uyanık olduğunu düşünseler de. Diğerlerinin hayatlarını bir uyurgezerlik hâlinde

geçirdiklerine inanıyorlar. Bu teoriye göre, tepkilerimiz sandığımızdan çok daha fazla mekaniktir –tamamen otomatik–. Başkalarının sömürülmesi bir şartlı reflekstir; kurumsal hırsızlığın veya çevresel talanın rasyonelleştirilmesi de şartlandırılmıştır –ve bu durum kısmen içgüdüseldir. Tabular ve sert yasalar gibi güçlü araçlardan faydalanmadan bu mekanizmanın dışına çıkmak kesinlikle güç bir iştir.

Fakat uyurgezer hâlimizin farkına varıp uyanmaya çabalarsak bu yıkıcı, psikolojik mekanik tepkilerin azalacağına inananlarımız da vardır. Eğer daha duyarlı, daha bilinçli olmanın peşine düşersek, o zaman gerçek bilinçlilik uyanacak. Ve onunla da vicdan...

Ve o zaman ne eski tabulara ihtiyacımız kalacak ne de yenilere.

Kırk Yıllık Cehennem Neden Gerekli?

I

Bir kavram kargaşası: İki farklı tekillik. Ama iki tane var: Biri hayallerimizdeki fantastik teknolojik tekillik, diğeri de yakında gerçekleşecek olan tekillik. Aslı olmayan tekillik, hesapta 2035 ile 2045 arası gelecek, pek çoklarının zihninde neredeyse "doğaüstü bir olay". Teknolojik olarak erişilen sonsuz yaşam hayaliyle, buram buram dinî mitoloji kokan, ölümlülüğe dair bilinç dışı korku... İkinci tekillik, Gerçek Tekillik, ise daha mütevazı olsa da oldukça etkileyici...

Fakat önümüzdeki elli yıl içinde meydana gelecek tüm bu teknolojik yakınsamaların, devrimlerin, rönesansların arka perdesinde toplumsal ve çevresel krizler olacak. Aynı anda yaşanacak çok sayıda krizler kıtlıklara sebep olacak, bu da zenginliğin daha da az kişinin elinde toplanmasıy-

la sonuçlanarak dünyayı ikiye bölecek, insanlığın çok geniş kesimlerini "tekillik" seviyesindeki teknolojik ve biyoteknolojik buluşlardan mahrum bırakacak.

Bu durum, işleyiş ve medyayı kontrol altına alarak kendi seçkinci gerekçeleri uyarınca teknolojik imkânları kıt olanlar üzerinde hâkimiyet kuran güçlü ve eksantrik bir teknokrat sınıfın ortaya çıkmasına sebep olabilir. Genel olarak paralı sınıf teknolojik açıdan donanımlı sınıf olacaktır ve birkaç istisna dışında, her ne kadar cep telefonlarını uzak mezralardakilerin bile elinde görüyor olsak da, yoksul sınıflar teknolojiden yoksun kalacaktır.

Şu konuda açık konuşayım: Medeniyetin çöküşünü öngörmüyorum. Oğlumun *Mad Max*'teki gibi bir hayat yaşamak zorunda kalacağını sanmıyorum.

Ama uzun ve zorlu bir uğraş olacak. Daha birkaç hafta önce, Uluslararası Enerji Ajansı tarafından raporlanan, dünyanın enerji alt yapısına dair şimdiye kadar hazırlanmış en kapsamlı analiz, önümüzdeki *beş sene* içinde sera gazı salınımında belirgin bir düşüş olmazsa küresel ısınmayı görece güvenli seviyelerde tutmanın imkânsız hâle geleceğine ve iklim felaketini önlemeye yönelik son şansın "sonsuza dek" elimizden kaçacağına işaret ediyordu. Kapı kapanıyor, diyor baş ekonomistleri, *beş yıl* içinde.

Önümüzdeki beş yıl içinde küresel ısınmayı kontrol altına alabileceğimizi düşünen var mı? Büyük petrol firmaları tarafından fonlanan fikri sabit küresel ısınma inkârcıları ve kömür yakılmasından kâr sağlayan firmalar oldukça –hayır! Ne yazık ki böyle bir şey olmayacak. Küresel ısınmanın tüm sonuçlarını ise iliklerimize kadar *hissedeceğiz.* Tropik hastalıklar ve haşerat kuzeye doğru yol alınca, musonlar hazırlıksız bölgeleri vurunca, iklim değişimleri tarımı etkileyince, bazı yerlerde toz fırtınalarına, bazı yerlerde sel felaketlerine sebep olunca, devasa mülteci dalgaları göreceğiz. Küresel olarak sayıları milyarları bulan yüz milyonlarca insan, bu bölgelerden ayrılarak çaresizce daha korunaklı bölgelere göçecekler.

Okyanuslar dünyanın ihtiyacı olan yiyeceğin önemli bir kısmını karşılıyor. Küresel ısınma okyanusun asitlenmesine sebep oluyor, asitlenme de balık miktarının düşmesine. Dünya çapında insanlarca tüketilen proteinin yüzde altmışı balıktan geliyor ve biz hâli hazırda tahrip edici avlanma teknikleri ve yarattığımız kirlilikle balık stoklarına zarar vermiş bulunuyoruz.

İklim değişikliği tarıma gittikçe artan bir şiddetle zarar verdikçe besin stokları radikal bir biçimde tehlikeye girecek—Afrika'da şimdiden olduğu gibi. Şimdiki besin darlıklarının, önümüzdeki kıtlıklarının yanında, "eski bolluk günleri" gibi kalacağını öngörebiliriz. Ve batı ülkelerinin şu anda çok fazla göçmenle uğraştığını mı düşünüyorsunuz? Şimdiki denizde bir damla sayılır.

Tüm bunların korkunç bir toplumsal maliyeti olacak. Dünyada yaşayan yedi milyar insanın bir milyarı *bugün* hâlihazırda aç yatmakta, milyarlarcası da aynı yolda... Ve gözlenen o ki; en yoksul olanlar iklim değişikliğine *en az* oranda sebep olanlar. İklim değişikliğinin etkilerini *en ağır* biçimde hissedenler de yine bu en yoksul kesim zira bu etkilere karşı mücadele etmek ve adapte olmak için gerekli kaynakların en azına sahipler.

Büyük kitlelerin yer değiştirmesi altyapı sistemlerinin ve toplumsal yapıların üzerinde eşi görülmemiş gerilimler bindirecek –özellikle de besin kaynakları, su ve barınma– bu da kuşkusuz askeri çatışmalara yol açacak. Pentagon'un yaptığı bir çalışma çetin iklim değişimiyle besin ve güvenli barınak bulma baskısı sebebiyle bazı ülkelerin diğerlerine savaş açmak için bahaneler üreteceği sonucuna varmakta.

Yükselen başka çevresel krizler de var tabii. Hidrolik kırma yönteminin, hidrokarbon kaynaklarına ulaşmak için kullanımının, depremlere sebep olduğu ortaya çıkıyor ve git gide daha çok hidrolik kırma yapıyoruz. Buna ek olarak tektonik plakalar üzerindeki buz baskısının küresel ısınma sebebiyle azalması çok daha fazla depreme

sebep olabilir. Tabii adeta Pasifik Okyanusu'ndaki dev plastik atık girdabını tamamlar nitelikteki, atmosferin üst katmanlarında oluşması muhtemel, *siyah rüzgârları* da –büyük kitleleri öldürme potansiyeline sahip, birbirini daha da ölümcül hâle getiren zehirlerin karışımından oluşan hava cepheleri– unutmamak gerek. Bunların yanında bir de yeraltı su tabakalarında ve içme suyunda karşımıza çıkan, tıbbi ilaçlar ve rastgele endüstriyel kimyasallardan oluşan nefis çeşitlilikteki çorba var. İlaçları karıştırmanın tehlikeli olduğunu hepimiz biliriz ("O iki ilacı karıştırma dostum, kötü olur!") ama suyumuza yüzlercesini rastgele karıştırıyoruz. Tabii ki seyrelmiş hâldeler ama insan merak ediyor; doğum kontrol hormonu haplarının, steroidlerin, Prozac'ın (suyu kirleten maddelerin en yaygınlarından biri), antihistaminlerin ve antibiyotiklerin karışımından oluşan genel, birikimsel bir bileşim ne zaman oluşacak diye. Romalıların kurşunlu yemek tabakları vardı...

Yine de en büyük tehlike besin ve barınak. Kaynaklara sahip olanlar kendilerini tehdit altında hissedecek ve doğal olarak daha iyi koşullar arayan göçmenlere karşı savunma birliği kuracaklar. Toplumun paralı, teknolojik olarak gelişkin kesimleri yoksul kitlelerden gelen baskılar neticesinde yüksek duvarlar ardında oldukça iyi korunan, yasal olarak olmasa da uygulamada birer teknokratik şehir-devlet olan, kuşatılmış bölgelere çekilecekler.

II

Ayrıcalıklı teknokratların bir kısmı tiksindirici bir kendine düşkünlükle, hem fiziksel hem de zihinsel olarak dış dünyadan soyutlanacakları, sanal gerçeklik inzivalarına çekilebilirler. Sosyal medya, video oyunu, cep telefonu ve internet *bağımlılığı* şimdiden birer fenomen hâline gelmiş durumda ve bu durum gelecek teknolojilerle ku-

racağımız ilişkilerin ipuçlarını vermekte. Teknolojinin deneyimsel kalitesi arttıkça bağımlılığa sebep olmak kapasitesi de artacak.

Ne gariptir ki çoğu teknoloji erişim imkânlarımızı artırmak için geliştirildi, ama çelişkili bir biçimde, teknolojiyle kurduğumuz ilişkinin bizi birbirimizden koparduğu bir noktaya varma tehlikesiyle karşı karşıyayız. Çizerler hâlihazırda aile fertlerinin bir arada oturup, ellerindeki türlü türlü cihazlar üzerinden, birbirleri hariç herkesle konuştuğu karikatürler çiziyorlar.

Teknolojiyle kurulan akılcı iş birliği başka şeydir, *düşüncesizce teknoloji bağımlılığı* geliştirmek başka. Bir biyomedikal mühendis beyin dokusuna zarar vermeyen, onun yerine kan-beyin bariyeri üzerinde durup nöronların oluşturduğu sinyalleri algılayan ve bu sinyalleri prostetik cihazlara ve kumanda etmek istediğimiz diğer makinelere ileten elektronik telepatiyi mümkün kılan bir ECoG çipini hâlihazırda üretmiş durumda.

Princeton'daki nanoteknoloji mühendisleri gerçek deri gibi esneyen süper ince bir elektronik deri geliştirdiler. Bu deri görünmez bir şekilde alnınıza yapıştırılabilir, boğaz içine saklanıp sesaltı* iletişim için kullanılabilir, internetle iletişime geçebilir, vücudunuzdan veri aktarabilir. Pek çoğunuz diğer insan/makine ara yüz örneklerini düşünmeye başlamışsınızdır. Bir nevi üstinsan *sayborgsu*lardan** oluşan seçkinlere varacak bu teknolojik "tekilliğin" yarattığı beklentiye, ürperti eşlik ediyor. Dinî mitlerin çoğunun ürettiği ölüm korkusu, benliğimizin bir kopyasını aksettirebileceğimiz ikinci bir makine-beden yaratabileceğimiz mitini de üretti. Ve –akıl almaz biçimde– bu üç boyutlu kayıt, ölümsüzlük olarak addediliyor. Fakat insanın özü, parçalarının toplamından fazlasına tekabül eden bir bütündür; bilinç bizim için hâlâ

* Subvocal. (ç.n.)

** Ubermensch cyborgian. (ç.n.)

bir gizem ve *kendilik* hoşlanılan ve hoşlanılmayan şeylerin bir programa kaydedilmesinden ibaret değil.

Asıl tekillik, sibernetik zekânın kat be kat büyüyerek eşi benzeri görülmemiş patlama yapması olacak sadece. Bence gerçekten de vuku bulacak olan, hatta şimdiden başlayan bu gelişmeye etkileşimin muazzam bir artışı eşlik ediyor. Fakat kendi sözleriyle, "insan ve makine arasındaki fark ortadan kalkıncaya dek" makinelerle hemhâl olacağımız Kurzwelyen tekillik, psikolojik ve toplumsal açıdan vahim sonuçlar doğuracağından sürdürülebilir şekilde gerçekleşmeyecek.

Kuadriplejik* bireyler vücutlarının tamamını hissedebildikleri zamana kıyasla artık daha az duygu hissettiklerini ifade ediyorlar. Benliğin elektronik aygıtlara yansıtılması vücutla, duygularımızın kabuğuyla, kurduğumuz ilişkiyi zayıflatır ve pek çok sebepten dolayı bu durum da psikopatolojik rahatsızlıkların artmasına yol açabilir.

Ve empati gelecekte kıymetli bir kaynak olabilir. Çoğu insan kendini tehlike altında hissettiğinde farkında olmadan empati kurmayı kesiyor. Eğer bu çürümeye karşı aktif bir mücadele yürütemezsek nüfus sekiz, dokuz, on milyara dayandığında içgüdüsel olarak daha *az empatik* bir ırk hâline gelebiliriz.

Süper zenginler gençleşme imkânlarına ayrıcalıklı bir erişim elde ettiklerinde, özellikle seçkinci ve toplumun kalanından kopuk bir hâle gelebilirler. Yakında bir çeşit gençleşmenin ve yaşam süresini uzatmanın mümkün olacağı oldukça aşikârdır. Üç yüz yaşına kadar yaşayacak ilk kişinin bu aralar, bir yerlerde doğduğu düşünülüyor. Laboratuvar ortamında kişinin DNA'sına uygun yedek organların yetiştirilebilmesi imkânının olası olması; Sandia Laboratuvarları'nın özel nano-partiküllerinin isabetli mikro-uygulamalarla problemli mikro-organizmaları

* Her iki kol ve bacağı felç olan kişiler için kullanılan tıbbi bir terim. (ç.n.)

ve kanserleri patlatmasıyla; kök hücrelerin rejenerasyon için manipüle edilmesiyle; sirolimus gibi rejeneratif ilaçların varlığı ve diğer keşiflerle; gençleşme -gücü yetenler için- mümkün olacak.

Dürüst olalım. Gençleşmenin çok pahalı bir işlem olacağı kesin ve *sadece* süper zenginlerin gençleşebilecek olması oldukça olası. Şimdilerde yirmili yaşlarını yaşayan siz gençlerin bazıları, belki yetmiş beş sene sonra kocayacaksınız, ağır aksak yürüyeceksiniz ve gençlik dolu Paris Hilton'un hâlâ ortalıkta dolandığını göreceksiniz. Ya da Dominique Strauss-Kahn'ın bugünkünden daha genç olduğuna şahit olacaksınız. Dominique Strauss-Kahn'ın 2095 yılında otel hizmetçilerini kovalamasını istiyor muyuz? Çok daha fazlasını yakalayacaktır. Dünyada bazı çok iyi kalpli, başkalarını umursayan, zengin insanlar var -bunu biliyorum- fakat süper zenginlerin çoğunda berbat, şımarık kişiliklere sahip olma eğilimi var. Gördüğümüz, duyduğumuz ve okuduğumuz örnekleri her gün karşımıza çıkıyor. Fakat gençleşmeyi sadece hak edenlere bağışlayacak yasalar çıkartarak bu kaderin üstesinden gelebiliriz. Sanat, bilim ve hayır işlerindeki başarılarınız için puan toplayıp yeterince biriktirdiğiniz zaman gençleşmeye hak kazanacaksınız.

Her teknolojinin ve teknolojinin her marifetinin karanlık bir tarafı vardır. Otomatikleşmiş uçakların daha güvenli olması umuluyordu -fakat havacılık endüstrisi son zamanlarda FAA'in* "otomasyon bağımlılığı" diye adlandırdığı dertten mustarip. Pilotlar uçuşun birkaç dakikası -kalkış ve iniş- hariç neredeyse tamamında otomatikleşmiş sistemler kullanıyorlar. Uçağı uçurmak için ellerini kullanmak yerine seyrüsefer bilgilerini bilgisayara giriyorlar. Ve artık bir terslik olduğunda müdahale edecek yeteneklerden yoksunlar.

Teknolojiye hâkim olurken onun karanlık tarafını akılda tutmak gerek. Teknolojiye hâkim olmak sınırlılık-

* Federal Aviation Administration (Federal Havacılık İdaresi). (ç.n.)

ların kabulü anlamına gelir. Sınırlamalar kıymetlidir: mesela, bir elektrik hattında taşınan enerji miktarının sınırlanması enerjinin kayıpsız ve güvenli olarak iletilmesini sağlar.

Bir makine çevreyi kirletiyorsa tasarımı daha tamamlanmamış demektir. Ve bazen teknolojiyi uygulamak için öylesine acele ediyoruz ki kirlilik yaratacağının farkına varmıyoruz. Örneğin, polyester ve akrilik fiberlerden imal edilen bir kumaşın her yıkandığında dünya çapında kıyıları kirletecek binlerce mikro plastik fiberi suya bıraktığı keşfedildi geçenlerde. Kimse böyle bir şey beklemiyordu. Bu üretim tarzı üzerinde kimse uzun uzadıya kafa yormamıştı.

Biyoteknolojik buluşların hepsinin harika sonuçları olmayacak. İnsanlar bir süredir büyük bir hevesle her çeşit köpeği türetiyorlar. Genetik mühendisliğinin konuşabilen köpek türleri yaratmamıza olanak sağlayacağı düşünülüyor. Köpekleri severim ama yorucu bir iş gününden sonra eve geldiğinizde köpeğinizin "Beni hemen besle, acıktım, o cebindeki ne, ayakkabıların ne biçim kokuyor, dışarı çıkalım dışkılayacağım, bu arada o kediden nefret ediyorum" demesini isteyeceğinizi sanmam.

Birleşik Krallık'ta, Glasgow'daki bir laboratuvarda, bir adam metal tabanlı yaşamın mümkün olduğunu kanıtlamak niyetinde. Metal moleküllerinden hücreye benzer kabarcıklar üretmeyi ve onlara yaşamsal özelikler kazandırmayı başardı. Bu hücrelerin tamamen organik, kendi kendine üreyebilen varlıklara evrilebileceğini düşünüyor. "Evrimin, organik biyolojinin dışında da işlemesini sağlayabileceğimize dair hiçbir kuşkum yok." diye iddia ediyor bu araştırmacı. Eğer haklıysa teknolojinin bir sonraki safhasına *can verebiliriz.*

Güney Kore'nin Seul ve İngiltere'nin Bristol şehirlerinde araştırmacıların –Venüs Sinekkapan bitkisini model alarak, *ecobot* dedikleri bir şeyin planlarını yaptıklarını

düşünürseniz durum biraz kaygı verici. Ecobot yemek yiyen bir robot. Eti sindirip yakıta dönüştürebilecek. Ecobotu Glasgow Üniversitesi'ndeki bilim insanlarının planladığı evrim geçiren, kendi kendine çoğalan, inorganik varlıklarla beraber düşünün... Ve vücudunuzu kaplayan uzun, ağır ürpertiyi hissedin.

Bir teknoloji felsefesinin –teknolojinin karanlık tarafını tanıyan ve istenmeyen sonuçlarına karşı hazırlıklı olabilmek için alınabilecek tedbirlere kafa yoran bir felsefenin vakti geldi. Teknolojinin bir bilinç geliştirmesi gerekiyor.

Gerçek Tekillik bize müthiş gelişmeler sunacak. Buna –kayda değer her finansal işlemin sayısal farkındalığı sayesinde, paranın yeniden tanımlanması ve nasıl dolaşacağı da dahil. Kâğıt para hükmünü yitirecek ve para tamamen takip edilebilir hâle gelecek.

Şu anki durumda finans, meteoroloji gibi ele alınıyor. Kabarmaları ve çekilmeleri üzerine hava durumu gibi tahmin yürütülüyor: insanlar balonlar ve durgunluklar öngörüyor. Yeni işlem gücü dünyadaki neredeyse tüm para birimlerinin hareketlerinin takibini olanaklı kılacak ve sadece ekonomik olasılıkların değil aynı zamanda paranın kullanımının da yeniden gözden geçirilmesini sağlayacak.

Para tamamen insan aklının ürünü olsa da biz sanki paranın kendi aklı varmış gibi davranıyoruz. Onun insan yapısı olduğunu ve insanlığın tamamının hizmetine sunulabileceğini unutuyoruz. Bu sistem devreye girdiğinde bir daha ekonomik durgunluk yaşamayacağız. Avro Bölgesi'ni, Yunan ekonomik krizinden dolayı riske sokan bağlantısallık –eğer karmaşıklık teorisini ve sayısal modellemeyi birleştirirsek, aynı zamanda kurtarıcı da olabilir. Bristol Üniversitesi'nden fizikçi Len Fisher öyle diyor en azından. "Ağların çeşitli kısımları arasındaki bağların doğasını ve dayanımını değiştirerek birbirini tetikleyen sorunlar kontrol altına alınabilir" diyor Fisher. Ben kriz-

leri önlemek için kullanacağı bir fon havuzuna erişimi olan bir bilgisayar tasavvur ediyorum.

Fakat tabii ara sıra felaketler yaşanacak. Felaketlerin toplumsal dönüşüme yol açacağına inanıyorum. İnanıyorum ki, *bir süre için*, teknolojinin müthiş bir gelişim göstermesinin arka perdesinde feci toplumsal eşitsizliklere ve barbarlığın muhtemel tırmanışına şahit olacağız, ta ki ardı ardına gelen krizlerin neticesinde medeniyeti körü körüne geliştirdiğimizin bilincine varıncaya kadar. Savaşlar, hastalıklar, ayrıcalıkların radikal bir şekilde ayrılması, iklim değişikliğine bağlı kıtlıklar ve diğer çevresel meseleler insanlığı Buckminster Fuller'ın "Uzaygemisi Dünya*" kavramının ne kadar da gerçek olduğunu kabul etmeye itecek.

Kısacası, kendimizi içinde bulduğumuz vahim durumdan dolayı, dünya hükümetine ayak diremeyi bırakmaya mecbur kalacağız. Sadece dünya hükümeti –insan haklarını (nüfus planlamasının ayrılmaz bir parçası olan kadın hakları da dahil) ve çevresel eşitliği gözeten– böylesi uluslararası krizlerle başa çıkabilir. Dünya hükümeti kimsenin kültüründen, insan haklarını reddeden unsurlar hariç, vazgeçmesi anlamına gelmeyecek; koca gri bir mutabakat da olmayacak; çoğu mesele için en az eskisi kadar ulusal egemenlik söz konusu olacak, tıpkı AB'deki Avrupa devletleri gibi. Ve şunu hatırlamakta fayda var: Dünya hükümetinin belli belirsiz bir habercisi olan AB daha çok erken bir safhasında. Problemler yaşıyor ve bu kaçınılmaz –hâlâ evrim geçiriyor! Ama doğru bir fikri var. 21. yüzyılın sonuna doğru dünya nüfus gelişimi, çevre ve teknolojiye erişim konularında temel kurallara dair bir uzlaşma çerçevesine doğru yol alacak. Üçüncü dünya halklarını eğitim ve teknolojiyle donatmak, hayatta kalmaları için gerekli kaynaklara ve baş etme becerilerine bir adım daha yaklaştıracak.

* Spaceship Earth. (ç.n.)

İnanıyorum ki önümüzdeki elli yılda göğüs gereceğimiz aydınlatıcı şoklar sonucu ilerici, müşterek bir bilinç geliştireceğiz. Uzaygemisi Dünya'ya bir safahat teknesi muamelesi yapamayacağımızı öğreneceğiz.

Teşekkür ederim. Sorusu olan?

"Profesyonel'in Pro'su"

Terry Bisson'ın John Shirley ile Yaptığı Söyleşi

Seni bir yere koymak zor. McCaffrey'nin Storming the Reality Studio *kitabında bir postmodernist olarak anılıyorsun, fakat genelde tür yazarı olarak verdiğin eserler basılıyor. Burada bir çelişki mi söz konusu? Yoksa bu postmodernist bir kılık değişimi mi?*

Felsefi anlamda kendimi asla bir postmodernist olarak düşünmedim, ama postmodernizmin ileri-bakışlı duyarlılığını ve göreliliğini takdir ederim. Ahlaki ve etik bir pusulanın gerekliliğine inanıyorum, ama dogmatizme karşıyım.

Tür yazarı olmamın sebeplerinden biri *geçimimi* yazarlıktan sağlamam ve bu işe atıldığım sırada benim gibi biri için piyasa talebinin bu yönde olması. Ayrıca bilim kurgu bana, sanatta hayranı olduğum, sürrealizmle aynı çizgideymiş gibi geldi. Bu türün kendine has bir çekici-

liği var –alternatif toplumları ve çeşitli toplumsal gelecekleri modelleyebildiğiniz ve neyin işe yarayabileceğini, neyin çökebileceğini ve eğilimlerin beklenmeyen sonuçlarını görebildiğiniz bir nevi edebi bilgisayar programı sağlıyor. Ve aykırı olanların kendilerine bir rol bulabilecekleri bir yere benziyordu– ve öyleydi de. Bak, Terry Bisson'ı bile aralarına kabul ettiler! Ve mesela Alice Sheldon...

William Gibson da kendini aykırı hissetti. Bir keresinde bir söyleşide şöyle demişti (mealen aktarıyorum) eğer Shirley gibi garip bir tip burada kendine uygun bir yer bulabiliyorsa ben de bulabilirim. Bazı türler aykırı olanların kendilerine yuva bulacakları yerlerdir. Ve başka nerede acayip imgeler yaratması için para öderler ki insana?

Ama ben de tür içinde yazan bir aykırıyım. Öyleyim. Ve tabii türün sınırlarını aşıyormuş gibi yapmak hoşuma gidiyor, nev-i şahsına münhasır (*sui generis*) biriymişim gibi yapmak...

Yazarlığa nasıl başladın? Bunun gerçekleşmesini sağlayan bir dönüm noktası veya kitap var mıydı?

1970'ler civarı alternatif basında yazılarımın çıkması yardımcı oldu. Ama aslolan Clarion yazarlar atölyesidir. Atölyeye kabul edildim ve ücretini ödemeye yetecek kadar bir para geçti elime. Clarion'da Ursula Le Guin, Harlan Ellison, Frank Herbert, Avram Davidson, Terry Carr, Robert Silverberg gibileriyle sarılıydı etrafım. Daha sonra *Full Metal Jacket* filminin temelini teşkil eden *The Short-Timers*'ı yazacak olan Gus Hasford ve Vonda McIntyre, Lisa Tuttle, Arthur Byron Cover gibi yetenekli bir grup insanla beraberdim.

Pek medeni olmadığım zamanlardı. Ellison kaldığım odanın kokusuyla dalga geçmişti. Bir keresinde odada

asit atmıştım. Ama yine de Clarion tecrübesi bana çok şey kattı. Özellikle de eleştiri -aldığım eleştiriler altın değerindeydi.

İlk profesyonel yayınım bir Clarion antolojisindeydi. Daha sonra Carr ve Silverberg hikâyelerimi antolojilerine almaya devam ettiler. Damon Knight'ın Eugene'deki Milford West atölyeleri çok yardımcı oldu. Kendisi ve Kate Wilhelm bize ders verdiler -Joe Haldeman ve Gene Wolfe da benimle beraber öğrenciydi o zamanlar. Kendi yazılarımı bir okurun okuyacağı gibi okumayı öğrettiler bana ve bu da düz yazımı olgunlaştırmama yardımcı oldu ki bu gerekliydi, zira yazılarım sıklıkla, tabiri caizse, *prematüre* idi.

Ben cyberpunk'ı bilimkurgu artı suç üzerine (noir) bir tür olarak (ya da tam tersi) tasavvur ediyorum. Sen nasıl tanımlarsın? Ne de olsa oradaydın.

Senin tanımın benimkinden pek uzağa düşmüyor. Gibson'ın şu lafını alıntılarım hep: "Sokağın (şeyleri kullanmak için) kendi yolu vardır." Sokaktaki insanlar veya yoksullar, alt sınıflar teknolojiyi kendilerine mal edip sisteme karşı; statükoyu zorlamak için kullanabilirler. Arap baharında olanlara bakın. Anonymous'ın veya WikiLeaks'in yaptıklarına bakın. Hepsi de iyi değil ama hepsi cyberpunk.

"Distopya" yarattığın dünyaları tarif etmek için nazik bir tabir sayılır. Hiç ütopik bir roman ya da hikâye yazdın mı?

Bazen şeyleri metafizik yönüyle ele alıyorum -bu tabiri "tinsel"e tercih ediyorum. Bunu *Time Must Have a Stop* ve *The Perennial Philosophy*'de çok iyi kullanan Aldous Huxley beni etkilemiştir. Bu metafizik keşiflerde

insani çıkmazın en fena hâlinden çıkışın kapılarını buluruz; ya da onun aşılmasını– (insanlık) hâlimizle kurduğumuz doğru bir ilişkiyi. Doğru bir mutabakat...

Genellikle *Everything Is Broken* veya *Demonsen* gibi en karanlık romanlarım bile durumun en azından iyileşmesine dair bir çaba vardır; umudun olduğu bir yer, gidilecek bir yol. Ama oraya varmak için cehennemden geçmeniz gerekebilir.

The Other End alternatif bir kıyamet kitabıdır, görmek istediğim Mahşer Gününü resmettiğim. Kızgın bir Tanrının olmadığı bir Mahşer Günü, ama yine de... Bir şey vardır. Ve bu da bir çeşit ütopik bakış, sanırım.

Şehrin *kişileştirilmesi klasik* City Come A-Walkin' *romanına hayat veriyor. Fritz Leiber aynı temayı (ve aynı şehri)* Our Lady of Darkness*'ta farklı bir şekilde ele almıştı. Eski Alman*'ın üzerinde bir etkisi oldu mu?

Our Lady of Darkness'ı okuduğumu sanmıyorum, fakat başka bir Cermen zat (kendisi İsviçrelidir) beni etkilemiştir: Carl Jung. *City Come A-Walkin'* Jung'un kollektif bilinçdışı fikrinden etkilenmiştir, ama en çok da etkiye açık olduğum sırada San Francisco'da geçirdiğim zamanlarda ve Patti Smith'in müziğinden ve sözlerinden. Şehirleri algılayışım bu şekildeydi –hepsinin kendi aklı vardı. Bir çeşit organizma olarak şehir. *City Come A-Walkin'* progresif, punk öncesi, yontulmamış rock'n'roll ile olan alakamdan etkilenmiştir. O hissi, o enerjiyi, o nabzı yakalamaya çalışıyordum.

Her zaman kaynaştırmaya, birbirine zıt sanat formlarını yaratıcı bir şekilde bir araya getirmeye çalıştım. Hikâye anlatımını sürrealizmle kaynaştırmak çelişkili gibi geliyor (bu yüzden birisi "büyülü gerçeklik" terimini uydurmak zorunda kaldı) –gerçek sürrealizm hikâyenin iç mantığına haiz olacak kadar rasyonel olmamalı. Ama ben

yine de denedim ve zaman zaman bunu başardım. Ya da en azından bana öyle söylediler. Tabii J.G. Ballard bunu *The Crystal World* gibi romanlarında başarmıştır. Benim için her zaman bir esin kaynağı olmuştur.

Genellikle bilim kurgu ve fanteziyi incelenmesi, uygun hâle getirilip tekrar kullanılması ve geri iade edilmesi gereken fikirler -tabiri caizse ortak değerler olarak düşünüyorum. Telif hakkı ve ortak değerler hakkında senin görüşün nedir? Müzik ücretsiz olmalı mı? Peki ya yazın?

Ben geçimini fikri mülkiyetten sağlayan biriyim. Ocak 2013'te Black October Records'dan çıkan -çoğu okuma değil şarkı olan- bir albümüm var. O yüzden kitaplar ve müzik için Creative Commons (Yaratıcı ortak değerler) fikrine balıklama dalmıyorum.

Bunu söylemekle birlikte, ücretsiz müzik indirilmesini fazla kafaya takmamak gerektiğini düşünüyorum. South Park Metallica'yla dalga geçti: zavallı Metallica davulcusu korsan müzik yüzünden *biraz daha küçük* bir jet almak zorunda kalmıştı. Benim özel jetim yok ama The Crow'un (filmin senaryo yazarlarından biriydim) yasa dışı kopyalanması hoşuma gitmiyor, zira DVD satışlarından para alıyorum.

Fakat oğlum beni bunların hepsine yer olduğu konusunda ikna etti. Mesela pek çok sanatçı tanıtım amacıyla işlerini YouTube'a koyuyor. Eğer bir şarkıyı ücretsiz sunarsan, insanlar albümünü satın alırlar. İnsanları kitaplarımı almaya yöneltmek için bazı kısa öykülerimi blog'uma koydum.

Blue Öyster Cult'la yaptığın işlerden bahseder misin? Rastlantı sonucu mu tanıştınız?

Onlara şarkı sözü yazdım –on sekiz şarkı. BOC "düşünen adamın hard rock grubu"dur. Müzikleri çetrefildir, şarkı sözleri kasti ironik ile ürpertici arasında salınan temalara sahiptir. Sıklıkla, Lovecraft ve Bradbury ile aynı telden, korku ve bilim kurgu imgeleri kullanırlar. Kabul edilen insani dünyanın altında karanlık bir gerçeklik olduğuna dair bir görüşleri vardır ve ben de bu görüşü kendime yakın bulurum. Buna benzer bir şeye, cyberpunk üçlemem olan, *A Song Called Youth*'daki fütüristik neofaşizmin ardındaki karanlık organizasyonlarda rastlarsınız –her ne kadar komplo teorilerine tenezzül etmesem de.

Ve aslına bakarsanız ilk romanımın adı *Transmaniacon*, aynı zamanda Blue Öyster Cult'ın bir şarkısının adıdır. Oldukça toy bir şekilde kitabı onlara ve (Michael Moorcock gibi onlara şarkı sözü yazan) Patti Smith'e ithaf ettim. Grup kitabın ismi vesilesiyle benden haberdar olmuş ve yıllar sonra bana onlar için şarkı sözü yazmamı teklif ettiler. Ben de bu teklife balıklama atladım.

The Crow'un karanlık bir geçmişi var. Senin bunlarda payın nedir?

Çizgi romanı ben buldum ki o zamanlar pek bilinen bir çizgi roman değildi ve haklarını satın alıp beni senarist atayan yapımcıya götürdüm. Çizgi romanın filme benzer bir yapısının olması şans eseri değildi, zira James O'Barr, *The Crow*'un yaratıcısı, Japon samuray filmlerine ilgi duyardı. Senaryonun ilk dört taslağını ben yazdım, ama yapımcılardan biriyle anlaşamadık.

Ben filmdeki kötü adamın gaddar bir şirket sahibi olmasını istedim, ama anlaşmazlık yaşadığım yapımcı, büyük şirket sahibi bir aileden geliyordu. Değiştirmem için ısrar etti, ben kabul etmedim ve bir baktım ki dışlanmışım. Senaryoyu yeniden yazması için David Schow'u

getirdiler ve o da iyi bir iş çıkardı. Böylece senaryo yazarı olarak Schow ve benim adım kayıtlara geçti.

Açıkçası *The Crow*'un üstündeki asıl gölge, filmin yıldızı Brandon Lee'nin çekimler sırasında ölmesiydi. Sadece bir kaza, sahne aksesuarı olarak kullanılan tabancanın namlusuna bir şey sıkışmış, kurusıkı fişek de fazla güçlü gelince... Ama önlenebilirdi. Öldüğünde filmin çekimleri neredeyse bitmişti, tazminatı ödediler ve filmi post prodüksiyonda kotardılar, gişede çok başarılı oldu. Yaşanan trajik kazaya rağmen nihayetinde orijinal bir stili olan iyi bir film oldu, zira filmi doğru yönetmen, Alex Proyas çekti.

Şu anda gündemde olan film projeleri var mı? Demons hakkında söylentiler vardı...

Romanım *Demons*'ın çekim hakları için birkaç kez anlaşma yaptık. Weinstein'lerle anlaşmamız oldu, daha sonra bir anlaşma daha yaptık, bir yönetmen atadılar, senaryosu yazıldı. Ama sonra ekonomik kriz patladı ve Weinstein'ler iflasın eşiğine geldiler. Çoğu film projelerini askıya almak zorunda kaldılar ve finansal yeniden yapılanmaya gittiler, bu yüzden filmin çekimi iptal oldu.

Ama hâlâ ilgi çekiyor. *Demons*, iblislerin dünyayı saldırgan uzaylılar gibi işgal etmesiyle alakalı, ruhani izler taşıyan, kâbus gibi bir roman. Ve endüstrinin kâr için masum insanları kurban ederken ne kadar ileri gitmeye niyetli olduğunu gösteren bir alegori aynı zamanda.

Gurdjieff üzerine yazdığın kurmaca olmayan kitap sadece anlayış değil yakınlık da ifade ediyor. Bu proje nasıl vücut buldu?

Maneviyat ve felsefe üzerine on beş seneyi aşkın yoğun bir okumanın bir ürünüydü. Alan Watts, Aldous Huxley, William James, Meister Eckhart, Lao Tzu, Ramakrishna, Emerson ve Thoreau gibi isimleri. Shunryu Suzuki gibi zen yazarlarını. Sufizm, Hıristiyan mistisizmi, Gnostisizmin belli formlarını, hatta eski C.S. Lewis'i. Felsefede Platon (*Timeos* diyaloğu), Spinoza...

Daha sonra Gurdjieff'in insanlık hâli üzerine fikirleriyle ilgili Jacob Needleman'la yapılmış bir röportajı okudum. Ve işte budur, diye hissettim. Needleman'ın *Time and the Soul* kitabının düşünüşüm üstünde büyük bir etkisi olmuştur. Böylelikle Needleman'ın talebesi oldum, onun vasıtasıyla da Gurdjieff'in. Gurdjieff'in temelde söylediği hepimizin psikolojik makineler olduğumuz ve uyanık olduğumuzu sandığımızda aslında uykuda olduğumuzdur. Ama her ne kadar şuursuz olsak da serbest ve özgür olduğumuz anlar vardır. Ve içimizde daha özgür ve daha bilinçli bir şey geliştirmemiz olasıdır.

Benim istediğim pratik sonuçlardı. Maneviyat hakkında laf kalabalığı yapmak istemedim. Özgür olmak istedim. Kendime hâkim olmak istedim –ömrüm boyu zücaciye dükkânındaki fil gibiydim. En çok da daha bilinçli olmak istedim. O noktaya nasıl ulaşabilirdim, pratik olarak. Gurdjieff Vakfı spesifik yöntemler sağladı. Ben de çok şaşırdım, ama bu yöntemler gerçekten işe yaradı. Tam olarak bilinçli değilim ama daha dolu bir bilincin işaretlerini görebiliyorum.

Bu yüzden Penguin yayınevi bana konuyla ilgili, Gurdjieff'in hayatı ve fikirlerine giriş mahiyetinde, ciddi bir kitap yazmamı teklif ettiğinde bu teklife balıklama atladım.

Her ne kadar Gurdjieff'ten etkilenmiş ve yöntemlerini kullanıyor olsam da Zazen yönteminden ve Krishnamurti öğretisinden de etkilenmişliğim vardır. Bununla birlikte tüm bunlar muğlak bir ıvır zıvır değil. Bütün

büyük metafizik geleneklerde olan, geleneğin içine, ezoterik halkaya dahil olduğunuzda bulduğunuz, spesifik bir yönteme odaklanmış durumdayım.

Cyberpunk, yeraltı çizgi romanları ve rock müzik çevrelerinde güçlü bağlantıların var. Nasıl meydana geldi bu? Parçalar nasıl birleşiyor.

Birleşmekten ziyade üst üste biniyorlar. Frank Zappa yeraltı çizgi romanlarını etkiledi; yeraltı çizgi romanları –örneğin Paul Mavrides, Jay Kinney, [Victor] Moscoso ve Spain Rodriguez– beni ve Zappa'yı ve de Captain Beefheart'ı ve de King Crimson'ı etkiledi. Stravinsky ve Varèse gibi besteciler de etkilemiştir. Keza Penderecki.

Blue Öyster Cult, Rolling Stones, Sisters of Mercy, Hawkwind, Velvet Underground gibi gruplar, Jimi Hendrix, Patti Smith, Iggy Pop, John Lydon... Hepsi de kitap kurduydu. Çoğu daha iyicene olan bilim kurgu eserlerini okumuştur. Patti Smith özellikle Baudelaire ve Verlaine'den etkilenmiştir, tıpkı benim gibi. Ve o çevredeki insanlar Fellini, Kubrick, Roeg gibi sinemacıları takip ederlerdi.

Bir şekilde tüm bunlar birleşip, karşı kültüre karşı kültürü oluşturdu. Bizatihi karşı kültürün dışındaydık; kendi yeraltı karşı kültürümüzü oluşturduk ve hepsi üst üste bindi.

Hangisinden daha çok keyif alıyorsun? Televizyon için yazmaktan mı yoksa çizgi romanlar için mi (parayı bir kenara bırakırsak)?

Sadece bir kez çizgi roman için yazarlık yaptım: IDW için beş sayılık bir mini dizi: *The Crow: Death and Rebirth**, bir nevi *The Crow*'un Japonya'da (ve Japon Budist

* Ölüm ve Yeniden Doğuş. (ç.n.)

cehenneminde) geçen bir reboot*'u. Bazı yönlerden iyi bir deneyim oldu, bazı yönlerden ise sinir bozucu ama hikâyemi anlatma imkânı bulmuş oldum. Çizgi roman olarak yayımlanmış durumda şu an.

Yani çizgi romanlarla ilgili çok tecrübem olmadı. Ama yazım süreci açısından televizyona nazaran komitelerle daha az uğraşıyorsunuz. Televizyon ve sinema sektöründe sürekli yapımcıların ve icracıların, "takım elbiselilerin", filtresinden geçmek zorunda kalırsınız. Çok az kişi *auteur*** mertebesine ulaşabilir. Şahsen beni gerçekten tatmin edecek bir sinema ya da televizyon yazarlığı deneyimini beklemekteyim hâlâ. Çizgi romanı yazarken biraz daha fazla sanatsal özgürlüğe sahiptim.

Bir yazar olarak günlük bir rutinin var mıdır? Belli bir papyon, aile yadigârı bir koltuk, bir zaman ya da kelime kotası? (İnsanlar böyle şeyleri merak eder.)

Demek koltuk ve papyon hikâyesini biliyorsun. Evet bu doğru: papyonu koltuğa bağlıyorum ve sonra da koltuk bana ne yazacağımı söylüyor.

Bunun ötesinde, sabah çok geç kalkmamaya çalışıyorum, internette çok vakit geçirmemeye ve genelde öğleden üçe kadar yazıyorum. Eğer parça-başı bir iş almışsam, her gün belli bir sayıda sayfayı yazmaya çalışıyorum. Eğer kendi ilhamımın beni yönlendirdiği bir iş üstündeysem ki tercihim doğal olarak bu, en az beş sayfa yazmaya çalışırım. Bazen daha fazla olur. Tanrı gözden geçirmeden razı olsun. Yazım gününe genellikle, ritmimi bulmak için, bir önceki gün yazdıklarımı gözden geçirerek başlarım.

---

* Yeniden yapım. (ç.n.)

** Yaratıcı sürecin tamamı üstünde mutlak kontrol sahibi olan sanatçı. (ç.n.)

Bunlar kurmaca yazın için geçerli tabii. Kurmaca olmayanları çatıya çıkıp kafamdaki balondan yapılma hayvan şeklindeki şapka hariç çıplak olarak yazıyorum.

Şu anda ne okuyorsun, keyif için?

Keyif için okumamıza müsaade var mıydı? Bu aralar genellikle biyografiler ve tarihi kurmacalar okuyorum. Şu anda Bernard Cornwell'in *1356*'sını okuyorum. Ayrıca Patrick O'Brian'ın büyük bir hayranıyım, döner döner okurum. Beni aynı anda hem geliştiren hem de eğlendiren şeyleri okumayı seviyorum. İnsan o zaman suçluluk duymuyor.

Sahil Güvenlik'te çalışmanın sana olumlu bir katkısı oldu mu?

Tabii. Öğrenmem gereken bir dolu şey olduğunu öğrendim; sakar, oldukça gülünç, genç, hantal bir hıyar olduğumu. Başkalarının hayatını kurtarmak için kendini riske atan insanlara saygı duymayı da öğrendim. Biraz Kipling'in *Captains Courageous*'ı gibiydi, ama ben onun genç küstah oğlu kadar iyi kıvıramadım işi.

Eserlerinde devamlı kendini tekrar eden bir tema var: Genç ile yaşlı arasındaki mücadele. İyiler genelde gençler oluyor. Yıllar içinde değişti mi bu?

Tamamen değil. Yıllar içinde, yaşlılara ve bazı geleneklere karşı daha anlayışlı hâle geldim. Ama tabii ki geleneklerin çoğu aşağılık ve çöpe atılmaları gerekiyor. Irkçılık bazı yerlerde geleneksel, adetten –bir şeyin geleneksel olması onu iyi yapmıyor.

Artık ben de yaşlandığım için romanlarımda daha çok yaşlıya rastlarsınız. Ama ilk zamanlarımda yazdığım kitapları elden geçirdiğimde, yazınımın çoğuyla temas kurmakta güçlük çekmiyorum. *A Song Called Youth** kitabıma (o seriyi tek bir kitap olarak düşünüyorum ki Prime Books antolojisinde tek cilt olarak yayımlanmıştır) o ismi koydum, çünkü o zamanlarda bile gençliğin kendine özgü bir bakış açısının olduğunu biliyordum. Ve bunların hepsi de göreceli dir.

Bir okur, senin anti-liberal gerilim romanın, Everything Is Broken*'ı (Cirque du Soleil'e yaraşır, akrobatik bir metaforla)* Atlas Shrugged*'ın baş aşağı* çevrilmiş *hâline benzetmişti. Bu roman için nereden ilham aldın?*

Of, Ayn Rand'la karşılaştırılmaktan nefret ederim. Eğer baş aşağı çevrilmişse bu Ayn Rand'la taban tabana zıt düşüncelere sahip olmamdandır. Roman için ilham veren şey Rand'ın temsil ettiği kafa yapısına, liberalliğe, Tea Party'ye karşı duyduğum tepkiydi. *Everything Is Broken* bir suç/felaket romanı olmasının yanında kamu değerlerinin ve Ayn Rand gibilerine karşı mücadele etmenin önemine vurgu yapan bir alegoriydi.

Kendi politik yönelimini nasıl tanımlarsın?

Her ne kadar biraz bencil olmanın faziletini kabul etsem ve hür düşünceye, hükümetin sürekli eleştirilmesine inansam da, yine de iyi organize olmuş, demokratik, merkezi bir hükümete derinden ihtiyaç duyduğumuzu düşünüyorum. Sosyalist bir damar var bende, ama denetim altında bir serbest piyasaya; halka yayılmış sağlık hizmetlerine, sosyal güvenlik ağlarıyla geliştirilmiş bir

* Gençlik Diye Bir Şarkı. (ç.n.)

kapitalizme inanıyorum. Hükümet ile anarşi arasında bir seçim değil bu, daha ziyade yapılandırılmış bir toplum içinde anarşik alanlara müsaade etmek.

Elizabeth Warren'ın başkanlığa aday olmasını isterim. Bir sonraki başkanımızın kadın olması lazım. Umuyorum ki, Warren olmazsa, kadın başkanımız ilerici bir Bağımsız ya da Demokrat olur.

Sol siyasetle nasıl tanıştın?

Sanırım çocukken My Lai katliamının fotoğraflarını görmem beni "Ne oluyor yahu?" diye sormaya sevk etti. Kadınların ve çocukların katledildiği o zalim, dehşet verici renkli fotoğraflar beni radikalleştirdi. Yıllar sonra radikalliğim, uyuşturucu kullandığım sıralar, sokaklarda yaşadığım tecrübelerle törpülendi. O zaman doğru düzgün işleyen bir kolluk kuvvetinin değerini anladım.

Tarihe bakınca köleliğin kaldırılması ve kadın haklarının kazanılması gibi bazı toplumsal ilerlemeler görüyorum. Sendikaların yükselişi beraberinde orta sınıfın oluşumunu getirdi. Bir kısım kazanımlar kaybedildi, ama mücadele devam ediyor. Occupy hareketini takdir ediyorum. Belirgin bir mesajı yoktu, ama hiç kimse de Occupy kadar dürüst bir eylem içinde değildi. O insanların bir kısmı zaman içinde daha etkili bir politik hareket geliştirecekler ve bundan memnun olacağım.

Sol ile ilgili en çok sinirini bozan şey nedir? Sağ herhangi bir konuda haklı mı?

Düşünmeden yapılan politik doğruculuk beni sinir ediyor; keza solun burnu havada ve pragmatizmden uzak hâlleri. Bir de eskiden solda olup da şimdi anca omuz

silkip alay edenlerin katışıksız kinizmi, bu da, beni sinir ediyor.

Bence muhafazakârlar bize lazım. Bir nevi tez, antitez, sentez durumu... Onların bize, makul sınırlar içinde, muhalefet etmesine ihtiyacımız var. Malumunuz muhafazakârlar bile bir süre sonra "ilerici" oluyorlar. Kadınların oy hakkının kaldırılmasını çok azı aklından geçirir. Toplumsal evrimle bunu içselleştirdiler. Bir noktaya kadar çevreciliği de içselleştirdiler –şimdi de küresel ısınma çağında ciddi bir eğitimden geçiyorlar.

Ayrıca muhafazakârlar sendikaların da sömürgen olabileceği ve eğer açgözlülük yaparlarsa topluma yük getirebilecekleri konusunda haklılar. Tabii bu sendikalardan *kurtulmamız* gerektiği anlamına değil, sendikaları biraz *değişikliğe* uğratmamız gerektiği anlamına gelir. Bu durum Michigan'da gördüğümüz gibi devlet seviyesinde bir antisendikacılığı haklı çıkarmıyor.

"Tersine terraforming" derken neyi kast ediyorsun?*

Dünyanın yaşanabilir habitatını çevresel sorumsuzlukla yaşanamaz bir habitata çevirmek. Küresel ısınma gibi mesela.

Yazarların özel bir toplumsal sorumluluğu olduğunu düşünüyor musun? Eğer öyle düşünüyorsan, nedir bu sorumluluk?

Ben sadece kişisel olarak bir toplumsal sorumluluk hissine sahip olduğumu bilirim, fakat yazar olarak sahip olduğum bir başka sorumluluk var ki o da eğlendirmek. Bu bir denge meselesidir. Dickens'ın eserleri oldukça eğlencelidir –ama meramını da anlatmıştır ki meramı da

* Dünyalaştırma. (ç.n.)

keskindir, delicidir. Kitaplarının kışkırtmasıyla meydana gelmiş pek çok toplumsal reform vardır. Steinbeck, Upton Sinclair –romancılar defalarca değişimin önünü açmıştır.

Evet, biliyorum, Fox News'a, *Citizens United*'a, Koch kardeşlere kaldığımız bir dönemdeyiz. Korporatist diktatörlüğün eline düşme tehlikesiyle karşı karşıyayız. Ama daha oraya gelmedik ve bu durumdan sakınmamızda *Cesur Yeni Dünya (Brave New World)*, *1984* ve *Fahrenheit 451* gibi romanların katkısı olmuştur. Keza *Madde 22 (Catch-22)* gibi kitaplar. Solzhenitsyn bize SSCB tarzı komünizmin aşırılıkları konusunda ders vermiştir. *Tom Amca'nın Kulübesi (Uncle Tom's Cabin)* köleciliğin sonlandırılmasına katkıda bulunmuştur. Romanlar bizim toplumsal vicdanımız olabilir.

E.A. Poe haricinde biriyle beraber çalıştın mı? Sonuçları nasıl oldu?

Poe ile çalışmam *Poe's Lighthouse* antolojisi dahilinde yazdığı yarım kalmış bir hikâyenin sonunu getirmekten ibaret. Umarım işbirliği çabamdan memnun kalmıştır, ama herhangi bir geri dönüş olmadı kendisinden. Şimdilik.

Onun dışında Rudy Rucker, William Gibson, Marc Laidlaw ve Bruce Sterling gibi isimlerle çalıştım. Bunlar hep güzel şeyler dostum.

Peki hiç vahşi maymunların saldırısına uğradın mı?

Sen gül! Küresel ısınma vahşi hayvanları kuzeye doğru sürdükçe hepimiz maymunların ve diğer tropik hayvanların saldırısına uğrayacağız. En fenası da hastalıklar olacak. Çeçe sineklerine merhaba de Montana.

İnsansız Hava Araçları (İHA) hakkında (yanlış hatırlamıyorsam A Song Called Youth romanında) daha toplumsal bilince dahil olmadan çok önce yazmıştın. CIA'in yeni fikirler için senin kitaplarından faydalanmasından endişe ediyor musun?

Yakın zamanda birisi bana o romanların erken bir sürümünün 90'ların başında (daha sonra kitapları elden geçirip güncelledim) ABD ordusunda üst düzey yetkililere verildiği söyledi. Bununla beraber, el-Kaide'den özür dilemeyi reddediyorum.

Ordu *Uzay Yolu (Star Trek)*, Arthur Clarke ve Larry Niven'ın fikirlerini kullandığını itiraf etti. *A Song Called Youth*'da İHA'lar zalimlerin kullandıkları araçlardı. Romanın kahramanları korporatist neofaşist teokrasiye karşı olan direnişçilerdi –ve İHA'lar da tehlikenin habercisiydiler.

Ama İHA'ların meşru kullanımlarının da mümkün olduğunu düşünüyorum. Bazen. Alışsak iyi olur. Polis çok sayıda İHA satın alıyor.

Ne tür bir araba sürüyorsun? (Bunu herkese soruyorum.)

Bir ayağı çukurda bir Toyota Echo, eğer ayağı olsaydı tabii. Bir sonraki arabamın Chevy Volt olmasını istiyorum.

William Gibson'ı bilim kurguyla senin tanıştırdığına dair bir efsane var. Aslı var mıdır?

O efsane tersinedir. Ben bilim kurguyu Gibson'la tanıştırdım. O zaten bilim kurgu (ve çok daha fazlasının) okuruydu. *UnEarth* isimli pek bilinmeyen bir bilim kurgu fanzini de yayımlamıştı hâlihazırda. Basılmamış hikâyelerini OMNI editörlerine ve Terry Carr'a gösterdim.

Carr daha sonra Gibson'ın *Neuromancer* romanını satın aldı.

Ama Gibson'ı asıl "tanıtan", yazar olarak sergilediği maharetti. Hikâyelerini okuduğumda beni çarpan şey zekâsı ve edebi ustalığının başlangıcına dair emarelerdi. Adeta Eric Clapton'ın ilk kez gitar çalışına şahit olmak gibiydi. "Evet dostum, adam çalıyor"

Kısa hikâyeler mi yoksa romanlar mı yazmayı tercih ediyorsun? Biri diğerine dönüşüyor mu hiç?

Yıllarca hiç utanmadan kısa hikâyeleri birbirine bağlayıp romanlar yazdım ve kısa romanları, misal *Demons*, romanlara dönüştürdüm. Hiç şüphen olmasın. Ben bu işin pro'suyum ve pro'ların işlerinden biri de budur. Yanlış olmasın, "pro" prostitute'un [fahişe] değil, profesyonel'in kısasıdır.

R.A. Lafferty? Ayn Rand? Rudy Rucker? Hunter Thompson? Her birini tek cümleyle alayım.

Lafferty'in kendine has dünyaya bakışında emsalsiz bir özgünlüğü vardı ki bana iyi bilim kurgunun bilime yaslanması gerekmediğini öğretmiştir. Ayn Rand, devlet yardımına muhtaç bir hâlde ölmüştür. Rudy Rucker, fikirlerin solo gitaristidir. Hunter Thompson, belki de bazı yazarların haddinden fazla etkilendiği büyük bir yetenekti.

Yazarken müzik dinler misin?

Genelde dinlerim, zira dikkat dağınıklığını emiyor gibi geliyor, en azından bana öyle geliyor ve bir atmosfer

yaratıyor, enerji yayıyor –ama belli tarzda bir müzik olmalı. Sözler çok fazla ön plana çıkmamalı; yazarken [Bob] Dylan dinleyemem yoksa Dylanvari yazmaya başlarım. Doğru hissi veriyorsa enstrümantal müzik olabilir –eğer yazdığım yazının "soundtrack"i gibiyse. Ayrıca yazarken şarkı sözleri araya girmeyen grupları da dinlerim. Çoğu zaman araya girmezler zira bir ses duvarının içine gömülüdürler. Motörhead gibi mesela veya Stooges'ın *Funhouse* albümü. Rammstein yüksek enerjisinden ve doğru hissinden dolayı idealdir ve şarkı sözleri de dikkat dağıtıcı değildir zira genelde Almanca olduklarından benim için sadece sesten ibarettirler.

Yazarlar için bugün en uygun şehir hangisi? Sene 2056 olsaydı hangi şehirde yaşamak isterdin?

Romancılar için en uygun şehir her zaman New York'tur. Yayıncıların çoğu New York'tadır. New York'ta senelerce yaşadım ve şehri sevdim. Şimdi olsa hiç düşünmeden yine orada yaşamayı tercih ederim. Şu anda New York'tan sonra ikinci en iyi yerde, San Francisco bölgesinde yaşıyorum ki yazarlar ve sanatçılar için oldukça makul bir yer. Bir sürü zeki, ufuk açıcı insan var burada, her köşede bir hikâye.

Eğer film senaryosu yazıyorsanız Los Angeles'ta olmanız şart değil ama orada olmanın faydası olabilir. Yani mesele aracılık kurduğunuz insanlarla alakalı. Bununla beraber bazıları için yazmak için ideal yer kızılağaç ormanının derinliklerinde olabilir.

2056'da Seattle ya da belki Toronto'yu koruyan kubbenin altında olmak isterim. Daha serin, daha güvenli. Kubbe Kara Rüzgârlar'ı keser. Korunaklı olur...

John Shirley'nin biyografisini sinema filmi yaptıklarında kendini oynamak ister misin? (Ve sakın Johnny Depp deme, onda senin tipin yok.)

William Hurt şu anki hâlimi oynayabilir. Gençliğimi, bilmiyorum –"asi genç"i oynayabilecek ve paradoksu cisimleştirebilecek daha keşfedilmemiş bir aktör. İyi ve kötü, nazik ve bencil, çalışkan ve miskin. Gençken bunların hepsiydim.

Sen ve eşin Micky'nin sinemayı ciddiye aldığınızı biliyorum. Hangi yönetmenlerin filmlerini izliyorsunuz? Hangi gruplar ve müzisyenler? Hangi yazarlar?

Bu aralar film beğenim oldukça eklektik. Peter Jackson'ın işlerini seviyorum, *John Carter* ve *Skyfall* filminden keyif aldım. Ama bununla beraber, mesela, Terrence Malick ve David Fincher'ı da severim. Bong Joon-ho veya Park Chan-wook gibi bazı Koreli yönetmenleri de severim. İsveçli Tomas Alfredson'ı... Bence bugünlerde bilim kurgu türünde *Chronicle* ve *Looper* gibi oldukça yaratıcı filmler yapılıyor.

Cyberpunk öldü mü... Yoksa tırtıldan kelebeğe mi dönüştü?

Cyberpunk'ı diri diri yediler. Bugün filmlerde, dizilerde, çizgi romanlarda hatta sözüm ona "askeri" bilim kurgularda bile karşımıza çıkıyor. Ama adil olan da bu. Biz cyberpunk'lar da Philip Dick'i, Alfred Bester'ı, Cordwainer Smith'i, Ellison'ı, Delany'yi, John Brunner'ı yutup sindirmiştik.

Riziko maddem: Yanıt, Fox News. Soruyu senden alayım.

Vicdan sahibi ve ensesi kalın biri hangi televizyon kanalını satın alsın? Lütfen!

Hollywood'a açık kapı bırakıyormuş gibisin. Hiç Los Angeles'ta yaşamayı aklından geçirdin mi?

Daha önce Los Angeles'ta yaşadım ve orada doğru bir proje, sette olmamı gerektirecek bir iş olursa yine yaşarım. İpleri elime almayı, kendi eserimin yapımcısı olmayı çok isterdim. Böylelikle mühim olan şeyleri kendim seçebilirdim: Yazarlar, yönetmenler, oyuncular. Bu önem sırasında...

Eğer bir gün ABD başkanı olarak seçilirsen çıkaracağın ilk kararname ne olur?

Emin değilim, muhtemelen çevreyle ilgili bir şey olurdu. Tea Party'ci tipleri en uyuz edecek şeyi seçerdim.

Kanunsuz mizahını, bilimkurgu avantürünü ve yakıcı sosyal eleştiriyi bir araya getiren bu koleksiyon John Shirley'nin külliyatının tamamından izler taşıyor. Shirley, kitabın başlığına adını veren deneme olan "Yeni Tabular"da Amerika'ya, radikal bir çerçeveden, başka gözlüklerle bakmaya çalışıyor. Nitekim yeni bir kısa hikâye olan "Tutsaklık Hâli" Hapishane Endüstriyel Kompleksi'ne hem korku dolu hem de gülmekten yaşaran gözlerle bakıyor. "Kırk Yıllık Cehennem Neden Gerekli?" de ise dünyamızın yakın geleceğine dair, umutlarından çok, endişelerini bir bilimkurgu yazarı süzgecinden geçirerek, mizah dolu bir dille bize aktarıyor. Ayrıca yazarın ilerici hassasiyetini, derin ve parlak zekâsını ve iğneleyici mizahını sergileyen, Terry Bisson'la yapılmış samimi bir söyleşisi de bu koleksiyon içinde yer alıyor... Zevkli, kışkırtıcı ve eleştiri dozu yüksek bir kitap...

THG 0002694 LEV

10 ₺

AYRINTI • BİLİMKURGU
ISBN: 978-605-314-294-2
9 786053 142942